

Filatelista

PISMO POLSKIEGO ZWIĄZKU FILATELISTÓW

19. VI. 1922

13. IV. 1923

Nr 5

(943) rok XLVIII maj **2001** r.

Cena 6.- zł
PL ISSN 0015-0975

Grzegorz Marzec

Firma Filatelistyczna

ul. Floriańska 53

31-019 Kraków

Posiadam w sprzedaży pełen wybór
znaczków Polski i wiele ciekawych pozycji ze Świata

49 b

A I

11

Oferta specjalna
Turcja 985-999
↔ Michel 2600, -
cena 2090 PLN

STALE - ZA GOTÓWKĘ - KUPUJĘ
dobre zbiory Polski, Europy Zachodniej, Rosji, USA,
Japonii, Korei i kolonii brytyjskich

Zdecydowanie kupię znaczki Chin Ludowych,
także Chiny: Cesarstwo, Republika, wydania lokalne,
wszelkie listy i FDC

**Jeżeli chcesz coś kupić - wycenić, bądź sprzedajesz
swoje zbiory proszę o telefon lub fax**

tel. 012 431 13 52

fax 012 292 14 56

tel. kom. 0602 385 412

Zapraszam do sklepu poniedziałek - piątek 11⁰⁰ - 18⁰⁰

PRACA EKSPERTÓW NA WYSTAWACH FILATELISTYCZNYCH W KRAJU ODGŁOSY, KTÓRE NIEPOKOJĄ

Jednym z podstawowych zadań statutowych PZF jest ochrona zbieraczy przed różnymi fałszerstwami znaków pocztowych oraz walka z nimi. Gwarantowanie prawdziwości wielu znaków pocztowych to dziedzina filatelistyki wymagająca olbrzymiej wiedzy, doświadczenia oraz ciągłego samokształcenia się. Stąd od ekspertów filatelistycznych wymaga się dogłębnej znajomości określonej dziedziny filatelistyki, posiadania niezbędnej literatury, materiałów porównawczych oraz urządzeń pomocniczych do prowadzenia badań. Regulamin Ekspertów Polskiego Związku Filatelistów uchwalony 9.IX.1995 roku określa zasady działania ekspertów PZF, tryb ich powoływania i odwoływania oraz badanie i gwarantowanie obiektów filatelistycznych. Zbędnym w tym miejscu wydaje się być cytowanie par. 3 pkt. 1, podpunkt 1 powyższego Regulaminu, iż „*Ekspertem może być filatelista zrzeszony w PZF, cieszący się nienaganną opinią*”.

Zaniepokojony masowo pojawiającymi się fałszerstwami znaków pocztowych, czego dowodem było ich prezentowanie – najczęściej nieświadome – na różnych wystawach, Zarząd Główny PZF w uchwalonych na posiedzeniu 23-24 listopada 1996 roku w Krakowie „Zasadach Organizacyjnych Wystawiennictwa Filatelistycznego w PZF” postanowił powoływać na wystawy I stopnia zespół ekspertów. Odpowiedni zapis w „Zasadach” brzmi (Rozdział I, pkt. 11.18) „*Na wystawę ogólnopolską (stopnia I) powołuje się 2-3 osobowo zespół ekspertów, którego zasady działania są analogiczne jak zespołu ekspertów na wystawach światowych pod patronatem FIP*”. Od 1998 roku kierownictwo Związku powołuje także eksperta na każdą wystawę II stopnia.

Efekty pracy ekspertów filatelistycznych są bardzo wymierne. Dzięki pracy kolegów ekspertów wyeliminowano szereg fałszerstw, ich działalność uczuliła także wszystkich wystawców na dobór prawdziwego materiału, zwiększyła ostrożność przy nabywaniu różnych walorów. Należy podkreślić, iż wydanie decyzji, to jest rozpoznanie fałszerstwa, jest niejednokrotnie sprawą bardzo trudną i wyjątkowo odpowiedzialną, nic też dziwnego, że w gronie samych ekspertów często toczą się dyskusje o prawdziwości niektórych walorów. Pragnę przypomnieć, iż wszelkie niejasności czy

też wątpliwości w tym zakresie zawsze są rozstrzygane na korzyść wystawcy. Dyskusje wewnątrz grona ekspertów są wielce pouczające i takie głównie toczą się w Związku. Niestety, zdarzają się także dyskusje – przynajmniej, że rzadkie - w których głównym argumentem nie jest argument merytoryczny, a jest nim pseudoargument „my musimy mieć rację”. **Z tym typem argumentacji nie można się zgodzić.** Ten typ argumentacji bardzo mnie niepokoi.

Szeroka działalność ekspertów na wystawach musi znaleźć i znajduje odzwierciedlenie wśród wystawców. Dowodem tego są pisma kierowane bezpośrednio do mnie jako prezesa Związku, podobne pisma niejednokrotnie kierowane są do Komisji Ekspertów i Zwalczenia Fałszerstw ZG PZF. W oparciu o te pisma czuję się zobowiązany do przekazania kilku niepokojących uwag dotyczących niektórych aspektów działalności ekspertów.

Zacznę od sprawy, która mnie najbardziej zaskoczyła. Przed 7. laty jeden ze znanych wystawców od uznanego eksperta (X) nabył cenny walor. Oglądając na wystawie swój eksponat z innym ekspertem, tenże wyraził wątpliwość co do jego autentyczności. Oczywiście w takim przypadku była odpowiedź wystawcy, iż nie ma cienia wątpliwości co do prawdziwości tego waloru, *przecież kupilem go od Kolegi X.* Na to pada „*A niech Kolega poprosi o ekspertyzę*”. Po wysłaniu waloru z prośbą o ekspertyzę, wystawca otrzymuje zwrot pieniędzy, które sprzedający potraktował jako „*rękojmię*”. Jednocześnie w piśmie swym ekspert – sprzedający (czyli kolega X) stwierdza „*informuję, że omawiany obiekt nie był przeze mnie weryfikowany kiedy był w moim posiadaniu*”. Dodaje jeszcze „*ż nie mogę aktualnie spełniać funkcji eksperta, gdyż mam poważne schorzenie oczu, z dużym osłabieniem wzroku, co uniemożliwia przeprowadzenie badań weryfikacyjnych*”. Informacje te zawarte są w piśmie z 6 listopada 2000 roku.

Na pismo przewodniczącego Komisji Ekspertów i Zwalczenia Fałszerstw, do którego wystawca zwrócił się z prośbą o interwencję, ekspert (kolega X) 29 grudnia tegoż roku stwierdza, iż zwrócił rękojmię za wypożyczony walor oraz oświadczył iż „*posiadam pełną zdolność do pełnienia funkcji eksperta*”. Co o tym myśleć?

Kolejne dwie sprawy – bardzo podobne, dotyczą eksponatów prezentowanych niejednokrotnie w klasach honorowych wystaw II stopnia oraz w wystawach międzynarodowych. W obu bardzo ciekawy materiał polski, oba ciągle uzupełniane i doskonałe. Walory prezentowane były na kilku wystawach (na które zawsze powoływany był ekspert), przychodzi kolejna – okazują się fałszerstwami. W obu przypadkach walory nie były gwarantowane, w obu przypadkach zostały nabyte od ekspertów (różnych)!

Inne pismo. Autor sam stwierdza „fakt, że eksponat zawierał fałszerstwa jest niezaprzeczalny”, ale opracowanie prezentowane było na kilku wystawach II stopnia, na jednej z nich sędzią był ekspert, który sądząc musiał obejrzeć cały eksponat. Nie zgłoszono wtedy żadnych uwag. Na kolejnej wystawie, na której wcześniej sędzią był ekspertem, rozpoznaje fałszowane walory. Wystawca pyta się „Czy dopiero trzeba było czekać oficjalnego majestatu powołania ekspertów i dokonać dyskwalifikacji?”.

Kolejny problem. Doświadczony filatelista, wieloletni wystawca zwraca się z „prośbą o poradę filatelistyczną”. W swym piśmie stawia m. innymi pytanie „czy ekspert z zakresu znaczków polskich może wydawać ekspertyzę odnośnie znaczków innego kraju poza Polską?”, „czy w przypadku gdyby pan Y po prostu się mylił czy będzie to gwałtem do zwrotu pieniędzy?” (za ewentualną gwarancją zagraniczną). Autor także pisze, iż „wówczas dowiedziałem się że pan Y posiada prawdziwą serię ... do sprzedania”.

Sprawy, które powyżej przedstawiłem to tylko część odgłosów dochodzących do władz Związku. Oczywiście jest, że niektóre z nich nigdy nie powinny mieć miejsca, dalekie są bowiem od etyki obowiązującej nie tylko w PZF ale także w naszym społeczeństwie. O przykładach takich postępowań należy mówić głośno, bo tylko w ten sposób – wydaje mi się – można wyeliminować takie zjawiska.

Jednakże z działalnością ekspertów związanych jest cały szereg bardzo trudnych problemów. Przykładowo, fizycznie niemożliwe jest, aby ekspert na każdej wystawie, w ciągu zazwyczaj jednego dnia – tak powszechnie się dzieje na wystawach II stopnia – przebadał wszystkie eksponaty. Do poważnych ekspertyz częstokroć konieczny jest materiał porównawczy oraz odpowiednie wyposażenie (kto będzie woził z sobą archiwum, mikroskop, lampę itp.?). Stąd najbardziej odpowiada mi stosowana przez wielu ekspertów forma sugestii, aby na następną wystawę dołączyć gwarancje walorów o wątpliwym charakterze.

Innym problemem, który wydaje się nurtować środowisko ekspertów, to nieustalona, częstokroć bardzo dyskusyjna cecha autentyczności niektórych walorów. Bardzo często żąda się ciągle nowych stempelków gwarancyjnych. Ile ich mamy mieć? Ostatnio nabyłem walor z 3. stempelkami, wg mnie wystarczający był stempelkę prof. Łaskiewiczza. Pomocne w rozwiązywaniu takich problemów są zwoływane przez Komisję Ekspertów i Zwalczenia Fałszerstw specjalne posiedzenia nad konkretnymi sprawami. Jednakże jako obserwatorowi tego typu poczynań wydaje mi się, iż najczęściej nie kończą się one konstruktywnymi wynikami. Jest to ze szkodą dla polskiej filatelistyki, szczególnie w jej aspekcie międzynarodowym. W interesie bowiem całego Związku – w tym także ekspertów filatelistycznych – jest, abyśmy prezentowali jednoznaczne stanowisko, ale nie może ono opierać się na powiedzeniu, że my musimy mieć rację. Tego typu wątpliwości muszą być rozwiązywane merytorycznie, w oparciu o głęboką i najnowocześniejszą wiedzę.

Inny problem to interferencja funkcji jurora i eksperta. Moim zdaniem, juror, jeśli jest ekspertem, zawsze winien nim być, a więc w czasie oceny eksponatów musi zwracać także uwagę na walory o wątpliwej autentyczności. Jeszcze inna sprawa – wymiana filatelistyczna czy też handel filatelistyczny a eksperci. Wielu ekspertów dokonuje ekspertyz walorów filatelistycznych dla kupców i to jest normalną praktyką. Część ekspertów posiada firmy filatelistyczne – jestem spokojny o autentyczność materiału przez nich proponowanego. Ale najczęstsza forma nabywania walorów to wymiana (także na spotkaniach wymiennych). Wymiany nie można zabronić nikomu, ale jeśli wymienianym jest ekspert – czy powinien ponosić odpowiedzialność za autentyczność wymienianego materiału? Moim zdaniem tak.

Poruszyłem tylko kilka spraw nurtujących wystawców i zbieraczy, które powstają na styku ich kontaktów z ekspertami filatelistycznymi. Często sprawy te niepokoją, nie możemy udawać, iż ich nie ma.

Długo zastanawiałem się, czy napisać niniejszy tekst. Ale zmuszony stosunkowo częstymi uwagami – głównie wystawców – postanowiłem publicznie przedstawić problemy, z którymi borykają się nasi koledzy. Sądzę, iż na podstawie m. innymi tych materiałów środowisko ekspertów PZF winno głęboko przeanalizować istniejącą sytuację i podjąć odpowiednie działania.

LUDWIK K. MALENDOWICZ

STEMPLE POCZTOWE Z XVIII WIEKU UŻYWANE NA TERENACH POLSKICH

W ostatnich 30. latach zajmowałem się bardzo intensywnie pocztą na terenach polskich w XVIII wieku i już dawno chciałem napisać krótki artykuł o stemplach pocztowych, które były wtedy w użyciu. Dwa momenty przyspieszyły moją decyzję:

- w wydawanym w Łodzi Historyczno-Badawczym Biuletynie Filatelistycznym nr 1/2 z roku 2000 ukazał się artykuł p. **Andrzeja J. Komorowskiego**: „List z Mitawy”, w którym autor opisując list z 1786 r. ze stemplem Mitawy z koroną, stawia pytanie, czy istniały dwa typy tego stempla?

• drugim momentem było pojawienie się całości z fałszywymi stemplami, w zbiorach pokazanych na wystawie WARSZAWA 2000.

Artykuł mój nie ma charakteru opracowania naukowego i nie jest pisany w stylu pseudonaukowym, tak lubianym w obecnym piśmiennictwie filatelistycznym, lecz jest obszerną informacją dla osób interesujących się historią polskiej poczty w XVIII wieku.

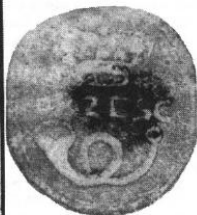
Pan Komorowski poruszył w swoim artykule, mimowolnie, bardzo istotny temat: ilustracji i rysunków 18-wiecznych stempli pocztowych w polskiej literaturze filatelistycznej.

Pierwsze rysunki stempli 18-wiecznych pokazane zostały przez **Samuela Koprowskiego**, chyba jednego z największych filatelistów-Polaków, w jego artykule „Poczta i znaki pocztowe w Polsce” zamieszczonym w numerze 1. i 2. „Polskiego Filatelisty” z 1895 r., wydawnictwa Maksymiliana M. Urbańskiego w Krakowie (fot. 1). Ilustracja negatywowego stempla z Brześcia, pomimo że różni się bardzo od oryginału (fot. 2), powtarzana była we wszystkich opracowaniach przez ponad 100 lat. Rysunki innych stempli różnią się także w szczegółach od takich stempli, występujących na całościach z tego okresu.

Następne ilustracje dwóch listów: z Grodna i z Warszawy, już w postaci fotografii, oraz rysunków stempli Warszawy, Lublina i Grodna opublikował w 1922 r. **Włodzimierz Polański** w swojej pracy „Znaki i marki pocztowe w Polsce w XVIII i XIX wieku”. Rysunki stempli są wyidealizowane i nie odpowiadają w szczegółach oryginałom. Te same ilustracje pokazane zostały we wspólnym dziele Polańskiego i Rachmanowa „Marki i stemple pocztowe w Polsce XVIII i XIX wieku”, wydanym w Wiedniu w 1935 roku.

Fot. 1. Rysunki S. Koprowskiego z 1895 r.

Fot. 2. List z Brześcia (Lit.) do Oborka k. Wilna oraz powiększenie tego stempla.

Po sprzedaniu zbioru Polańskiego, stemplami 18-wiecznymi bardzo intensywnie zajmował się wielki znawca i kolekcjoner **Włodzimierz Rachmanow** z Warszawy, który też zebrał bardzo poważny zbiór czołoci z tego okresu.

Kolejnym autorem, który de facto po raz pierwszy opracował naukowo zagadnienie stempli na terenach Polski w XVIII wieku, był Stanisław Mikstejn z Krakowa. W książce „Pieczęcie pocztowe na ziemiach Polski w XVIII wieku” opisał i częściowo zilustrował prawie wszystkie znane do tego czasu pieczęcie lakowe oraz stemple pocztowe. Praca ta ukazała się w 1936 roku w wydawnictwie „IKAROS” w Białymstoku.

Prof. Mikstejn miał dostęp do archiwów i zebrał największy ówczesny zbiór takich stempli. Na każdej kopercie tego zbioru Mikstejn zaznaczył datę pisania listu, który znajdował się wewnątrz koperty. Zbiór ten, zawierający tylko prawdziwe listy (w tym czasie jeszcze nikt nie falszował tego rodzaju czołoci, ze względu na brak zainteresowania nimi, jak też z braku rynku zbytu dla ich sprzedaży), jeszcze dzisiaj, po ponad 60-ciu latach, jest najważniejszym materiałem porównawczym, przy ekspertyzie listów z 18. wieku. Po śmierci S. Miksteina zbiór ten sprzedano do USA.

Przez ostatnie 30 lat starałem się skupować listy z tego zbioru i w tej chwili większość ich znajduje się w moim posiadaniu. Zadanie moje było ułatwione, ponieważ prawie wszystkie listy ze zbioru S. Miksteina były zilustrowane w jego książce.

W książce tej, oprócz ilustracji fotograficznych listów, umieszczono także tabelę odręcznie narysowanych wzorów wszystkich stempli. **Te odręcznie wykonane ilustracje, prawdopodobnie przez jakiegoś rysownika, odbiegają znacznie od rzeczywistego wyglądu stempli na listach ilustrowanych w tej samej książce.**

W „Wiadomościach Filatelistycznych” nr 95/96 z 1939 r. ukazało się uzupełnienie Miksteina o stemplach odkrytych po 1936 roku, czyli już po wydaniu książki.

Ostatni swój artykuł „Tuszowe stemple poczty polskiej w XVIII wieku”, który ukazał się w 3. numerze „Filatelisty” z 1956 roku, prof. S. Mikstejn zilustrował rysunkami wzorów stempli ze swoich poprzednich publikacji. Jak wyżej wspomniałem, rysunki te odbiegały w szczegółach znacznie od stempli na prawdziwych czołociach.

W I. tomie „Polskich Znaków Pocztych” pod redakcją prof. Łaskiewicza i moją, w dziale tych stempli popełniliśmy duży błąd, zamieszczając tam tabelę stempli prof. S. Miksteina z tymi odręcznie wykonanymi rysunkami (fot. 3).

Szczerze mówiąc, nawet gdybyśmy wtedy chcieli skorygować te rysunki, nie mielibyśmy do dyspozycji

odpowiednich czołoci z tymi stemplami, bowiem w zbiorach polskich znajdowała się ich minimalna liczba, a sam zbiór S. Miksteina znajdował się już w posiadaniu dr. Kozakiewicz z Chicago (sprzedany do USA przez firmę Zachodnia Agencja Filatelistyczna w Katowicach).

Ten sam błąd popełnili autorzy „Specjalizowanego katalogu znaków pocztowych ziem polskich” wydanego przez Krajową Agencję Wydawniczą w 1990 r., umieszczając w I. części katalogu na stronie 23. tablicę Miksteina. Tutaj mała dygresja: ten 4-częściowy katalog z 1990 roku jest najlepszym, jaki kiedykolwiek został wydany w Polsce.

Opublikowanie wzorów stempli niezgodnych w szczegółach z oryginałami, miało też i pozytywną stronę. Falszerze nie mając do dyspozycji czołoci z oryginalnymi stemplami oparli swoje „fabrykaty” na niedokładnych - i częściowo fałszywych - ilustracjach z książki Miksteina lub z „Polskich Znaków Pocztych”. Upowszechnienie kserokopii dało fałszerzom szerokie możliwości produkowania fałszywych czołoci przez powielanie na listach stempli z tych tablic.

Podaję tutaj kilka przykładów fałszywych stempli: z Krakowa (fot. 4), Grodna (fot. 5) i z Puław (fot. 6).

Najciekawsze jest jednak fałszerstwo czołoci ze stemplem Kalisza. W książce Miksteina na s. 29. pokazany jest list z Kalisza (fot. 7). W treści, na s. 41. autor podaje, że stempel na tym liście z powodu zamazanego wyglądu, został do druku wyretuszowany. Ten wyretuszowany już stempel figuruje w tablicy zestawczej stempli z XVIII wieku.

Falszerz nie miał do dyspozycji oryginału listu (od 30 lat znajduje się on w moim posiadaniu - fot. 8) i wykonał swoje „fabrykaty” umieszczając na czołociach rysunek „wyretuszowanego” stempla (fot. 9).

Na koniec moja rada dla zbieraczy listów polskich z XVIII wieku: o ile oferowany list posiada stempel zupełnie identyczny z odręcznymi rysunkami w dawnych publikacjach, należy podchodzić do takiej czołoci z dużą nieufnością.

Tutaj krótko pragnę jeszcze powrócić do artykułu p. Komorowskiego o stemplu z Mitawy. P. Komorowski, sugerując się rysunkiem tego stempla z PZP zastanawia się, czy istniały dwa jego typy. Odpowiedź jest negatywna: **był tylko jeden typ**, przy czym rysunek w PZP nie zgadza się z oryginałem. Ten stempel z Mitawy nie jest rzadkością i nazwanie go przez autora „unikalnym” jest przesadą. Na ostatniej wystawie w Warszawie pokazałem 13 listów z tym stemplem. Obecnie znanych jest około 30. takich listów. Najciekawsze są listy z tym stemplem oraz tranzytowym stemplem poczty rosyjskiej w Rydze (fot. 10), czyli kiedy na czołociach występują dwa 18-wieczne stemple, i to dwóch różnych poczt - polskiej i rosyjskiej.

Fot. 3. Tablica Miksteina w „Polskich Znakach Pocztowych”.

KRAKÓW

Fot. 4a. Stempel na liście Miksteina, średnica 17 mm

Fot. 4b. Stempel z tab. Miksteina, średnica 18 mm.

Fot. 4c. Falszywy stempel, średnica 18 mm.

Fot. 4. List z 1773 r. z Krakowa do Chełmna ze zbioru S. Miksteina (średn. stempla 17 mm).

List do Bielin z fałszywym stemplem (średn. 18 mm, jak w tablicy Miksteina).

GRODNO

Fot. 5a. Stempel na liście Miksteina, średnica 17 mm.

Fot. 5b. Stempel z tab. Miksteina, średnica 19 mm.

Fot. 5c. Falszywy stempel, średnica 19 mm.

Fot. 5. Z lewej - list z 1786 r. do Szczuczyna ze zbioru Miksteina z oryginalnym stemplem Grodna.

u dołu - falszywa całość do Kliczkowa ze stemplem z tab. Miksteina.

PULAWY

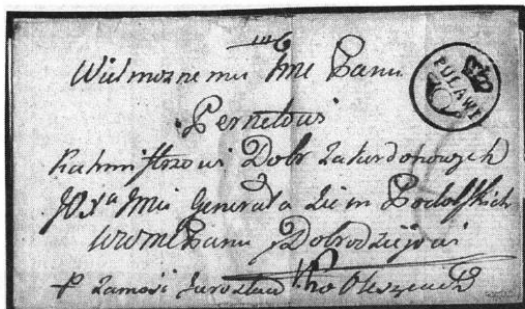
Fot. 6a. Fotografia stempla Puław z listu Miksteina, średnica 18 mm.

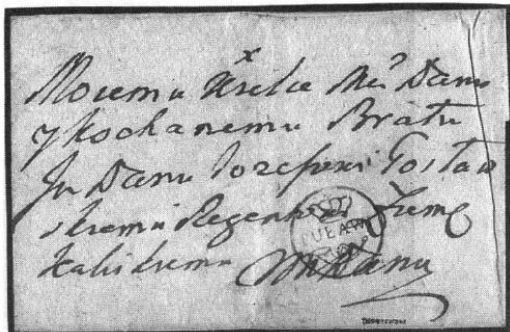
Fot. 6b. Ilustr. z tab. Miksteina, średnica 19,5 mm.

Fot. 6c. Falszywy stempel, średnica 19,5 mm.

Fot. 6. List z Puław do Oleszyc ze zbioru Miksteina z oryginalnym stemplem.

Falszywy list do Widawy z fałszywą gwarancją T. Gryżewskiego.

KALISZ

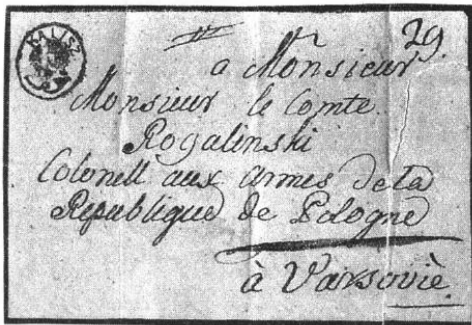
Fot. 7a. Fotografia nie retuszowanego stempla na liście Miksteina, wymiary 16x19 mm.

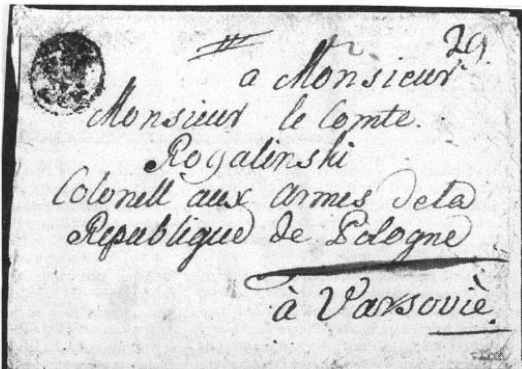
Fot. 7b. Stempel wyretuszowany na ilustracji i w tablicy Miksteina, wymiary 15x17 mm.

Fot. 7c. Falszwy stempel wykonany wg rysunku z tab., wymiary 15x17 mm.

Fot. 7. List z Kalisza do Warszawy z podretuszowanym do druku stemplem z książki Miksteina, który znajduje się w tej formie w tablicy Miksteina.

Fot. 8. Ten sam list ze zbioru Miksteina przed retuszem.

Fot. 9. Falszywy list z Kalisza do Torunia. Stempel 15x17 mm jak w tab. Miksteina. Wokół stempla widoczne chemiczne próby „postarzania” jego wyglądu.

Fot. 10. List z 1780 r. z Mitawy do St. Petersburga. Stempel nadawczy urz. polskiego w Mitawie i tranzytowy rosyjski w Rydze.

Urząd pocztowy w Mitawie miał charakter międzynarodowy. Będąc polsko-kurlandzkim urzędem, spełniał równocześnie rolę urzędu pośredniczącego między pocztą rosyjską, a pocztą pruską - stąd stosunkowo duża liczba zachowanych listów ze stemplami z Mitawy.

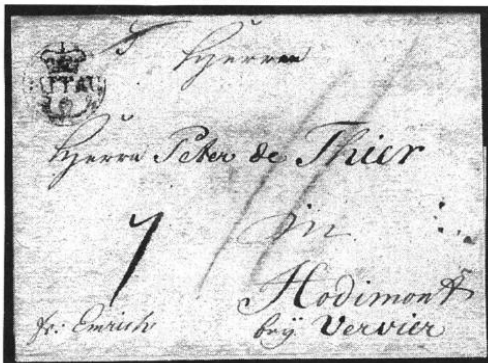
Pojawienie się podczas ostatnich 20. lat większej liczby 18-wiecznych listów polskich oraz z polskich terenów porozbiorowych, zawdzięczamy likwidacji archiwów belgijskiego kupca **Pierre de Thier** z Hodimont. Pierre de Thier był z końcem 18. i na początku 19. wieku wielkim kupcem i producentem

sukien ubraniowych. Poza siedzibą w Belgii miał także przedstawicielstwo w Lipsku, ówczesnie w Dolnej Saksonii. Firma ta miała duże powiązania handlowe ze Wschodnią Europą, szczególnie z Polską, Kurlandią, Rosją i Galicją.

W Warszawie przedstawicielem tej firmy był **Piotr Blanc**, za pośrednictwem którego przesyłano zamówienia do centrali firmy de Thier. Korespondencja z archiwów f-my de Thier obejmowała lata 1770 do 1820, czyli także okres 18-to wieczny. Przed 20. laty archiwa tej firmy zostały zakupione przez kupców filatelistycznych. Listy w

Fot. 11. List z Warszawy,
1783 r., do filii firmy
de Thier w Lipsku.

Fot. 12. List z Mitawy,
1786 r., do centrali firmy
de Thier w Hodimont.

dobrym stanie, z wyraźnymi ostemplowaniami, trafiły do handlu filatelistycznego. Listy w złym stanie zostały zniszczone. Wyselekcjonowany materiał został sprzedany na kilku licytacjach przez f-mę Heinrich Köhler w Wiesbaden. Na fot. 11 i 12 pokazuję dwa takie listy: z Warszawy oraz z Mitawy.

Te archiwalne listy z Polski, Kurlandii i Galicji w pełni potwierdziły prawdziwość danych, opisanych przez S. Miksteina w jego książce z 1936 roku (oczywiście z wyjątkiem tej nieszczęsnej tabeli z odręcznymi rysunkami stempli).

Nie rozpisuję się dalej na temat stempli z XVIII wieku z terenów Polski, ponieważ w katalogu wystawy Euro-Cuprum 2001 ukaże się moje obszerne opracowanie na ten temat. Także w 2002 roku, w corocznym biuletynie FIP i Międzynarodowego Związku Ekspertów: Fakes, Forgeries, Experts, zostanie opublikowany mój artykuł o fałszerstwach polskich i galicyjskich stempli z XVIII wieku.

ZBIGNIEW MIKULSKI

St. Gallen, Szwajcaria

DATOWNIKI RADZIECKIE CZY NOWY RODZAJ DATOWNIKÓW PROWIZORYCZNYCH?

Przeglądając literaturę na temat stempli stosowanych przez pocztę polską w pierwszych latach powojennych, zwróciłem uwagę na interesujący artykuł **J.Z. Piekuta** „*Datowniki pocztowe z 1945 r. wykonane w ZSRR*” [1]. Artykułem tym, autor wprowadził do polskiej filatelistyki pojęcie „datowników radzieckich” jako określenie dla rekwizywów z polską legendą, lecz z typowym dla datowników radzieckich krojem cyfr kalendarza (fot. 1 i 2).

Dokładna analiza przedstawionych w tym artykule argumentów doprowadziła mnie do wniosku, że tzw. „datowniki radzieckie” wcale

nie musiały być wykonane w ZSRR. Autor, mimo wielkiego doświadczenia i uznanego autorytetu w dziedzinie stempli prowizorycznych, przeoczył, moim zdaniem, inną możliwość pochodzenia tych datowników.

Omawiany artykuł J.Z. Piekuta zawiera następujące, istotne dla dalszych rozważań, fragmenty:

♦ Przytaczając fragmenty artykułu S. Adamskiego [2], jednoznacznie stwierdzające, że zamówienie nowych datowników w ZSRR nie było możliwe, J.Z. Piekuta pisze: „*Stwierdzenie Adamskiego, że „nie można było*

Fot. 1. List wysłany 11 lipca 1945 r. z miejscowości Złotokłos do Warszawy. Datownik uwzględniony w poz. 28 tabeli.

Fot. 2. List wysłany 12 czerwca 1945 r. z Piotrkowa Trybunalskiego do Tomaszowa Mazowieckiego. Datownik uwzględniony w poz. 17 tabeli.

liczyć na ich dostawę” można rozumieć również jako umiejscowione w czasie: nie można było liczyć na dostawę natychmiastową, dla zaspokojenia bieżących, pilnych zresztą potrzeb.”.

♦ „O datownikach, zamówionych jesienią 1944 r. w ZSRR nie spotykamy nigdzie wzmianki w fachowej literaturze, brak też jakichkolwiek dokumentów na ten temat. Tymczasem w lutym 1945 r. pojawiają się w eksploatacji w niektórych placówkach pocztowych datowniki metalowe, co do których nie może być wątpliwości, że zostały sporządzone w Związku Radzieckim, wykazują bowiem te same charakterystyczne cechy –

przede wszystkim kalendarza – które zawierają do dziś datowniki radzieckie (fot. 1a i 1b).” (Na fot. 1a cytowanego artykułu został przedstawiony radziecki datownik poczty polowej, a na fot. 1b datownik urzędu Warszawa 2.)

♦ „Datowniki te spotkałem dotychczas na 54 przesyłkach pocztowych, pochodzących z 22 miejscowości, rozmieszczonych na terenie 3. dystrykcji okręgowych poczty oraz na 21. znaczkach zdjętych z przesyłek i na skarcie pocztowym. Podaję je w tabelach 1a i 1b”. (W sumie w tabelach tych autor podał informacje o 29 różnych datownikach - patrz tabela).

L.p.	Urząd pocztowy (D.O.P. i T.)	Daty znanych przesyłek		Cecha datownika	Typ datownika wg [1]
		Pierwsza-Ostatnia			
1.	Anin (Wa)	24.VII.46		a	III
2.	Brzeg n. Odrą (Wr)	30.VI.45		a	III
3.	Ciechanów (Wa)	2.VII.46		a	III
4.	Lignica 1 (Wr)	13.VIII.45-21.III.46		a	III
5.	Lignica 2 (Wr)	20.VIII.45		a	III
6.	Łask (Łd)	11.VII.45-22.VII.45		a	II
7.	Łomża (Wa)	28.III.45-15.IX.45		a	I
8.	Łowicz (Łd)	27.IV.45-1.VII.45		a	II
9.	Łódź 2	6.VI.45-28.VI.45		a	IV a
10.	Łódź 3	14.VII.45-6.V.52		a	IV a
11.	Łódź 4	7.IV.45-3.XII.47		a	IV a
12.	Łódź 9	14.XI.45-20.V.46		a	IV a
13.	Mińsk Mazowiecki (Wa)	21.II.45		a	III
14.	Opoczno (Łd)	25.IV.45-17.III.53		a	IV a
15.	Ostrów Maz. (Wa)	22.II.45		a	III
16.	Pabianice 1 (Łd)	1.X.49-5.VII.51		e	IV a
17.	Piotrków Tryb. (Łd) fot. 2	11.IV.45-9.V.45		a	IV a
18.	Radzymin (Wa)	15.II.45-20.II.45		a	III
19.	Sokołów Podlaski (Wa)	21.II.45-7.I.46		a	III
20.	Suwałki (Wa)	21.IV.45		a	I
21.	Tomaszów Maz. (Wa)	24.VII.45		a	IV a
22.	Warszawa 2	18.II.45-23.V.45		a	III
23.	Warszawa 2	18.I.45		b	III
24.	Warszawa 18	16.IX.45-20.V.47		a	III
25.	Warszawa 44	6.XI.45		b	III
26.	Wieluń (Łd)	14.V.45-17.IX.51		a	IV b
27.	Wrocław 2	11.VIII.45-29.X.46		a	III
28.	Złotokłós (Wa) fot. 1	11.VII.45		a	III
29.	Żyrardów (Wa)	12.VI.46		a	III

♦ „Zbyt skąpy materiał nie pozwala na wyciągnięcie jakichś ogólnych wniosków, ale pozwala na postawienie hipotez. Datowniki te były niewątpliwie sporządzone w ZSRR w stanie surowym, łącznie z kalendarzem arabskim, grawerowanie miejscowości następowało w kraju, o czym świadczy staranność wykończenia, krój liter i poprawność pisowni.”

Autor dzieli omawiane datowniki na cztery typy z tym, że w typie IV różniła jeszcze dodatkowo podtypy IVa i IVb.

Z podsumowania przedstawionych fragmentów artykułu [1] wynika, jakoby jesienią 1944 r. zamówiono w ZSRR kilkadziesiąt datowników, które dostarczono w 1945 r. w stanie surowym, a w dodatku w 5 odmianach. Czy to rzeczywiście jest skala, w jakiej się składa zamówienia międzynarodowe?

Spróbujmy do powyższych fragmentów cytowanego artykułu dodać dwa następujące argumenty:

- z technicznego punktu widzenia najtrudniejszymi do wykonania częściami datownika są elementy ruchome (kółka z cyframi daty, zapadki itp.),

- jesienią 1944 r. rozpoczęto wymianę datowników z tekstem rosyjskim i dwujęzycznym poczt polowych Wojska Polskiego, na nowe z tekstem polskim. Proces wymiany datowników poczt polowych trwał do połowy 1945 roku [3].

Argumenty te, wraz z faktami podanymi w artykule [1], pozwalają na postawienie całkowicie odmiennej, następującej hipotezy: wykorzystując ruchome elementy kalendarzy z wycofanych datowników poczt polowych

Wojska Polskiego, w 1945 r. wykonano w krajowych zakładach grawerskich kilkadziesiąt datowników z charakterystycznym, typowym dla datowników radzieckich, krojem cyfr kalendarza.

Nie znamy wprawdzie losu wycofanych z obiegu datowników poczt polowych, ale można przyjąć, że w 1945 roku dostawały się one w ręce pracowników poczty jakąś mniej lub bardziej oficjalną drogą, w niewielkich ilościach. Wymontowane z tych datowników części ruchome posłużyły do wykonania w krajowych zakładach grawerskich nowych datowników. Niewielka skala i lokalny charakter tej działalności uzasadniają brak jakichkolwiek dokumentów na ten temat.

W świetle tej hipotezy, należałoby odpowiednio zweryfikować stwierdzenia zawarte w cytowanych wyżej fragmentach artykułu [1], natomiast aktualne pozostają dane inwentarzowe omawianych datowników oraz ich podział.

Sprawą do dyskusji pozostaje klasyfikacja tych datowników. Czy należy je uznać za datowniki definitywne, czy też za nowy, nie znany dotychczas rodzaj datowników prowizorycznych?

ZDZISŁAW MAKA

Bibliografia:

- [1] Piekut J.Z.: Datowniki pocztowe z 1945 r. wykonane w ZSRR, Łódzki Biuletyn Filatelistyczny nr 2(52) z 1975 r.
- [2] Adamski S.: O kasownikach lubelskich. Biuletyn Informacyjny PZF O/Lublin, nr 2(32) z 1969 r.
- [3] Cieślowski Z.: Poczta polowa Ludowego Wojska Polskiego. „Filatelist” nr 19 i 20 z 1983 r.

* * *

Odpowiedź J. Z. Piekuta

Artykułem dr Zdzisława Maki, który ze zrozumiałych względów przeczytałem z zainteresowaniem, zostałem niejako „wywołany do tablicy”. Dlatego też postanowiłem poświęcić mu nie tylko uwagę, ale także kilka słów.

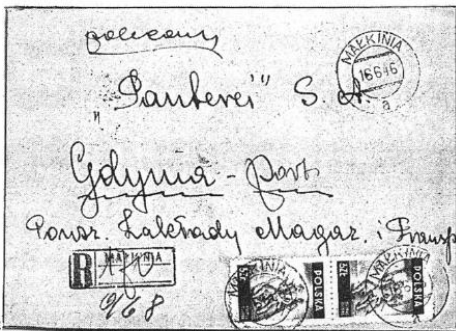
Wydaje mi się, że autor przeoczył fakt, iż jesienią 1944 r. zamówiono w Moskwie (niewątpliwie za pośrednictwem pełnomocnika PKWN) 1518 sztuk datowników pocztowych, a więc nie było to „kilkadziesiąt sztuk”. Jeżeli nawet przyjąć tezę, że pojawiające się w eksploatacji na początku 1945 r. datowniki nie były tymi, które wówczas zamówiono („nie

można było liczyć na ich dostawę”), a pochodziły z elementów wycofanych „datowników poczt polowych Wojska Polskiego”, to i tak były to „datowniki radzieckie”, bowiem metalowe datowniki poczty polowej Ludowego Wojska Polskiego sporządzane były w ZSRR. Stąd trudno się zgodzić z „weryfikowaniem” mojej, przeciw także tylko hipotezy. Tylko powstaje problem: skąd aż 9 typów datowników, skoro datowniki radzieckiej poczty polowej miały tylko 3 typy.

Jak zakwalifikować „datowniki radzieckie” (bo chyba zgodzimy się, że określenie to jest

fol. 2

fol. 3

fol. 1

Typ	№	Rodzaj datownika	Kalendarz	Uwagi
I	25	obraczkowy	z poprzeczką	bez godziny
II a	25	bez obrączki wewnętrznej	z mostkiem	bez godziny
II b	25	bez obrączki wewnętrznej	z mostkiem	z godziną
III a	29	obraczkowy	z poprzeczką	bez godziny
III b	29	bez obrączki wewnętrznej	z mostkiem „radzieckim”	bez godziny
IV a	29	bez obrączki wewnętrznej	z mostkiem	bez godziny
IV b	29	bez obrączki wewnętrznej	z mostkiem	z godziną
V a	29	bez obrączki wewnętrznej	bez mostka	bez godziny
V b	29	bez obrączki wewnętrznej	bez mostka	bez godziny wyróżnik z gwiazdkami

L.p.	Urząd pocztowy (D.O.P. i T.)	Daty znanych przesyłek		Cecha datownika	Typ datownika wg [1]
		Pierwsza-Ostatnia			
1.	Anin (Wa) fot. 1	24.VII.46-24.XII.46		a	V a
2.	Brzeg n. Odry (Wr)	30.VI.45-5.XII.45		a	IIIa
3.	Ciechanów 2 (Wa)	31.VIII.46		a	III a
4.	Łęczyca (Łd)	18.I.45-24.VI.46		a	IV b
5.	Małkinia (Wa) fot. 2	16.VI.46-18.VIII.46		a	III a
6.	Mińsk Mazowiecki (Wa) fot. 1 i 3	21.II.45-14.VIII.47		a	III a
7.	Mława (Wa) fot. 1	27.VIII.46-2.IX.46		a	III b
8.	Nowy Sącz (Kr)	7.XII.47		b	II b
9.	Ostrów Mazowiecka (Wa)	22.II.45-5.III.47		a	III a
10.	Sękowa (Kr) fot. 1	13.VIII.46		a	V b
11.	Struga (Kr)	11. VI 45		a	III b
12.	Syców (Wr) fot. 1	24.VIII.45		a	III a
13.	Szczuczyn Białostocki (Wa) fot. 1	31.VIII.46		a	III a
14.	Warszawa 2 (Wa)	18.II.45-24.VII.45		a	III a
15.	Warszawa 11 (Wa)	8.V.46		a	III a
16.	Warszawa 22 (Wa)	7.VII.45		a	III a
17.	Warszawa 24 (Wa)	25.X.46		c	III a
18.	Warszawa 44 (Wa) fot. 1	6.XI.45-25.X.46		b	III a
19.	Wilga (Wa)	24.X.46		a	III a
20.	Zawoja (Kr)	6.VIII.48		a	V b
21.	Złotokłos (Wa)	11.VII.45-9.XI.45		a	III a

najbardziej właściwe dla tych datowników): w żadnym przypadku nie są to ani kasowniki prowizoryczne, ani datowniki definitywne. Dla mnie najważniejszym określeniem jest nazwa „datowniki okresu przejściowego”, użyta kiedyś przez Bronisława Brzozowskiego.

Zagadnieniem datowników radzieckich interesuję się w dalszym ciągu i uzyskany w tym

kwartale materiał pozwala zarówno na uzupełnienie tabelki, jak i nową kwalifikację typów.

Pojawiły się także datowniki z DOPiT Kraków (Nowy Sącz, Sękowa, Zawoja) obok znanych dotychczas z Dyrekcji: Łódź, Warszawa i Wrocław:

JANUSZ ZBIGNIEW PIEKUT

POTRZEBNI KRONIKARZE PRZEMIAN

Żyjemy w czasach historycznego przełomu. Na naszych oczach dokonują się zmiany, o jakich nie śniło się nawet prorokom. Zmieniają się systemy polityczne, rozpadają się jedne, a powstają inne państwa. Poprzedni - w mniejszej przecieży skali przełom, który dokonał się przed 150. laty historia nazwała Wiosną Ludów. Obecny mógłby uzyskać miano Aksamitnej Rewolucji Europejskiej końca XX wieku, gdyby nie krwawy przebieg wydarzeń w b. Jugosławii i w Czeczenii oraz w kilku innych punktach. Pozostawmy jednak ocenę makroprocesów historycznych historykom, a przejdźmy do wątku, który odnosi się do filatelistyki.

Krytyka artystyczna - szczególnie literacka i filmowa narzeka, iż mimo tego, że tkwimy w środku burzy dziejowych wydarzeń, niejako w samym oku cyklonu, twórcy nie podejmują problemów odpowiadających tym wydarzeniom, a jeśli już - to poruszają się gdzieś po opłotkach, tworząc drugorzędne historyjki, albo uzyskują rezultaty mierne, nieudane.

Twórcy słusznie przekonują, że dla stworzenia udanej syntezy epickiego obrazu okresu wielkich przemian potrzebny jest dystans czasu i dystans intelektualny. Odległość w obu tych wymiarach wyraźnie oczyszcza horyzont z doraźnych zapyleń, wystrza kontury wydarzeń i określa ich proporcje. Tak istotnie jest. Ale czy dotyczy to również autorów projektów walorów filatelistycznych? Wiadomo, że projektują oni na konkretne zamówienia, a więc przedstawiają tylko to, co zleceniodawca chce widzieć.

Ten brak dystansu historycznego nie powinien jednak przeszkadzać nam, a raczej pomagać w budowie eksponatów obrazujących czasy przemian. Budować można z tego, co już jest, można wykorzystywać surowiec dotychczas przygotowany. Będzie on z czasem przyrastał, ale będzie też coraz mniej autentyczny i wartościowy, dochodzić bowiem będą wydania dotyczące rocznic, powtórki i odniesienia, które w jakimś stopniu wpłyną na rozbudowanie interpretacji źródełowych wydarzeń, posłużą jako obszerniejszy komentarz, ale istoty sprawy nie zmieniają.

Wobec tego można zgłosić wniosek, iż jest już pora na opracowanie tematów dotyczących współczesnych przemian. Tu zaczyna się szkopol i intelektualna łamigłówka: jak zabrać się do tematu, jak go przedstawić? Myślałem trochę o tym, ale poza tym, iż obmyślałem kilka wariantów, nie wyszedłem poza utarte szlaki. Uważam więc, że problem czeka nadal na swojego inicjatora i organizatora.

Pierwszą sprawą, jeśli się już podejmie decyzję o opracowaniu takiego tematu, jest ustalenie punktu wyjściowego. W filatelistyce dość często praktykowana jest zasada postępowania, która sprowadza się do maksymy „*aby was nie nudzić długimi wstępami zacznę od starożytności*”. I zapewne niejedyn filatelista sięgnie do epoki kamienia łupanego lub Piasta Kołodzieja. Ja uważam, że genęzę tematu należy wiązać z datą Rewolucji Październikowej, wojną 1920 roku, albo

wydarzeniami po 1939 r. - to jest po ukształtowaniu się przeciwstawnych orientacji politycznych w wyniku wybuchu, a następnie skutków II wojny światowej. Uwerturą do tematu może być właściwie każda z wymienionych dat. Najbardziej istotny jest wszakże rozwój tematu w okresie przełomu politycznego, z okresem przylegającym tuż przed graniczną datą 4 czerwca 1989 r. i tuż po tej dacie (a nawiasem: wielka szkoda, że dotychczas nie ma znaku upamiętniającego „okrągły stół”).

Rysują mi się dwa główne ujęcia problematyki zmian. Wersja pierwsza mogłaby przedstawiać rzecz w podziale dychotomicznym - czas do okrągłego stołu i czas po 4 czerwca z jego wyznacznikami. Mówiąc prościej: strona lewa i strona prawa, jak na koncie księgowym. Nie wiem, czy takie ujęcie jest możliwe, nie próbowałem tego filatelistycznie zestawiać. Wariant drugi mógłby przedstawiać problem w ujęciu tradycyjnym, to jest według chronologicznego biegu wydarzeń. Jest to, co prawda, metoda banalna, ale wypróbowana i pewna.

Od wyboru metody ciekawsze wydaje się wszakże przemyślenie, wybór i kompletowanie materiału. Z góry trzeba przyjąć, że obok materiału filatelistycznego i pocztowego, trzeba przejąć i przyswoić w takim zbiorze dozę materiału parafilatelistycznego, spośród podziemnych wydawnictw „Solidarności” i innych organizacji podziemnych.

Pierwsze wydania poczty strajkowej, które miałem okazję widzieć, powstały w Szczecinie w 1970 r. Ich natężenie w kraju przypada po 1980 r., a przede wszystkim w okresie stanu wojennego. Szczególnie interesujące są te, które powstały w miejscach internowania. Potem ich liczba rosła, aby wylać się w obfitą rzekę wydawnictw, których głównym motywem - mimo odważnych treści politycznych (a może dlatego) - były cele komercyjne. Oczywiście, skłaniając się do włączenia w zbiór filatelistyczny wydań organizacji podziemnych czy opozycyjnych, mam na uwadze wyłącznie te, które nielegalnie, nie zauważone przez cenurę polityczną i kontrolę pocztową przeszły drogę pocztową, imitując znaki opłaty lub obok nich, jako dodatkowy element.

Wracam do oficjalnych wydań pocztowych. Pewne znaki narzucają się niemal samoczynnie do zbioru o przemianach politycznych. Z jednej strony np. znaki na temat zjazdów partii, rocznic Polskiej Ludowej, RWPG, Układu Warszawskiego itp..., a z drugiej - Pomnik Gdański, stempel pocztowy z okazji przyznania filmowi „Człowiek z żelaza” Palmy Festiwalu w Cannes, podobizna Lecha Wałęsy, ale też Czesława Miłosza, stemple poświęcone „Solidarności”...

Z zaślepieniem trzeba zauważyć, że ta obfitująca w wydarzenia historyczne epoka dała niewiele znaków wprost odnoszących się do rangi tych wydarzeń i rejestrujących ich następstwa. O wiele więcej jest znaków „drugiego rzutu” i pośrednich, np. szerokie otwarcie wydań pocztowych na znaki o tematyce związanej z tradycjami pielęgnowanymi przed 1939 r. lub przez orientację opozycyjną, o tematyce

religijnej, wprowadzenie do programu wydań pocztowych problematyki Unii Europejskiej itp...

Baczyć trzeba, żeby nie zagubić lub nie przepaść znaków marginalnych, takich, które mogą ująć z pola widzenia ze względu na swoją epizodyczność, jak np. „odznaczenie” w 1953 r. Katowic zmianą nazwy na **Stalinogród** i wkrótce potem powrót do poprzedniej nazwy, hasła propagandowe na kartkach i stemplach w rodzaju „*Ze Związkiem Radzieckim na czele ...*”, imprezy Dni Filmu Radzieckiego, które przecież nie musiały być same w sobie złe i nie były, ale przy okazji których rozbudowano atmosferę natrętnej propagandy itp...

Szczególnie atrakcyjne dla zamysłu tematu stać się mogą frankatury mechaniczne, jeśli weźmie się pod uwagę, że po 1989 r. setki ulic, zakładów pracy, instytucji zmieniło nazwy i musiało to za sobą pociągnąć zmiany w pocztowych dokumentach. I tak np. dawna **Huta im. Lenina** zmieniła się w nazwie i na frankaturze mechanicznej w **Hutę im. Sendzimira**. ZG ZNP zawsze był przy ulicy **Spasowskiego**, a od trzech lat, nie ruszając się z miejsca, znalazł się przy ulicy **Smoluchowskiego**.

Nie wiem jak filatelistycznie zagospodarować miejsca po usuniętych pomnikach np. Feliksa Dzierżyńskiego, „Poległych w walce o Polskę Ludową”, Włodzimierza Iljicza Lenina i in. Może po prostu przedstawić te, które usunięto oraz te, które ustawiono jako wyraz nowych czasów i nowych wartości.

Poruszam się dotychczas w wewnętrznych granicach materiału polskiego, a prawdopodobnie, przy odpowiednim zaprogramowaniu zbioru wejdzie też porcja walorów z państw ościennych. Uzasadnione to jest przede wszystkim tym faktem, że to właśnie Polska dała impuls przemianom w całej Europie Wschodniej i Środkowej. To oczywiście dodatkowo komplikuje zadanie przygotowania omawianego zbioru.

W tytule napisałem w liczbie mnogiej, że są „**potrzebni kronikarze przemian**”. Jestem świadom, że jednej osobie byłoby niezmiernie trudno wypełnić zadania i zadowolić oczekiwania, chyba - chyba, że zadanie znajdzie się w rękach Leonarda da Vinci filatelistyki lub podobnego skądś wirtuoza.

ZYGMUNT JANIK

Zagraniczne aukcje filatelistyczne

201. AUKCYJA FIRMY STELTZER

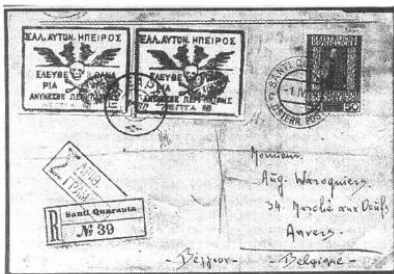
Znana nam już duża niemiecka firma aukcyjna Rudolf Steltzer GmbH we Frankfurcie nad Menem zorganizowała w końcu stycznia 2001 roku swą 201. aukcję, na której zaoferowano prawie 7,5 tys. lotów, w tym prawie 1,7 tys. zestawów, zbiorów i zbiorów.

Firma (co już kiedyś podkreślałem) ma swych klientów wśród średniozamożnych filatelistów, stąd na jej aukcjach brak „wystrzałowych”, bardzo drogich pozycji, którymi imponują wielkie domy aukcyjne. Potwierdziła to i relacjonowana aukcja, bowiem z wystawionych do licytacji pięciu bardzo drogiech walorów (wycenionych 10 tys. DM i powyżej tej sumy) sprzedano tylko jeden: był to piękny list z dwoma lokalnymi znaczkami m. Himara (Epir) wysłany 1.IV.1914 r. przez pocztę austriacką do Belgii. Walor został sprzedany za 8 tys. DM (a więc poniżej ceny wywoławczej, która wynosiła 10,5 tys.), ale już pojawił się na marcowej aukcji firmy Cherrystone z Nowego Jorku, wyceniony 7,5 tys. dolarów. Ciekawe, czy i za ile był sprzedany.

Z ośmiu wysoko wycenionych zbiorów sprzedano połowę, w tym trzy z przebiciami. Najwyższą cenę 19,5 tys. DM (przy wywoławczej 21 tys.) uzyskał zestaw znaczków Republiki Federalnej Niemiec z lat 1969-1994, zaoferowany w czystych arkuszach. Z przebicciem sprzedano: trzy stare albumy znaczków nie stemplowanych i stemplowanych Zmorza (wg Michla ponad 150 tys. mk) za 17,5 tys. DM (wywoławcza 12 tys.), czyste bloki Europy Zachodniej z lat 1930-1990 za 12 tys. DM (10 tys.) oraz zestaw czystych znaczków „Germanii” z

przywieszkami reklamowymi za 15,5 tys. DM (14 tys.).

Cztery zbiory, wycenione stosunkowo nisko, uzyskały wysokie przebiccia: za 14,5 tys. DM sprzedano częściowo specjalizowany zbiór znaczków nie stemplowanych, stemplowanych i całości Holandii z lat 1852-1992 (wywoławcza - 4 tys.), za 13 tys. DM (po 4 tys.) poszły dwa zbiory - Berlina Zachodniego z lat 1948-1959 (znaczkki nie stemplowane, czyste, stemplowane i na wycinkach) oraz kolekcja Monako z lat 1865-1979 (znaczkki nie stemplowane, czyste i stemplowane); kolekcja Stanów Zjednoczonych z lat 1847-1961, zawierająca znaczkki nie stemplowane, czyste i stemplowane, wyceniona tylko 2 tys. DM, została sprzedana za 10 tys. DM.

Tylko osiem pozycji **polskich** (w tym trzy to poczty miejskie w okresie I wojny światowej), z których warto wymienić tylko stemplowane bloki nr 5 AB V Wystawy Filatelistycznej w 1938 r. sprzedane po cenie wywoławczej **80 DM**. Nie poszedł ciekawy list z lotu transatlantyckiego w 1934 r. z podpisami braci Adamowiczów, zaferowany za **320 DM** (być może za drogo). Serię ząbkowanych i ciętych znaczków powstania Śląskiego z 1921 r. (tzw. wydanie Korfatego) na wycinkach sprzedano za **360 DM** (200 DM) zaś czystą serię „Port Gdańsk” z 1925 r. za **210 DM** (180 DM).

Z dziewięciu zbiorów i zbiorów **Polski** sprzedano aż osiem i aż cztery powyżej ceny wywoławczej. Najwyższą cenę **1850 DM** (wywoławcza 1 tys.) uzyskano za zbiór znaczków stemplowanych (z kilkudziesięcioma znaczkami nie stemplowanymi) z lat 1860-1976; komplet czystych znaczków z lat 1945-1991 poszedł za **1450 DM** (1,2 tys.). Za cztery ciekawe listy balonowe zapłacono cenę wywoławczą **250 DM**.

Warto także wymienić kilka ciekawych pozycji, które pojawiły się na tej aukcji. Rzadko oferowane są znaczki Stanów Skonfederowanych Ameryki: zaferowano niebieski znaczek za 10 c z 1862 r. ładnie cięty i stemplowany, który poszedł za **260 DM** (180 DM). Słynna brytyjska koperta Mulready z 1840 r. została sprzedana z dużym przebicciem za **3,2 tys. DM** (800 DM), trzy austriackie bloki „WIPA” z 1933 r. uzyskały ceny: nie stemplowane - **2060 i 2 tys. DM** (wywoławcza po 1,8 tys.), zaś stemplowany **3,2 tys. DM** (2,2 tys.). Czechosłowackie arkusiki „Kde domov muj” z 1934 r. sprzedano za **640 DM** (650 DM) zaś

rarytasy Mołdawii „Porto Skrisori” z 1858 r. poszły: znaczek 27 para z czerwonym stemplem za **7,1 tys. DM** (3,5 tys., był to walor ze zbiorów króla Faruka), znaczek 54 parale z czarnym stemplem za **1650 DM** (2,5 tys.).

Ciekawe dla mnie były także trzy zbiory, wycenione stosunkowo nisko, które przebito: **21 tys. DM** uzyskał zbiór niemieckich całości z lotów sterowcowych z lat 1912-1939, składający się z 370 całości (wywoławcza 8 tys. DM) zaś za **5,6 tys. DM** sprzedano zbiór 360 kartek z lotów sterowcowych od 1909 r. (3,6 tys. DM); za zbiór walorów niemieckich poczty polowej z lat 1937-1945 (wielokrotnie wyróżniany na wystawach), składający się z 103 całości zapłacono **4,6 tys. DM** (1 tys.).

W dziale literatury, który obejmował 58 pozycji, moją uwagę zwróciła książeczka oszczędnościowa Berlińskiej Kasy Oszczędności z 1941 r. z oryginalnym podpisem Adolfa Hitlera, którą sprzedano za **1850 DM** (cena wywoławcza wynosiła 1,6 tys.).

Katalog aukcyjny to 418 stron opisów oraz 229 tablic z fotografiami ciekawszych walorów (w tym 22 strony w barwie).

JANUSZ ZBIGNIEW PIEKUT
AJP 1085

90. PIELGRZYMKA

Egipt
(24-26.II.2000)

Watykan

Datownik:

24-26.II.2000, Jan Paweł II na tle Góry Synaj oraz napis: IO PAULUS II SINAI PEREGRINATOR AD MONTM / POSTE VATICANE 24-26.FEB. IUB. A.D. 2000.

Egipt

Datowniki:

W Kairze stosowano cztery datowniki okolicznościowe z napisami w języku arabskim i angielskim:

24.II.2000, widok kościoła i napis: POPE'S MEETING WITH S.S. SHENOUDA III CAIRO
24.II.2000, widok meczetu oraz napis: POPE'S VISIT TO AL. AZHAR

25.II.2000, widok katedry oraz napis: MASS IN THE CATHEDRAL OF OUR LADY OF EGYPT - CAIRO

26.II.2000, widok klasztoru oraz napis: VISIT TO ST. CATHERINE'S FROM SINAI MONASTERY - EGYPT

91. PIELGRZYMKA

Jordania, Autonomia Palestyńska, Izrael
(20 - 26.III.2000)

Watykan

Datownik:

20-26.III.2000, Jan Paweł II oraz napis: TERRAM SANCTAM IO PAULUS II PEREGRINATOR IN VISIT / POSTE VATICANE 20-26. MAR. IUB.A.D.2000.

Jordania

Znaczki:

Wydane zostały dwie serie po trzy znaczki i blok. 100 fils, Jan Paweł II i król na tle liczby 2000
200 fils, Jan Paweł II z krzyżem i król na tle krajobrazu
300 fils, Jan Paweł II i król na tle flag Watykanu i Jordanii

Blok 200 fils, papież Jan Paweł II
Seria wydana z okazji 36. rocznicy wizyty papieża Pawła VI w Jordanii i w świętych miejscach.

Trzy znaczki o takim samym rysunku różniące się kolorami o nominałach 100, 200 i 300 fils. Na znaczkach przedstawiono papieża Jana Pawła II i króla na tle widoku Jerozolimy oraz medal z papieżem Pawłem VI.

Datownik:

20.III.2000, (FDC), Amman, herb Watykanu oraz napis FDC 20 March 2000, The Pope's Visit To Jordan.

(c.d.n.)

WOJCIECH HENRYKOWSKI

NIE TYLKO DLA FILATELISTÓW

SZCZEGÓLNY KLIENT - FILATELISTA

Jest kilka grup zawodowych, których pracownicy - a chodzi głównie o panie - znajdują się w takiej sytuacji, jak eksponat na wystawie lub modelka na wybiegu: są poddane ciągłej i uważnej obserwacji przez nieprzerwany ciąg obserwatorów. Owe eksponowane osoby są pracownikami w kasach bankowych, ekspedientkami w magazynach handlowych i pracownikami w okienkach pocztowych.

Oczywiście pracownice tych i podobnych instytucji wiedzą o tym i troszczą się o swój wygląd. I rzeczywiście niczego im nie można zarzucić. Starannie ubrane, wypiełgnowane, robią miłe wrażenie, a zawodowa powinność w parze z niewymuszoną własną życzliwością do otoczenia czyni kontakt z nimi epizodem sympatycznym. Dodać tu trzeba, że klienci dzielą się niewątpliwie na dwie podstawowe grupy: na mężczyzn i kobiety. Przedstawiciel każdej grupy klientów uważnie spogląda na pracownice i wyciąga dla siebie jakieś wnioski. Prawdopodobnie obserwacje mężczyzn dotyczą innych kwestii niż obserwacje kobiet. Ale nie to jest przedmiotem naszego zainteresowania.

Ma się rozumieć, że pracownice poczty także mają określone skojarzenia, gdy staną przed nimi klienci. Są jednak znacznie bardziej ograniczone od klientów w swoich reakcjach, poza tymi, które dotyczą czynności zawodowych. Klienci mają dużą swobodę w wyrażaniu swoich spostrzeżeń.

Ten ogólny wstęp potrzebny jest, aby wyodrębnić swoistą kategorię klientów, którzy manifestują się swego rodzaju natręctwem. Otóż nie załatwią oni sprawy krótko, po ludzku, tylko mają cały szereg prośb, uwag, objaśnień, niekiedy instrukcji i pretensji, np. taki klient chce obejrzeć, nie kupić, a właśnie obejrzeć cały arkusz znaczków, następnie z uwagą przepatruje te rejony arkusza, gdzie nie ma niczego do oglądania, to znaczy białe, puste marginesy. Następnie prosi, aby mu z tego arkusza, z jego określonego miejsca, broń Boże nie z innego, wydzielić kilka znaczków i to koniecznie z marginesem... Albo podaje do ostemplowania przesyłkę i intensywnie instruuje pracownicę tak, jakby ona czyniła to pierwszy raz w życiu: proszę odbić stempel tak, aby pokrył tylko jedną trzecią powierzchni znaczka i nie odcisnąć go na twarzy osoby znajdującej się na znaczku, albo nie przesłonić głównego rysunku. Proszę przedtem sprawdzić na osobnej kartce czy tusz się nie

rozleje lub czy stempel nie jest zbyt suchy, bo cały tekst i data mają być czytelne i proszę uważać, aby stempla nie poruszyć i mocno go docisnąć itd. itp...

Jeden taki klient może popsuć dobre samopoczucie na dłuższą chwilę, a jeśli trafi się ich więcej w ciągu godzin pracy?

Spójrzmy jednak na sprawę z pozycji klienta. Zdobya on pocztowe walory nie dla, lub nie tylko dla załatwienia potrzeb korespondencyjnych, które nie wymagają szczególnych starań. Wystarczają standardowe operacje określone przepisami pocztowymi. Filatelista zdobywa materiał pocztowy do celów kolekcjonerskich. Będzie go przechowywał i troszczył się o niego, bo pozyskuje go dla wzbogacenia swojej kolekcji, a ostatecznym przeznaczeniem zdobytych przez niego walorów jest umieszczenie ich na wystawie do publicznego oglądu. Nic przeto dziwnego, że usilnie stara się o to, aby pozyskane walory prezentowały się równie starannie i były wypiełgnowane, jak pracownica poczty, dzięki której je zdobył.

JAN.

SPRAWA FRANKOWNICY

Gdynia 2 z symbolem *AX*

Odpowiedź UPP Gdynia 2

Urząd Przewozu Poczty Gdynia 2 odpowiadając na Państwa pismo z dnia 13.03.2001 r. w sprawie frankownicy Gdynia 2 z symbolem „AX”, uprzejmie informuje, iż nasz Urząd, nie był w przeszłości i nie jest obecnie użytkownikiem opisanej w miesięczniku maszyni frankującej. Maszyni do frankowania, znajdujące się w posiadaniu naszych klientów, mają numery identyfikacyjne cyfrowe, a odciski datowników są zgodne z normami zakładowymi. Nie dopuszczają one m.in. umieszczania w otoku datownika innych aniżeli wielkich (drukowanych) liter, dlatego tut. Urząd nie identyfikuje się z przedstawionym w miesięczniku odciskiem datownika.

Wobec przedstawionych powyżej okoliczności nie jesteśmy w stanie wyjaśnić wątpliwości, jakie wystąpiły w omawianej sprawie wśród czytelników redagowanego przez Państwa pisma.

Łączę wyrazy szacunku

Dyrektor

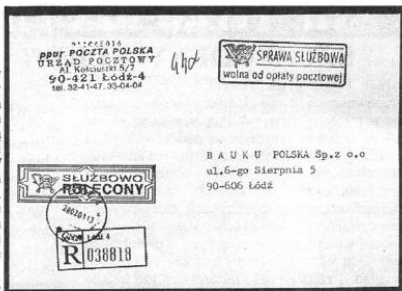
Urzędu Przewozu Poczty Gdynia 2

/-/ mgr Jerzy Fitek

OZDOBNE STEMPELKI POMOCNICZE

Urząd Pocztywo Łódź 4 mieści się w wieżowcu przy Al. Kościuszki 5/7, w którym ma swoją siedzibę Dyrekcja Okręgu Poczty w Łodzi. Na przesyłkach służbowych tego urzędu odbijane są obecnie dwa dodatkowe ozdobne stempelki pomocnicze: **SŁUŻBOWO / POLECONY** w ramce o wymiarach 56x15,7 mm oraz **SPRAWA SŁUŻBOWA / wolna od opłaty pocztowej**, w ramce 52,5x17,5 mm. W obu stemplach umieszczony jest rysunek trąbki pocztowej - logo Poczty Polskiej. Stempelki odbijane są w kolorze czarnym.

W.F.

O ZNACZKACH DLA GÓRNEGO ŚLĄSKA NIE WPROWADZONYCH DO OBIEGU

W numerze 9/2000 „Filatelistyki” pp. Mariusz Kalinowski i Lesław Schmutz opisali m.in. rzadkie znaczki polskie nie wprowadzone do obiegu na terenie Górnego Śląska [1]. Chciałbym dorzucić kilka słów uzupełnienia na temat nie opisanego do tej pory w katalogu „Fischera” znaczka o nominale 5 marek. Dwa inne znaczki z tego zamierzonego wydania o nominale 1. i 3. marki zostały wcześniej opisane przez Jerzego Tokara [3], a wspomniani wyżej autorzy dodatkowo usystematyzowali te wiadomości. Jednak dla znaczka o nominale 5 marek te informacje są niepełne.

Na ilustracji nr 3 artykułu [1] (druga strona okładki) została pokazana ilustracja znaczka 5 mk ząbkowanego liniowo ZL 13 : 11 1/2, **nie przekreślonego**. Znaczki o nominale 1 marka i 3 marki bywały na ogół przekreślane poziomą linią czerwonym tuszem, ażeby nie mogły zostać użyte jako opłata pocztowa i w tym stanie były przechowywane w archiwum drukarni w Warszawie, skąd wydoszły się w czasie okupacji niemieckiej w drugiej wojnie światowej.

Według J. Tokara [3] istnieją znaczki o nominale 1 marka, nie ząbkowane, nie kreślone, natomiast pp. Kalinowski i Schmutz pokazali egzemplarz przekreślony, tak jak poprzednie.

Pokazuje egzemplarz znaczka o nominale 5 marek, ząbkowany liniowo ZL 13 : 11 1/2, przekreślony (choć jest to bardzo słabo widoczne). Obok ilustracja znaczka także o nominale 5 marek, również przekreślonego, ale z ząbkowaniem liniowym 9, o którym wymienieni autorzy już nie wspominają.

Z powyższego przykładu widać, że katalogowanie podobnych walorów jeszcze

długo będzie sprawiało problemy. Poniżej przedstawiam propozycję skatalogowania walorów nie wprowadzonych do obiegu na Górnym Śląsku:

1922. Zaniechane wydanie dla Górnego Śląska. Tppr. Papier biały, gładki, cienki. Nz. (IA), ZL 11 1/2 (IB); ZR 12 1/2 lub 12 3/4 (II); ZL 9 lub 13 : 11 1/2 (III). Nakład zniszczony. Znane egzemplarze archiwalne, bg., kreślone lub nie kreślone.

IA. 1 mk brązfol. (o wzorze „Spichrz”, jak nr 92)
IB. 1 mk brązfol. (o wzorze „Spichrz”, jak nr 92)
II. 3 mk niebieski. (o wzorze „Oracz”, jak nr 99)
III. 5 mk brązpom. (o wzorze „Ułan”, jak nr 96)

Dość liczne spośród spotkanych przeze mnie egzemplarzy omawianych znaczków mają na odwrocie napis odbity fioletowym stemplem w lewym dolnym narożniku: „S. Kski”.

Wprowadzenie znaczka o nominale 5 marek do szeregu znaczków niedoszłych do obiegu spowoduje z konieczności zmianę numeracji tych walorów w katalogu.

JERZY WALOCHA
AIJP 1641

LITERATURA:

[1] Kalinowski M., Schmutz L.: Rozważania na temat wydań markowych z lat 1919-1920, Filatelistyka 9/2000 s. 374-375.

[2] Katalog polskich znaków pocztowych 2001, tom I. FHU A. Fischer, Bytom-Kraków 2001, s. 54.

[3] Tokar J.: Polskie znaczki niedoszące do obiegu pocztowego, Filatelistyka 1/1997, s. 3-6.

POCZTA POLSKA NA GÓRNYM ŚLĄSKU w latach 1922-1923

Znaczki nie ząbkowane z przedrukiem
10/20 fen. (Pochodzące z Komisji
Plebiscytowej - parka Fi. 11 □□).

Czworoblok zn. Fi. 11, rozdzielonych międzypolem.

20. marca br. minęła 80. rocznica plebiscytu na Górnym Śląsku. W tym czasie Górny Śląsk znajdował się pod zarządem Międzysojusznicy Komisji Rządzącej i Plebiscytowej (franc. Commission Interalliee de Gouvernment et de Plebiscite de Haute Silesie), która sprawowała władzę polityczną i administracyjną do czerwca 1922 roku. Decyzją Rady Ambasadorów z października 1921 r. przyznano Polsce po plebiscycie ok. 1/3 terytorium Górnego Śląska, czyli 29 % obszaru plebiscytowego z 46 % zaludnienia. Pozostała część obszaru plebiscytowego weszła w skład Rzeszy Niemieckiej.

29 maja 1922 r. Poczta Polska wydała dla polskiej części Górnego Śląska 16 znaczków wartości nominalnej od 5 fenigów do 50 marek. Ze względu na wzrost inflacji oraz związanych z tym zmian taryf pocztowych, w dniu 13. kwietnia 1923 roku weszły do obiegu dodatkowe cztery znaczki tej serii o nominałach 80, 100, 200 i 300 marek (patrz I str. okładki). 30. kwietnia 1923 r. zarząd Poczty Polskiej wycofał całą serię i wprowadził do obiegu na Górnym Śląsku znaczki wydań ogólnopolskich.

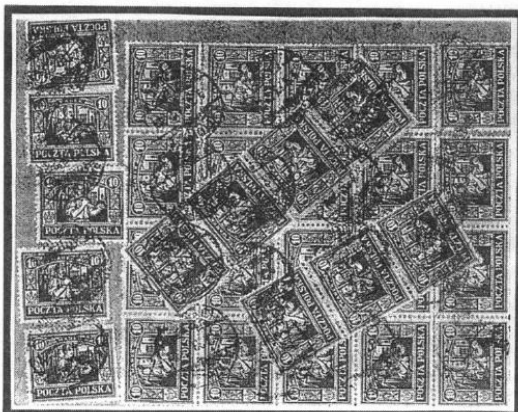
Nakłady znaczków dla Górnego Śląska (Fi. nr 144-163) są bardzo zróżnicowane, co uzasadnia odmienne ceny poszczególnych wartości. Wysokość nakładów tych znaczków podaje poniższa tabela:

Krótki okres obiegu znaczków o nominałach od 5 fen. do 50 marek, wynoszący 336 dni, zaś bardzo krótki - bowiem tylko 17 dni - znaczków pozostałych czterech wartości, jest przyczyną, że znaczki stemplowane są o wiele rzadsze od czystych, których wielkie ilości po wycofaniu z obiegu pozostały w rękach klientów poczty.

Znacznie rzadsze od stemplowanych luźnych znaczków są oczywiście przesyłki z obiegu, opłacone tymi znaczkami. Frankatury tego wydania są bardzo poszukiwane i przynoszą wysokie ceny na aukcjach.

Wysokość nakładów znaczków dla Górnego Śląska

Wartość nominalna	Nakład sztuk	Data wydania
5 f.	1.970.000	29.05.1922
10 f.	2.045.000	29.05.1922
20 f.	2.040.000	29.05.1922
40 f.	9.380.000	29.05.1922
50 f.	3.365.000	29.05.1922
75 f.	2.770.000	29.05.1922
1 mk	6.245.000	29.05.1922
1,25 mk	3.070.000	29.05.1922
2 mk	4.300.000	29.05.1922
3 mk	5.238.000	29.05.1922
4 mk	2.480.000	29.05.1922
5 mk	3.715.000	29.05.1922
6 mk	1.635.000	29.05.1922
10 mk	4.118.800	29.05.1922
20 mk	4.417.500	29.05.1922
50 mk	3.840.000	29.05.1922
80 mk	2.000.000	13.04.1923
100 mk	3.000.000	13.04.1923
200 mk	2.000.000	13.04.1923
300 mk	1.000.000	13.04.1923

Rewers listu z Katowic do Niemiec z 5.03.1923 r., wagi II stopnia, opłata wg taryfy pocztowej = 450 marek. Frankatura składa się z 45 szt. znaczków po 10 marek, skasowanych niemieckim stemplem

Do najbardziej rzadkich frankatur na listach należą znaczki 1,25 mk oraz 80, 100, 200 i 300 marek (Fi. nr 151 i 160-163), oraz frankatury wielokrotne, obejmujące ponad 25 sztuk tego samego znaczka na liście.

Do rarytasów zaliczane są frankatury wielokrotne znaczków 200 mk. (Fi. nr 162) i 300 mk. (Fi. nr 163), czyli z opłatą 600 marek i więcej. Oczywiście muszą to być listy ofrankowane zgodnie z taryfą pocztową. Dla znaczków nr kat. 144-159 obowiązywało w czasie ich obiegu 7 różnych taryf, zaś dla numerów 160-163 tylko jedna taryfa.

Poszukiwane są również przesyłki opłacone znaczkami tego wydania z adresami do krajów, z którymi utrzymywano bardzo rzadkie kontakty, np. Indie. Listy takie osiągają na aukcjach ceny od 20 do 300 % wyższe od listów krajowych lub do Niemiec.

Dodatkową ciekawą formą zbierania tego wydania, są ostemplowania. W wielu miejscowościach używano do kasowania tych znaczków niemieckich miejscowników, częściowo równoległe z polskimi, jak np. w Katowicach, Królewskiej Hucie (Chorzów) i innych. Ponieważ niemieckie miejscowniki występowały głównie w początkowej fazie obiegu tych znaczków, są one rzadziej spotykane od polskich. Bardzo rzadkie są niemieckie miejscowniki na znaczkach nr kat. 160-163.

Listy polecione noszą wyłącznie niemieckie nalepki polecenia. Poczta Polska nie wydała dla Górnego Śląska nalepek „R”. Po wyczerpaniu zapasów niemieckich nalepek „R” zaczęto posługiwać się polskimi stemplami z literą „R”. W niektórych urzędach pocztowych wpisywano ręcznie literę „R” (często w ramce) z dopiskiem kolejnego numeru przesyłki polecionej.

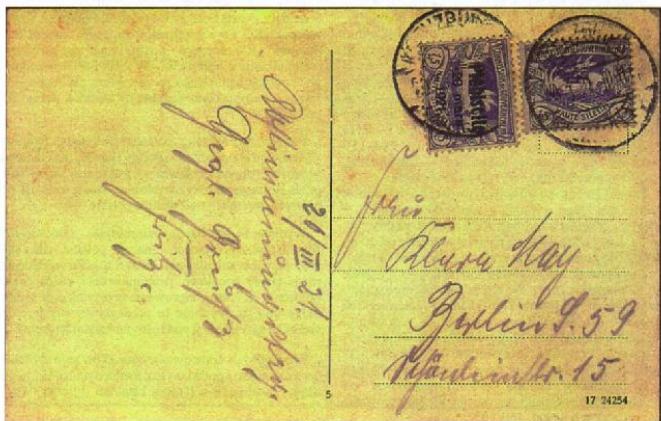
Frankatury mieszane ze znaczkami wydań Komisji Plebiscytowej i znaczkami Poczty Polskiej dla Górnego Śląska nie istnieją, ponieważ wszystkie znaczki wydane przez Komisję utraciły natychmiast swoją ważność po przejściu terenów przez władze polskie.

Wydanie to jest bardzo interesujące zarówno dla filatelistów zbierających znaczki polskie, jak i dla zbieraczy specjalizujących Górny Śląsk. Ze względu na różne taryfy pocztowe, ostemplowania, różne znaki polecenia „R”, kraje kierowania przesyłek oraz krótki okres obiegu, wydanie to predestynowane jest do szerokiej specjalizacji pod różnymi kątami widzenia.

Szczegółowe opracowanie znaczków tego wydania oraz niemiecko-polski wykaz miejscowości Górnego Śląska znajduje się w II tomie katalogu „Fischer 2001”.

Taryfy dla Górnego Śląska w walucie markowej

Taryfa pocztowa nr.	I	II	III	IV	V	VI	VII
Ważność taryfy od:	01.01.1922	01.07.1922	01.10.1922	15.11.1922	15.12.1922	15.01.1923	01.03.1923
Rodzaj usług pocztowych							
List miejscowy do 20 g.	1,25	1,--	2,--	4,--	10,--	20,--	100,--
od 20-100 g.	2,--	2,--	4,--	8,--	15,--	30,--	150,--
od 100-250 g.	2,--	3,--	6,--	12,--	25,--	50,--	150,--
List zamiejscowy do 20 g.	2,--	3,--	6,--	12,--	25,--	50,--	100,--
od 20-100 g.	3,--	4,--	8,--	16,--	35,--	70,--	120,--
od 100-250 g.	4,--	5,--	10,--	20,--	45,--	90,--	150,--
Kartka pocztowa							
miejscowa	0,75	0,75	1,50	3,--	5,--	10,--	20,--
zamiejscowa	1,25	1,50	3,--	6,--	15,--	25,--	40,--
Druki w formie kartek	0,40	0,50	1,--	2,--	5,--	10,--	20,--
Druki							
do 20 g.	0,50	0,50	1,50	3,--	5,--	20,--	40,--
do 25 g.	0,50	0,75	1,50	3,--	5,--	20,--	40,--
od 25 - 50 g.	0,50	0,75	1,50	3,--	10,--	20,--	40,--
od 50 - 100 g.	1,--	1,50	3,--	6,--	15,--	30,--	60,--
Polecenie (Recommandé)	2,--	2,--	4,--	8,--	20,--	40,--	80,--
Pospieszne doręczenie (Express)	3,--	3,--	6,--	15,--	30,--	60,--	120,--
Zwrotne poświadczenie odbioru	1,50	1,50	3,--	6,--	20,--	40,--	80,--
OBRÓT ZAGRANICZNY							
Listy							
do 20 g.	4,--	6,--	20,--	40,--	80,--	150,--	300,--
za każde dalsze 20 g.	2,--	3,--	10,--	20,--	40,--	75,--	150,--
Kartki pocztowe	2,40	3,50	12,--	24,--	50,--	90,--	180,--
Druki za każde 50 g.	0,80	1,25	4,--	8,--	15,--	30,--	60,--
Pospieszne doręczenie	3,--	12,--	40,--	80,--	160,--	300,--	600,--
Dla numeru 144-159 używano taryfy I-VII, dla numeru 160-163 wyłącznie taryfę VII.							

20.03.1921 r. - dzień plebiscytu na Górnym Śląsku. Jednakowe nominały znaczków dwóch różnych wydań (Fi. nr 17+31), frankatura możliwa tylko w tym dniu.

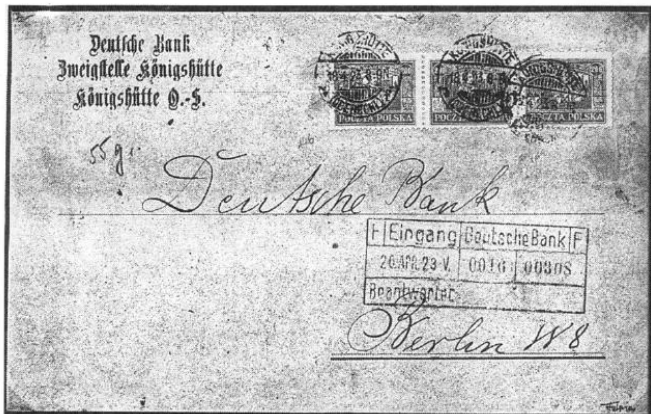

20.03.1921 r. - dzień plebiscytu na Górnym Śląsku. Zn 10 fen. z przesuniętym nadrukiem, zn. Dolny 40 fen. bez nadruku (widoczna tylko dolna część cyfr 19).

Katowice - 5.10.1922 r. Kartka zagraniczna 5+10 mk, przeplacona o 3 marki. wg taryfy III.

Wodzisław Śl. (Loslau) - 30.09.1922 r. List polecony drugiego stopnia wagi za zwrotnym poświadczeniem odbioru zgodnie z taryfą z 1.07.1922 r. Rzadko spotykana frankatura wielokrotna znaczkami 6x 1,25 mk.

Królewska Huta (Königschütte) - 18.04.1923 r. Pasek trzech zn. 200 mk na liście bankowym wagi trzeciego stopnia (55 g) do Berlina, opłacony 600 mk zgodnie z taryfą z 1.03.1923 r.

Frankatura trójko-
lorowa 80 + 100 + 200
marek na poleconym
liście zagranicznym z
polskim miejscow-
nikiem „Królewska
Huta”, opłaconym
zgodnie z taryfą z
1.03.1923 r.

JOACHIM THOMAS
BIELSKI
Kleinostheim, Niemcy

Autor (rok ur. 1929) od ponad 40 lat zawodowo zajmuje się filatelistyką. Pracował dla znanych domów aukcyjnych, jak H. Salomon w Berlinie (1963-69), H. Schwenn we Frankfurcie n. Menem (1969-71), Rudolf Steltzer (1986-94). W latach 1971-81 pracował dla firmy Stanley Gibbons Ltd, jednocześnie zasiadał jako ekspert w Merkur Expert Committee. W latach 1981-86 prowadził

własną firmę aukcyjną „Mercurphila”, a od roku 1995 pracuje dla firmy Heinrich Köhler. Jest wybitnym znawcą znaczków Austrii, Bawarii, Niemiec, Polski i in. krajów. W latach 1971-1982 współdziałał przy uzupełnianiu zbiorów królewskich w Wielkiej Brytanii. W ostatnich latach kilkakrotnie wystawiał w Polsce swoje zbiory znaków pocztowych Górnego Śląska.

FRESKI Z FARAS

W kwietniu minęło 30 lat od czasu ukazania się w Polsce emisji znaczków pocztowych, na których zaprezentowano odkryte przez polskich archeologów słynne freski z Faras, w północnym Sudanie. Malowidła z Faras należą do najstarszych zabytków chrześcijańskiej sztuki sakralnej, znajdujących się w polskich muzeach. Jednocześnie w lutym tego roku minęło 40 lat od czasu podjęcia prac archeologicznych przez polską misję w Sudanie, dzięki którym dokonano tych odkryć.

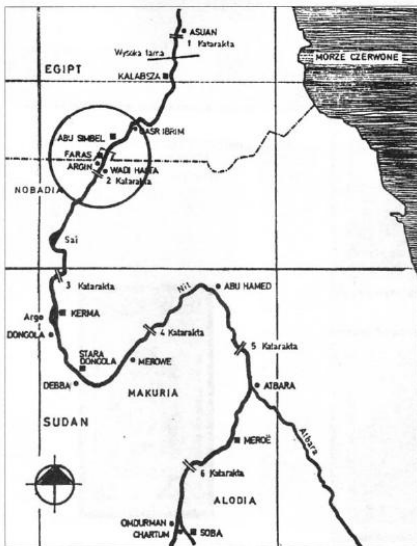
W filatelistyce, przy budowie zbiorów tematycznych duże znaczenie ma dokładna znajomość ikonograficzna znaczków, włączanych do kolekcji. Niezbędne informacje nie zawsze jednak są zawarte na samym znaczku, a i w katalogach też często brak jest bardziej szczegółowych opisów, co dany znaczek przedstawia. Ażeby przybliżyć Czytelnikom tematykę malowideł z Faras, pokazanych na serii ośmiu polskich znaczków z 1971 roku (Fi. 1923-1930), pragnę podać bardziej szczegółowe ich opisy. Korzystałem przy tym z fundamentalnego dzieła prof. Kazimierza

Michałowskiego, zatytułowanego „*FARAS - malowidła ścienne w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie*”, wydanego przez Wydawnictwo Artystyczno-Graficzne, Warszawa 1974 r. oraz z przewodnika „*Galeria Faras*” w opracowaniu Włodzimierza Godlewskiego i Iwony Zych, wydanego przez Muzeum Narodowe w Warszawie w 1993 roku.

Na wstępie jednak kilka informacji ogólnych, tytułem wprowadzenia do zagadnienia.

Początki chrześcijaństwa w tej części Afryki, skąd pochodzą malowidła, sięgają co najmniej V wieku. Z czasem Nubia połączyła kilka prowincji na południe od Egiptu pod jednym berłem. Chrześcijaństwo nubijskie rozwijało się w ścisłym związku z Bizancjum. Religią państwową był monofizytyzm*, chociaż były też okresy, kiedy dominował ortodoksyjny Kościół Melkicki. Faras (koptyjska nazwa Pachoras) leżące po zachodniej stronie Nilu poniżej II katarakty (fot. 1), stało się centrum religijnym na początku VII w. W roku 707 wzniesiona tu została katedra ufundowana przez biskupa Paulosa. Językiem liturgicznym była greka lecz w nauczaniu Pisma Świętego posługiwano się przekładem na język koptyjski. Prawdopodobnie były też okresy (XI w. ?), kiedy językiem liturgicznym był język staronubijski.

W okresie kilkuset lat istnienia katedry w Faras, jej ściany wewnętrzne (a częściowo także na zewnątrz świątyni) kilkakrotnie pokrywano malowidłami

Fot. 1. Lokalizacja Faras, skąd pochodzą malowidła.

* **Monofizytyzm** - odłam chrześcijaństwa, zapoczątkowany nauką archimandryty Eutychesa z Bizancjum, przyjętą przez synod regionalny w Efezie w 449 roku, na tle sporu o dwu naturach w Chrystusie.

Jedno z najważniejszych malowideł z Faras
- Maestas Crucis -
II połowa X wieku.

Fot. 3-10. Znaczkę pocztowe wydane 20.04.1971 r.

Fot. 11. Znaczek Sudanu, przedstawiający jeden z fresków z Archaniołem Michałem.

sakralnymi oraz rozmaitymi inskrypcjami. Malowidła takie odkryto na kilku warstwach tynku. W roku 1173, w czasie najazdu wojsk ajjubidzkich z Egiptu, katedra w Faras została poważnie uszkodzona. Przypuszcza się, że w tym czasie przestała pełnić funkcję kościoła biskupiego, chociaż nadal służyła jeszcze do celów kultowych przez ponad sto lat. W 1317 roku chrześcijańska Nubia ostatecznie uległa najazdowi arabskiemu. Z biegiem lat, katedra w Faras pozostawiona swemu losowi, została zasypana piaskiem pustynnym.

W związku z budową gigantycznej zapory wodnej w Assuanie, zabytkom w dolinie Nilu groziło zalanie. Dzięki akcji podjętej przez UNESCO, najcenniejsze zabytki zostały uratowane przed spiętrzeniem wód Nilu. W Faras prace wykopaliskowe były prowadzone przez polskich archeologów pod kierunkiem prof. Kazimierza Michałowskiego (fot. 2) w latach 1961-1964, w porozumieniu z rządem Sudanu. Odkrycia polskich archeologów w Faras stały się sensacją na skalę światową.

W sierpniu 1964 r. do Warszawy przybył transport zabytkowych malowideł ściennych, zdjętych z murów odkopanej katedry w Faras. Połowę zabytków uratowanych przez polskich archeologów zatrzymał Sudan. Na serii znaczków polskich pokazano 8 najlepiej zachowanych zabytkowych malowideł, spośród prawie 70, jakie znajdują się w Muzeum Narodowym w Warszawie. Najliczniej, bowiem aż na trzech z nich przedstawiono wyobrażenia Archaniola Michała w różnych rolach, po jednym - Świętą Annę, Krzyż z wizerunkiem Jezusa Chrystusa, Jezusa Chrystusa biorącego w opiekę Eparcha, Anachoretę Amone i Biskupa Marianosa (fot. 3-10).

Malowidła z Faras przypominają monumentalne ikony, tyle że malowane bezpośrednio na ścianach świątyni. Wczesne malowidła faraskie powstały w okresie występowania w chrześcijaństwie wschodnim ikonoklazmu (niszczenia ikon i innych wyobrażeń osób świętych w świątyniach i klasztorach), a ponieważ w Faras nie zostały one zniszczone, dają możliwość poznania wpływów bizantyjskiej sztuki sakralnej w takiej formie, w jakiej była ona uprawiana przed ikonoklazmem. Po przewyciężeniu ikonoklazmu, w sakralnym malarstwie

bizantyjskim obowiązywały określone kanony. Wolno było przedstawiać tylko osoby, które przebywały kiedykolwiek na Ziemi (w tym aniołów, które pojawiały się w ludzkiej postaci). Jezusa Chrystusa przedstawiano tylko jako Pantokratora (księcia - władcę wszechświata), a nie w postaci symbolicznej jako baranka lub przybitego do krzyża. Rysy twarzy, długość włosów i brody, wszystko to było określone. Nie znano jeszcze zasad perspektywy malarskiej.

W malarstwie sakralnym z tego okresu kolosalne

znaczenie ma ubiór prezentowanej osoby. Osobę pokazywaną w dziełach malarzy kojarzono bowiem najczęściej z jej szatą. Chrześcijańska tradycja malarska nawiązywała do opisów znajdujących się zarówno w Piśmie Świętym, jak i w wypowiedziach Ojców Kościoła, w których niebiańską chwałę i szczęśliwość wieczną wiązano z funkcją światła i blaskiem - stąd w wystroju szat bardzo często dominują drogie kamienie rozsiewające blask, głowy osób świętych otaczają świetliste aureole, a wszystko to ma podkreślić wymiar eschatologiczny.

W podanych poniżej opisach fresków przedstawionych na znaczkach polskich przyjęto inną kolejność, niż to wynika ze wznastających nominałów znaczków. Najpierw omówiono postacie Archaniola Michała, następnie postać św. Anny i Jezusa Chrystusa, a na końcu osób duchownych z kręgu Faras. Dla umożliwienia ewentualnych dalszych studiów oraz dla identyfikacji postaci przedstawionych na znaczkach z ich prototypami z oryginałów, przed opisem każdej pozycji podano numer inwentarzowy Muzeum Narodowego w Warszawie. Liczby w nawiasach kwadratowych [] oznaczają numer strony z dzieła prof. Michałowskiego „Faras”, na której znajduje się w dużej skali kolorowa reprodukcja oryginału malowidła, pokazanego na znaczku.

Znaczek nr kat. 1925: 1,15 zł - Archanioł Michał jako strażnik bramy

Nr inw. Muzeum Narodowego: 234052 MN [s. 101].

Malowidło znajdowało się po lewej stronie wejścia do katedry. Po prawej stronie namalowana była postać Archaniola Gabriela. Archanioł Michał ubrany jest w długą tunikę, przepasaną szeroką szarfą bogato zdobioną klejnotami. W lewej ręce trzyma złotą

patere, w prawej zaś zakrzywioną długą trąbę, będącą atrybutem jego władzy. Zadęcie w tę trąbę będzie oznaczać wezwanie zmarłych do stawienia się na Sąd Ostateczny. Biała twarz, duże szeroko otwarte oczy, długi nos, kąciki ust opadające ku dołowi, włosy związane w płaski kok na czubku głowy. Wzniesione w górę skrzydła z pawich piór usiane są oczami. Malowidło powstało na początku VIII wieku.

Znaczek nr kat. 1927: 1,50 zł - Archanioł Michał

Nr inw. Muzeum Narodowego: 234042 [s. 171]. Malowidło umieszczone było na klatce schodowej. Zachowany fragment identyfikowany jest z postacią Archanioła Michała; ma wysokość 65 cm.

Twarz Archanioła biała, uszy prawie całkowicie przykryte włosami, na głowie otoczony perłami złoty diadem, wysadzany szlachetnymi kamieniami. Ekspresyjność oblicza podkreśla wysokie czoło, łuki brwiowe silnie zaznaczone liniami przechodzącymi w kształt nosa. Żółty nimb oraz skrzydła otoczone są szerokim czerwonym konturem. Cieniowanie skrzydeł oraz deseń szaty utrzymane są w tym samym kolorze.

Kompozycja została namalowana w X wieku na drugiej warstwie tynku, przesłaniającej pierwotny wystrój.

Znaczek nr kat. 1930: 7 zł - Archanioł Michał

Nr inw. Muzeum Narodowego: 149671 MN [s. 201].

Wizerunek znajdował się na murze zewnętrznym katedry, na lewo od wejścia południowego. Wysokość postaci 1,80 m. Na znaczkę pokazano tylko górny fragment malowidła. Na oryginalnie Archanioł jako uzbrojony wartownik strzeże wejścia do katedry; w prawej dłoni trzyma rekojeść szerokiego miecza w pochwie, podtrzymywanego w połowie długości palcami lewej dłoni. Ma długie, dochodzące prawie do kostek nóg złote skrzydła bez słału pawich piór (elementy te nie są widoczne na znaczkę). Ubrany jest w długą białą szatę (na znaczkę nie widoczną), przykrytą złotym ornatem, zdobnym w czerwonej siatkę, z czerwonymi i zielonymi punktami, zwieńczonym szerokim zielonym kołnierzem. Groźna, biała twarz, włosy spięte siatką, spod której wystają na czole dwa kosmyki, zmarszczki na czole, prosty nos, usta w kształcie litery M. Korona na głowie nie jest widoczna. Żółty nimb obramowany jest wąskim czarnym i szerokim czerwonym konturem.

Malowidło datowane jest na II połowę X wieku.

Znaczek nr kat 1924: 60 gr - Święta Anna

Nr inw. Muzeum Narodowego: 244058 MN [s. 79]. Według tradycji chrześcijańskiej, św. Anna była babką Jezusa, a więc matką Maryi. Malowidło znajdowało się w nawie północnej katedry. Zachowała się tylko głowa i część prawej dłoni trzymanej przy ustach, brak lewej części kapuzy. Wysokość fragmentu - 0,50 m.

Głowa Świętej w ciemnofioletowym kapturze, który stanowił część wierzchniej szaty, skłania się lekko ku lewemu ramieniu. Żółty woal skrywający włosy zachodzi na czoło. Poważna, skupiona twarz,

charakterystyczne duże oczy, prosty nos, wąskie usta. Długie wąskie palce prawej dłoni podtrzymują podbródek. Palec wskazujący z zaznaczonym paznokciem przyłożony jest do ust, z gestem nakazującym milczenie. Krytycy wiążą ten gest z tradycją teologiczną o niepokalanym poczęciu Maryi przez Świętą Annę (wg tej tradycji nastąpiło to w wyniku pocałunku Anny z Joachimem przy „Złotej Bramie” w murach Jerozolimy). W tej głowie brak jest nimbu otaczającego zwykle postacie świętych, co być może wiąże się z tym, że św. Anna nie jest wymieniona w pismach kanonicznych, a tylko w apokryfach.

Malowidło datowane jest na I połowę VIII wieku i uważane za jedno z arcydzieł malarstwa nubijskiego.

Znaczek nr kat. 1928: 4,50 zł - Krzyż z wizerunkiem Chrystusa i symbolami Czterech Ewangelistów

Nr inw. Muzeum Narodowego: 234018 MN [s. 239].

Jest to jedno z najważniejszych malowideł z Faras. Znajdowało się w przedsionku północnym katedry. Wysokość Krzyża w oryginale - 2,08 m (fot.). Ubytki farby w lewej i dolnej części twarzy Chrystusa, oraz na prawym i lewym ramieniu Krzyża.

Na znaczkę pokazano środkowy fragment fresku. Niezwykle kunsztowny podwójny Krzyż, bogato zdobiony trzema rzędami zielonych i czerwonych klejnotów, otoczony jest złotymi łańcuszkami, z których zwieszają się dzwoneczki tegoż koloru. W środkowej części owalny medalion z popiersiem Jezusa Chrystusa, obwieszony klejnotami i perłami. Chrystus ubrany w dostojne szaty, lewą ręką przyciska do piersi księgę we wspaniałej oprawie, przytrzymując ją jednocześnie palcami prawej ręki. Biała twarz okolona czarnym zarostem. Nimb wokół głowy otoczony jest białym, czarnym i czerwonym konturem. W polu nimbu widać trzy ramiona małego krzyża.

W ramionach Krzyża znajdują się symbole Czterech Ewangelistów: u góry z lewej strony - św. **Mateusza** - głowa Człowieka; u góry z prawej strony - św. **Jana** - głowa Orła; u dołu z lewej - św. **Marka** - głowa Lwa; u dołu z prawej - św. **Łukasza** - głowa Byka. Pola skrzydeł, aureoli i szat tych Czterech Istot wypełnione są oczami, zgodnie ze słowami Apokalipsy św. Jana (4,7-8). Obok wyobrażeń symboli znajdują się inskrypcje objaśniające alfabetem greckim: **Meliton** (Człowiek), **Agrammatap** (Orzeł), **Paramura** (Lew) i **Peiouration** (Byk). Z obu stron trójstopniowej podstawy Krzyża wyrastają gałązki, symbolizujące „drzewo życia” (niewidoczne na znaczkę). Podobnych malowideł było na ścianach katedry w Faras kilka.

Kompozycja pochodzi z II połowy X wieku.

Znaczek nr kat. 1929: 5 zł - Chrystus biorący w opiekę Eparcha

Nr inw. Muzeum Narodowego: 234033 MN [s. 255].

Malowidło zostało zdjęte z północnej strony pierwszego pilastra w nawie południowej Katedry. Wysokość postaci Chrystusa w oryginale - 1,83 m,

wysokość postaci Eparcha (zarządcy prowincji) - 1,15 m. Ubytki farby w górnej części nimbu Chrystusa i in. na całej powierzchni.

Znaczek przedstawia górną część kompozycji malarskiej z popiersiem Jezusa Chrystusa i głową Eparcha. Chrystus ubrany jest w długą, ciemnoczerwoną tunikę z białym szlakiem wokół szyi. Dwa anatomiczne pasy biegną na piersiach, tworząc dodatkową ozdobę. Na ramionach ma nałożony ozdobny płaszcz z kapturem na głowie, spod którego wylania się kosmyk włosów oraz koniuszki uszu. Dekoracja płaszcza złożona z drobnych perełek, ułożonych owalnie wokół dużych peler.

Twarz Chrystusa wymodelowana jest barwą jasnożółtą. Wyraźnie zaznaczone łuki brwiowe oraz silnie dolne rzęsy. Czerwone usta w kształcie litery X, nad nimi krótkie wąsy, kępka włosów pod dolną wargą i krótka broda wokół twarzy. Głowa otoczona jest nimbem, w którym znajdują się trzy ramiona krzyża.

Chrystus ma przed sobą znacznie mniejszą postać młodego Eparcha o ciemnej twarzy, ze wzrokiem skierowanym w prawo. Na głowie Eparcha złoty hełm, zwieńczony takimż półksiężycem. Chrystus trzyma wzniesioną prawą rękę, jak do błogosławieństwa, czego na znaczkę nie widać.

Malowidło pochodzi z II połowy XII w., z okresu szczytowego rozwoju tej dziedziny sztuki nubijskiej.

Znaczek nr kat. 1926: 1,35 zł - Anachoreta Amon (Amonios) z Tuna El-Gebel

Nr inw. Muzeum Narodowego: 234038 MN [s. 116].

Malowidło umieszczone było na jednej ze ścian w kaplicy południowej. Wysokość postaci worygale 2,11 m.

Na znaczkę pokazano tylko górną część malowidła, bez inskrypcji. Biała długa twarz, duże szeroko otwarte oczy, długi nos, krótko przyczesane włosy, wąsy i broda, odstające uszy. Żółta aureola otoczona jest białym i czarnym konturem. Dłonie o długich wąskich palcach w geście modlitewnym. Płaszcz w odcieniu fioletowobłękitnym bez ozdób. Na lewym ramieniu zwisa gruby skręcony sznur (być może do samobiczowania).

Wg legendy, Amon nawrócił na drogę cnoty pewną młodą kobietę, zesłaną mu przez demona na pokuszenie. Zmarł po 18 latach pustelniczego życia. Wizerunek oblicza Anachorety uważany jest za jeden z najbardziej ekspresyjnych z katedry w Faras. Malowidło pochodzi z połowy VIII wieku.

Znaczek nr kat. 1923: 40 gr - Biskup Marianos (pod opieką Madonny z Dzieciątkiem)

Nr inw. Muzeum Narodowego: 234036 MN [s. 215].

Kompozycja malarska znajdowała się w kaplicy południowej. Obejmowała pierwotnie postać Biskupa w towarzystwie Jezusa Chrystusa po prawej stronie i Madonny z Dzieciątkiem - po lewej. Wysokość postaci Biskupa - 1,90 m, wysokość postaci Madonny - 2,10 m.

Na znaczkę pokazano tylko popiersie Biskupa o śniadej, wygolonej twarzy. Włosy jakby wzięte w

siatkę, spod której wylania się kosmyk na czole. Wyraźnie odstające uszy, czarne źrenice kontrastują z tłem białych gałek ocznych. Nad górną wargą skośne, wąskie wąsy, pod dolną - kępka włosów; pod twarzą długa czarna broda, ułożona na szerokim czerwonym kołnierzu. Biskup odziany jest w kolorowe, bogate szaty liturgiczne, zdobne w drogic kamienie. Przez ramiona ma narzuconą stulę, na palcu wskazującym prawej ręki zawieszony manipularz (nie widoczny na znaczkę). Na lewym barku Biskupa widać spoczywającą prawą dłoń Madonny, na prawym - dłoń Chrystusa, stojących obok.

Brak danych, kiedy Marianos zasiadał na tronie biskupim w Faras. Prawdopodobnie były to lata 1005-1039. Malowidło zostało wykonane na trzeciej warstwie tynku.

* * *

Inne rodzaje zabytków sztuki nubijskiej, uratowanych pod patronatem UNESCO przed zalaniem przez spiętrzone wody Nilu, mogą stanowić odrębny dział zbioru. Poświęcone są temu zagadnieniu znaczki pocztowe wielu krajów. M. in. poczta Sudanu wydała w 1961 roku serię trzech znaczków, na których pokazano statuetkę z brązu przedstawiającą jednego z władców nubijskich z XXV dynastii (689-663 p.n.e.) (Mi. 169-171), a w 1964 r. trzy znaczki z malowidłami z Katedry z Faras (Mi. 197-199), na których pokazano: jednego z Trzech Króli, Świętego Józefa i Archanioła Michała (fot. 11).

Na zakończenie warto wspomnieć, że tynki katedry w Faras, które pokrywano malowidłami, wykonywane były z mułu wydobytego z Nilu, zmieszanego z piaskiem, a następnie białkowane. Oryginały malowideł, pokazanych na polskich znaczkach pocztowych można obejrzeć w Galerii Faras w Muzeum Narodowym w Warszawie. Jest to jedyna tego rodzaju w Europie kolekcja zabytków chrześcijańskiej sztuki nubijskiej. Druga - przewyższająca kolekcję polską pod względem znaczenia i liczby dzieł, jest kolekcja Muzeum Narodowego w Chartumie, gdzie znajdują się pozostałe malowidła z Faras, zdjęte przez polskich archeologów.

Profesor Kazimierz Michałowski (ur. 14 XII 1901 r. w Tarnopolu, zm. 1 I 1981 r. w Warszawie), który kierował pracami polskiej misji w Faras, zdobył międzynarodowy rozgłos i aurytetyt w dziedzinie egiptologii i nubologii. Jest autorem licznych prac naukowych. Jego wielką zasługą jest rozświetlenie w świecie polskiej szkoły archeologii śródziemnomorskiej. W bieżącym roku mija setna rocznica urodzin Profesora. Wielka szkoda, że dotychczas nie ukazał się znaczek pocztowy, upamiętniający osobę tego wybitnego archeologa polskiego. W listopadzie br. Poczta Polska wyda kartkę pocztową.

BRONISŁAW REJNOWSKI

NAJPIĘKNIEJSZY ZNACZEK NARODÓW ZJEDNOCZONYCH 1999 ROKU

Coroczny konkurs na najpiękniejszy znaczek wydany przez Administrację Poczтовую Narodów Zjednoczonych w 1999 roku przyniósł następujące rozstrzygnięcie: I miejsce (11,7 % oddanych głosów) zajął znaczek z serii „Zagrożone gatunki” w walucie USD,

II miejsce (9,99 %) przypadło znaczкови z serii obiegowej w walucie USD,
III miejsce (7,9 %) uzyskał znaczek z serii „Badanie Kosmosu III” w walucie CHF.

(jzp)

SPECJALIZOWANY KATALOG ZNACZKÓW POCZTOWYCH SŁOWACJI

Pod koniec ubiegłego roku filatelisci Słowacji otrzymali nowy specjalizowany katalog „Poštové známky a celiny”. Katalog ma 240 stron i jest bardzo starannie opracowany. Zawiera omówienie wszystkich znaków pocztowych emitowanych w Republice Słowacji w dwóch historycznych okresach: 1939-1945 i 1993-2000.

Pierwszy słowacki znaczek pocztowy ukazał się po utworzeniu autonomicznej Republiki w 1939 r. Było to okolicznościowe wydanie, wprowadzone do obiegu 18.01.1939 r. z okazji otwarcia Słowackiego Sejmu. Wykorzystano do tego czechosłowacki znaczek z serii widokowej zamków i miast z 1936 r., przedstawiający rzekę Dunaj z panoramą Zamku w Bratysławie, na którym dodrukowano okolicznościowy tekst: **Otvorenie slovenskeho snemu 18.1.1939 r.** oraz godło Republiki i nowy nominal 300 h. Ważność obiegową utracił 31.01.1939 r.

Następną emisją był znaczek wydany przez pocztę czechosłowacką 30.03.1939 r. z portretem M.R. Štefanika w zmienionym kolorze i napisie Česko-Slovensko. Był w obiegu do 31.07.1940 r. Również w tym dniu zakończyła się ważność obiegowa wszystkich znaczków czechosłowackich na terenie Słowacji, a zastąpiono je emisjami z nazwą **Slovenska Pošta**, później **Slovensko**, która figuruje do tej pory na wszystkich znaczkach pocztowych Republiki Słowacji.

Natomiast pierwsza kartka pocztowa z nadrukowanym znakiem opłaty, przedstawiającym portret Andrzeja Hlinki o nominalie 50 h, w kolorze oliwkowozielonym, została wydana 4.05.1939 r.

Autrzy bardzo szczegółowo omówili wszystkie emisje pocztowe, jakie ukazały się na terenie Słowacji. Oprócz reprodukcji barwnych, zamieszczono w zwartej formie podstawowe informacje o technikach drukowania, rodzajach papieru, perforacji, znaków wodnych, gumy oraz różnego rodzaju odmian i usterek, które w wielu przypadkach pokazano na dodatkowych ilustracjach.

Katalog zawiera także szczegółowe dane dotyczące kartek pocztowych, kopert z nadrukowanym znakiem opłaty, zeszytów znaczkowych, kart maksymafilii, różnego rodzaju czamodruków i aerogramów. Każdy z tych walorów posiada barwną reprodukcję co sprawia, że katalog jest czytelny i stanowi dla zbieraczy znaczków pocztowych Słowacji nieocenione źródło informacji.

Szczególnie dotyczy to znaczków i kartek pocztowych, które omówiono bardzo dokładnie. Zamieszczone informacje dotyczące błędów druku czy różnego rodzaju usterek niewątpliwie ucieszą wszystkich kolekcjonerów, którzy specjalizują swoje ekspozyty znaczków Słowacji.

Należy dodać, że w katalogu zamieszczono również taryfy pocztowe, jakie obowiązywały zarówno w latach 1939-1945, jak i od 1993 roku do chwili obecnej. Znajduje się w nim również słownik filatelistyczny słowacko-angielsko-niemiecko-francuski.

JAN MALIK

Špecializovaný Katalóg 2001 SLOVENSKO
1939-1945 a 1993-2000. Poštové známky a celiny.
Wydal: Zvaz Slovenských Filatelistov Bratislava 2000.

czytelnicy piszą

ZAMIESZANIE Z MAŁYSZEM

Wielkie zainteresowanie, jakim cieszy się ostatnio niezwykle skromna osoba Adama Małyszka, stało się także udziałem Poczty Polskiej - i to niestety nie tylko za sprawą sponsoringu występów znakomitego skoczka, a raczej za przyczyną wydanego znaczka (znaczków?).

Informacje na temat zamiaru wprowadzenia do obiegu znaczka z Adamem Małyszem pojawiły się w numerze 3 „Filatelisty” z bieżącego roku na s. 153. Jak się można domyślać, notatka została zredagowana na podstawie informacji rozsyłanych do wszystkich zainteresowanych przez Biuro Emisji, Obrót i Promocji Znaczków Pocztywotych CZPP, stąd też w „Filateliście” zostały powtórzone wszystkie błędy, zawarte w informacji Biura.

Zwraca mianowicie uwagę fakt, że zarówno reprodukcja znaczka w „F”, jak i w informacji Biura, nie zawiera imienia i nazwiska zwycięzcy konkursu na średniej skoczni w Lahti. Takie egzemplarze były podobno sprzedawane w up Wisła 1. Ciekawe, ile egzemplarzy weszło do obiegu i czy brak imienia i nazwiska skoczka był dostatecznym powodem ich wycofania ze sprzedaży, a następnie zniszczenia wydrukowanego nakładu (jak się można domyślać

około 2 mln. sztuk)? Czy konieczne było wyprodukowanie kolejnego pseudorarytasu? Przecież samo życie już niejednokrotnie udowodniło, że kontrola sprzedaży nowo wprowadzanych do obiegu walorów pocztowych jest niedostateczna. No cóż, można westchnąć tylko, że skoro był już „Lenin bez Lenina”, to teraz będziemy mieli „Małysza ... bez Małyszka”.

Omawiane znaczki miały wejść do obiegu 23 lutego 2001 r. - pytam więc, czy był sens wstrzymania ich sprzedaży? Trzeba było posłuchać opinii zwykłych klientów poczty, którzy odchodzili od okienek z przysłowiowym „kwitkiem”. W Krakowie, pewna liczba znaczków już z napisem „Adam Małysz” znalazła się w sprzedaży około 27 lutego, natomiast 8 marca na filatelistów „czyhała” w okienkach pocztowych kolejna niespodzianka: na znaczku z Małyszem dodano napis „Mistrzem Świata”. Obie wersje mają nakład po 6 milionów egz. Zatem informacje podane przez Centralny Zarząd Poczty Polskiej są mocno nieaktualne.

Pragnę zwrócić uwagę na jeszcze jeden fakt: zarówno reprodukowany w „F”, jak też w informacji Biura Emisji znaczek ma regularne ząbkowanie z czterech stron (...), podczas gdy ząbkowanie obu walorów definitywnych jest grzebieniowe 11 1/2 typu ochronnego, z owalnym wycięciem.

Może ktoś kompetentny będzie mógł wyjaśnić, dlaczego powstało to całe zamieszanie z emisją tego znaczka. Mnie osobiście interesuje sprawa właściwego skatalogowania obu wersji znaczków. Zarządzenie Dyrektora Generalnego PP mówi o jednym znaczku. Żadne odrębne na temat drugiego znaczka z dodatkowym napisem „Mistrzem Świata” nie jest mi znane. Czy z tego wynika, że Poczta Polska traktuje oba walory jako jeden numer katalogowy? Jeżeli tak, to w konsekwencji obie wersje tego znaczka powinny mieć wspólny numer katalogowy: 3729 I i 3729 II, jako znaczki wprowadzone tym samym zarządzeniem. Nie jest mi także znany fakt istnienia urzędowej FDC ze znaczkiem drugiej wersji. Może PT Czytelnicy pomogą rozwiązać tę zagadkę?

JERZY A. WALOCHA
Kraków

Od redakcji. W czasie, kiedy zatwierdzano projekt znaczka „Skoki narciarskie na Mistrzostwach Świata Lahti 2001”, nikt nie mógł przewidzieć, że Adam Małysz zostanie tegorocznym mistrzem świata w tej konkurencji. Pokazana na s. 153 w nr. 3/2001 ilustracja pierwszej wersji znaczka przedstawia jego projekt, dlatego sposób perforacji nie odpowiada rzeczywistości układowi ząbków, chociaż wiadomo, że wszystkie znaczki drukowane techniką offsetową mają perforację ochronną. Wg informacji nieoficjalnych, liczba znaczków pierwszej wersji sprzedanych w Wiśle na podstawie Zarządzenia nr 9 Dyrektora Generalnego Poczty Polskiej z 19 lutego 2001 wynosi 1 042 egz. Zarządzenie nr 9 zostało zmienione zarządzeniem nr 13 z dn. 26 lutego br, w którym przewidziano dwie różne wersje napisów w górnej części znaczka, wspomnianych przez Czytelnika, w nakładach po 6

milionów sztuk. Zarządzenie to weszło w życie z dniem podpisania, tj. 26.02.2001 r.

Na wniosek prezesa ZG PZF z 5 marca br. Minister Łączności p. Tomasz Szyszko zobowiązał Dyrektora Generalnego Poczty Polskiej do wprowadzenia do obiegu wersji znaczka pn. „Skoki narciarskie na Mistrzostwach Świata Lahti 2001” bez napisu Adam Małysz w nakładzie 2 milionów sztuk, tj. w nakładzie jaki był przewidziany pierwotnie (czyt. na str. 267). Jest sprawą oczywistą, że sposób skatalogowania wszystkich trzech wersji znaczka w wizerunkiem skoczka powinien być zgodny z obowiązującymi w tym względzie zasadami.

KARTKA Cp 89 Z 5.09.1944 r.

W numerze 9 (935) z września 2000 r. na s. 478-479 znajduje się artykuł o kartkach lubelskich Cp 89 i Cp 90. W artykule tym autor sugeruje, jakoby najwcześniejszą datą pocztowego użycia tych karetek był dzień 6 września 1944 r.

W swoim zbiorze mam kartkę Cp 89 z obiegu niefilatelistycznego, wyslaną z Lublina 5 września 1944 r.

ZDZISŁAW MAKA
Szczecin

Odpowiedź autora. Co prawda stempel nadawczy na nadesłanej ilustracji nie jest w pełni czytelny, ale jeśli przyjmiemy, że z kartką tą nie dokonywano żadnych manipulacji (choćby data w stemplu odbiorczym Rzeszowa wygląda na poprawioną ręcznie), to musimy zgodzić się, że **przesuwa ona datę wprowadzenia karetek Cp 89 do obiegu o jeden dzień wcześniej, niż mogłem to udokumentować na podstawie znanych mi materiałów.** W dalszym ciągu jednak brak jest dokumentacji dla potwierdzenia jeszcze wcześniejszej daty obiegu, a więc 4. lub nawet 2. września 1944 r., jak to wynika z książki Tadeusza Chabrosa „Kronika wydarzeń w Lublinie 21 VII 1944 - 1 II 1945”.

B.R.

WYSTAWY

„POLSKA 1918 - 1939” w Muzeum PiT we Wrocławiu

16 marca br. w salach Muzeum PiT we Wrocławiu otwarto wystawę zbioru generalnego znaków pocztowych „POLSKA 1918-1939” znanego filatelisty polskiego - pana Władysława Michałowskiego ze Szczecina.

Ekspozycja dokumentuje działalność Poczty Polskiej od zarania niepodległości do czasu II wojny światowej. Na ekspozycję składają się walory wydań przewidywanych, tymczasowych i zunifikowanych. Każdy dział ekspozycji zaopatrzonej jest w mapkę danego obszaru. Z ekspozycji dowiadujemy się o ówczesnych technikach poligraficznych, stosowanych do produkcji znaczków, błędach, usterkach, a także i o falsyfikatorach.

Pracę poczty prezentują dwurodzajowe franka-tury, różnorodne ostemplowania, przesyłki poczt polowych Wojska Polskiego z lat 1918-1922 i z 1939 roku, wydania dla Śląska Cieszyńskiego, Spisza i Orawy, Poczty Polskiej w WM Gdańsku, terenów zaanektowanych przez ZSRR i in.

W dniu otwarcia ekspozycji sam wystawca prezentował zwiedzającym swój ekspozat, obejmujący prawie 250 kart albumowych. Dla wielu młodych uczestników wernisażu była to żywa lekcja naszej historii. Wystawa czynna do końca kwietnia br.

ZBIGNIEW PATRALSKI

PRZEMYSŁ I TECHNIKA

Komitet Organizacyjny Krajowej Wystawy Filatelistycznej „Przemysł i Technika” (odbędzie się w salach Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze), organizuje 29.09.2001 w godz. od 10.00 do 17.00 krajową giełdę filatelistyczną - numizmatyczną oraz fonokartystów.

Osoby lub firmy, które pragną uczestniczyć w organizowanej giełdzie prosimy o dokonanie rezerwacji stanowisk w sekretariacie komitetu organizacyjnego KWF do **30.06.2001.**

Adres: Sekretariat Krajowej Wystawy Filatelistycznej
Muzeum Górnictwa Węglowego
ul. 3-go Maja 19; 41-800 Zabrze

tel./fax. 271-88-31 w.32; (032)271-65-91 w.32

Przewodniczący
Komitetu Organizacyjnego
KWF „Przemysł i Technika”
JAN DUER

MARYNIŚCI

Zarząd OKZ PZF „MARYNIŚCI” organizuje zjazd członków i sympatyków Klubu w dniu 16 czerwca godz. 9.30 w siedzibie Pomorskiego Okręgu PZF w Gdańsku przy ulicy Straganiarskiej 28/30. Spotkanie wymienne będzie pierwszym punktem zjazdu, kolejno planujemy obrady plenarne i szeroką dyskusję o sytuacji i przyszłości klubu.

Serdecznie wszystkich zapraszam.

EDMUND KOZIARZ
Prezes
OKZ PZF „MARYNIŚCI”

z życia PZF

OBRADOWAŁ ZARZĄD GŁÓWNY PZF

W dniach 24-25 marca br. zebrał się w Warszawie, na pierwszym w tym roku roboczym posiedzeniu, Zarząd Główny PZF. Obrady prowadził prezes ZG, prof. Ludwik K. Malendowicz, który poinformował uczestników posiedzenia o aktualnych pracach prezydium ZG. Kol. Zdzisław Wiatrowski zreferował stan przygotowań do EWF Euro-Cuprum 2001. Szerzej o tym napiszemy w następnym numerze.

Sprawozdanie z prac Komisji Młodzieżowej ZG oraz zamierzenia na lata 2001-2002 przedstawił kol. Andrzej Słodziński. Wzrasta udział ekspozycji młodzieżowych z Polski na wystawach międzynarodowych i światowych, co jest zjawiskiem pozytywnym. W ostatnim czasie odbyło się szereg imprez krajowych i międzynarodowych z udziałem młodych filatelistów z Polski. Dużym osiągnięciem był ubiegłoroczny konkurs młodzieżowy w Zielonej Górze, wzorowo zorganizowany. W bież. roku w Koszalinie odbędą się dwie młodzieżowe wystawy filatelistyczne. Pozytywnie oceniono wychodzącą w Lublinie „Gazetę Filatelisty”. Zarząd Główny wyraził uznanie dla działalności wszystkich członków Komisji.

Statystykę Związku, wg stanu na koniec ub. roku, przedstawił sekretarz ZG, kol. Antoni Kurczyński. Zahamowany został spadek liczby członków. W niektórych okręgach odnotowano nawet pewien wzrost, zwłaszcza w kołach młodzieżowych.

Prezes Główny Komisji Rewizyjnej, kol. Andrzej Kopczyński omówił bilans, realizację preliminarza wpływów i wydatków w r. 2000 ZG PZF oraz zestawienia zbiorcze bilansów Okręgów. W podsumowaniu, w imieniu GKR stwierdził, że gospodarowanie środkami finansowymi w skali Związku w roku 2000 było oszczędne i prawidłowe. Wnioskował o zatwierdzenie bilansu i sprawozdania ZG PZF oraz przyjęcie do akceptującej wiadomości sprawozdania zbiorczego Związku za rok 2000. Zarząd Główny jednomyślnie przyjął stosowne uchwały i decyzje.

Preliminarz budżetowy Zarządu Głównego na rok 2001 zreferował skarbnik, kol. Jerzy Gruszczyński. Podstawowym założeniem było utrzymanie wydatków na poziomie ubiegłego roku. Po dyskusji preliminarz został przyjęty.

Na przewodniczącego Klubu Członków Wspierających został powołany kol. Adam Korc - prezes ZO w Warszawie. Zarząd Główny wiąże pewne nadzieje z Klubem, który powinien skupić najbardziej aktywnych filatelistów z całego kraju, a także miłośników filatelistyki nie będących członkami Związku i sponsorów. Zasady działania Klubu zamieściliśmy w nr. 2, na s. 94.

Ze względu na spadek liczebności członków niektórych kół, liczących w momencie założenia koła statutową liczbę co najmniej 10 członków, Zarząd przyjął interpretację statutu, według której takie koło może wyjątkowo liczyć mniej niż 10 członków. W tym przypadku pracą koła kieruje jednoosobowo przewodniczący. Natomiast przy zakładaniu nowych kół PZF, wymagana jest liczba co najmniej 10 członków.

Na wniosek Henryka Białka, przyjęto kilka poprawek do regulaminu Polskiej Akademii Filatelistyki.

notował B.R.

NARADA JURORÓW w Warszawie

31 marca br. odbyła się w Warszawie narada przewodniczących Okręgowych Komisji Sędziowskich PZF, zwolana z inicjatywy GKS. Obrady prowadził przewodniczący GKS, wiceprezes ZG PZF kol. Jan Olejnik. Obecny był prezes ZG PZF, prof. Ludwik K. Malendowicz.

Tematem wiodącym obrad było zagadnienie współpracy między ekspertami i jurorami w czasie oceny ekspozycji na wystawach filatelistycznych. Chodzi o to, ażeby w maksymalnym stopniu oczyścić ekspozycje z wszelkiego rodzaju falsyfikatów i wydawnictw niepocztywych. Jurorzy bowiem nie zawsze są zdolni samodzielnie ocenić, czy jakiś prezentowany rzadki okaz, co do którego wiadomo, że istnieją falsyfikaty, jest autentyczny, czy też nie, jeżeli nie posiada on atestu lub gwarancji. W takich przypadkach opinie ekspertów, powoływanych przez ZG PZF, mają ułatwić juro-rom podejmowanie werdyktów.

Kol. Jerzy Gruszczyński zreferował projekt regulaminu, obejmujący zasady współpracy na linii eksperti - jurorzy w czasie wystaw konkursowych. W dyskusji szeroko omawiano różne aspekty tej współpracy. Wskazywano, że w przypadku występowania wątpliwości co do autentyczności walorów, wystawcy sami przed wystawą powinni zadbać o to, by uzyskać stosowne atesty, które powinny być dołączone do ekspozycji. Wystawca powinien dostarczyć na wystawę ekspozycji wolny od falsyfikatów. W warunkach wystawowych nie zawsze są możliwości przeprowadzenia gruntownej ekspertyzy. Brak jest również krajowych ekspertów od walorów innych krajów.

W dyskusji wskazywano też, że od czasu, kiedy na wystawach pojawili się eksperci, falsyfikatów w ekspozycjach zbiorach jest znacznie mniej. Chociaż werdykty jury są w zasadzie ostateczne, w uzasadnionych przypadkach istnieje droga odwoławcza. Przypadki takie zdarzają się jednak sporadycznie.

Zdaniem uczestników narady, była ona wielce pożyteczna, gdyż pozwoliła na szeroką wymianę poglądów, co w przyszłości powinno zaowocować ujednoliceniem zasad działania sądów konkursowych na wystawach filatelistycznych.

(red.)

NA JUBILEUSZOWYM ZJEŹDZIE ŚLĄSKICH FILATELISTÓW WRĘCZONO „PRYMUSY 2001”

Jubileuszowy z racji 50-lecia PZF Zjazd Śląskich Filatelistów, jaki odbył się 10 marca br. w Teatrze Ziemi Rybnickiej, stanowił nie tylko okazję do podsumowania znaczącego dorobku Śląsko-Dąbrowskiego Okręgu naszego stowarzyszenia. Na tym 600-osobowym forum, zorganizowanym pod patronatem honorowym Marszałka Województwa Katowickiego **Jana Olbrychta**, Dyrektora Generalnego Poczty Polskiej **Jacka Turczyńskiego** i Prezesa ZG PZF **Ludwika K. Malendowicza** wręczono po raz trzeci w historii polskiego ruchu filatelistycznego **prestiżowe wyróżnienia „Prymusa”** w postaci dyplomów wraz z symboliczną statuetką bogini zwycięstwa - Nike z Samotraki.

Wyróżnieniem tym, które zastąpienie zyskało sobie miano „filatelistycznego Oskara”, Polska Kapituła Filatelistyczna nagrodziła laureatów w sześciu kategoriach, z grona wcześniej wyłonionych (w głosowaniu tajnym) nominantów.

Za całokształt działalności na rzecz polskiej filatelistyki „Prymusem 2001” został **Kazimierz Paśko** (Bytom) - wieloletni prezes Zarządu Śląsko-Dąbrowskiego Okręgu, wiceprezes ZG PZF, organizator wystaw, sędzia, publicysta i wychowawca, członek Polskiej Akademii Filatelistyki, Członek Honorowy PZF.

Za najlepszy eksponat roku (fragment unikatowego za sprawą wielu rarytasów zbioru generalnego Polski z lat 1944 - 45) - wyróżnienie otrzymał **Zdzisław Mąka** ze Szczecina.

Najlepszym publicystą roku - uznany został **Bronisław Rejnowski** (Warszawa) - członek Polskiej Akademii Filatelistyki, autor wielu cennych publikacji,

Prezes ZG PZF prof. Ludwik K. Malendowicz w towarzystwie prezydenta miasta Rybnika Adama Fudali, wręcza wzór statuetki „Prymus” dyrektorowi Okręgu Poczty w Katowicach - Mariuszowi Popkowi.

zwłaszcza badawczych z dziedziny filatelistyki współczesnej oraz w zakresie znaków poleceń i historii poczty, redaktor naczelny „Filatelisty”, któremu miesięcznik PZF zawdzięcza w znaczącym stopniu swój wysoki poziom.

Za szczególne osiągnięcia w pracy z młodzieżą - **Józef Pszczółka** (Czemichów, Okr. Bielsko-Biała) - organizator międzyokręgowych młodzieżowych konkursów filatelistycznych w Beskidach. Autor „Młodego Filatelisty - zbioru pytań i odpowiedzi”, od 22 lat wychowawca wielu zdobywców ogólnopolskich laurów.

Indywidualistą roku został prezes Oddziału PZF w Rudzie Śląskiej **Andrzej Nowak** - inicjator organizowanych od 12 lat balów filatelistycznych. Dzięki wspólnemu i twórczemu klimatowi, wokół niego skupia się zespół ofiarnych działaczy, których dorobkiem są ogólnokrajowe sukcesy na niwie filatelistyki młodzieżowej i wystawiennictwa. Organizator okręgowych obchodów Dnia Filatelisty 1999 i 2000,

Delegaci na Jubileuszowy Zjazd Śląskich Filatelistów w Rybniku.

pomysłodawca i organizator wycieczek filatelistycznych na światowe wystawy w Norymberdze (1998), Londynie (2000) i Kopenhadze (2001).

Najlepszym zespołem roku uznany został **Zarząd Oddziału PZF w Chorzowie** – jedno z najbardziej dynamicznie działających ogniw PZF w kraju. Organizowane wystawy krajowe, zwłaszcza Międzynarodowa WF „Świętochłowice 2000” charakteryzowały nowatorskie rozwiązania w zakresie pozyskiwania patronatów medialnych, zorganizowania pierwszej bezpośredniej internetowej transmisji z uroczystości otwarcia, możliwości wykonania pamiątkowych zdjęć komputerowych, organizacja wzorowych stoisk filatelistycznych.

Decyzją Polskiej Kapituły Filatelistycznej, wzorem statuetki „Nike” uhonorowano w tym roku dyrektora Okręgu Poczty w Katowicach **Mariusza Popka**.

O nominowanych pisaliśmy w nr. 4 „F”.

Uroczystego wręczenia wyróżnień - laureatom dyplomów i statuetek zaś pozostałym nominowanym dyplomów i pamiątkowych plaketek - dokonali: prezes Polskiej Kapituły Filatelistycznej **Jan Olejnik**, prezes ZG PZF **Ludwik K. Malendowicz** i prezydent miasta Rybnika - **Adam Fudali**.

Oprócz liczного grona filatelistów z całego kraju, uroczystości zaszczycili również na Sejm RP **Jan Chojnacki** i **Krzysztof Śmieja**, prezydenci miast - siedzib oddziałów PZF, starostowie, reprezentanci samorządów, przemysłu, izb gospodarczych, placówek kulturalnych, poczty i telekomunikacji. Tradycyjnie obecna była delegacja Klubu Znawców Polskiego w Czechach i Słowacji z jego prezesem **Jiri Králem**.

Prezes Zarządu Okręgu **Alojzy Waler** - nawiązując do tradycji, sumując dorobek i kreśląc zamierzenia śląskich filatelistów - za jeden z wiodących kierunków aktywności uznał działalność wystawienniczą. Datuje się ona od 1934 roku, kiedy Katowice były gospodarzem I Wschodniowskiej Wystawy Filatelistycznej; zaś w ostatnim półwieczu organizatorem m. in. Międzynarodowej WF „Sopchilex Katowice 74”, bilateralnych wystaw: Polska - Niemcy (1990) i Polska - Izrael (1993) oraz IX OWF „Katowice '65” i XIII OWF „Katowice '79”. Katowice będą także miejscem pierwszej w XXI stuleciu Ogólnopolskiej Wystawy Filatelistycznej w 2003 roku. Ponad 150 wystawców Okręgu posiadało przeszło 200 własnych eksponatów. Najcenniejsze z nich wyróżnione były na międzynarodowych i światowych wystawach medalami z najszlachetniejszego kruszcu.

Nawiązując do złotego jubileuszu PZF, prezes ZG prof. **Ludwik K. Malendowicz** podkreślił, że w jego 50-letniej historii wiele znaczących kart zapisał śląscy filatelisci. Godnymi podkreślenia są osiągnięcia organizacyjne kół, oddziałów i Okręgu; wysoki poziom imprez filatelistycznych, w tym wystaw różnego stopnia; wzorowa i przykładowa praca z młodzieżą; wartościowy dorobek publicystyczny, w tym związany z dokumentowaniem historii poczty. Doświadczeniem, z którego korzystać mogą ognia Związku w całym kraju, jest wzorowa i wielce owocna współpraca z administracją samorządową oraz pocztą. *Za te dokonania, stanowiące owoc pracy tysięcy naszych członków, serdecznie dziękuję wszystkim filatelistom Okręgu - powiódź przes ZG.*

Wyrazem tego uznania jest wyróżnienie Śląsko-Dąbrowskiego Okręgu PZF złotą odznaką Za Zasługi

dla Polskiej Filatelistyki. Honorowymi odznakami PZF i medalami 50-lecia Związku uhonorowano liczne grono działaczy filatelistycznych, pracowników Poczty Polskiej, a także działaczy samorządowych oraz przedstawicieli wybranych zakładów i instytucji kulturalnych wspierających i promujących szlachetne idee filatelistyki.

Organizatorzy jubileuszowego Zjazdu zadbali o udokumentowanie tego wydarzenia w postaci pamiątek filatelistycznych, które wzbogacią niejedną kolekcję tematyczną. Urząd Poczty w Rybniku 1 stosował aż trzy datowniki, upamiętniające: jubileuszowy Zjazd, Polską Kapitułę Filatelistyczną oraz Dzień Filatelisty 2001. Wydarzeniom tym dedykowane zostały także okolicznościowe beznominałowe kartki pocztowe. Analogiczne kartki dokumentują dorobek siedmiu oddziałów katowickiego okręgu PZF - w postaci prezentacji zbiorów ich czołowych wystawców.

Po części oficjalnej uroczystości wystąpił z koncertem zespół ukraiński „Tercja Pikardyjska”, nagrodzony wielokrotnie gromkimi oklaskami.

ZBIGNIEW BOŻEK

FILATELISTYCZNY KARNAWAŁ W CHORZOWIE

20 stycznia 2001r. - IV Bal Filatelistów

Tradycją chorzowskiego Oddziału PZF stało się organizowanie w czasie karnawału Balu Filatelistów. I w tym roku, w sali Miejskiego Domu Kultury „Batory” odbył się - czwarty już - Bal Filatelistów z tematem przewodnim „Witamy XXI wiek”.

Inauguracji balu punktualnie o godzinie 21 dokonał prezes Oddziału Henryk Monkos, witając serdecznie wszystkich gości. Wzorem poprzednich lat, organizatorzy przygotowali wiele atrakcji. Nowością było losowanie w przerwach pomiędzy blokami tanecznymi skromnego prezentu dla każdej pary. Wiele westchnień, zwłaszcza męskiej części sali, wzbudziły występy par tanecznych prezentujących style klasyczne oraz latynoamerykańskie. Szampańska zabawa trwała do samego rana i jak zwykle, goście opuszczający bal zegnali się powiedzeniem „do zobaczenia na kolejnym balu”.

Organizacja imprez przez Oddział Chorzów PZF możliwa jest dzięki współpracy z urzędami miast Chorzowa i Świętochłowic. Jest też przyjemną formą promowania naszego Związku i filatelistyki, a także daje

możliwość pozyskiwania nowych sponsorów oraz środków na działalność naszego Oddziału.

22 lutego 2001r. - Dzień Filatelisty

W dniu tzw. „ostatków” przedstawiciele Poczty Polskiej, urzędów miast, sponsorzy i zaproszeni goście spotkali się z aktywnym filatelistycznym oraz młodzieżową skupioną w kołach filatelistycznych Okręgu Śląsko-Dąbrowskiego. Dokonania Oddziału w minionym roku przedstawiono w okolicznościowym folderze, przygotowanym specjalnie na tę okazję. Wiele osób, nie tylko z grona filatelistów, zostało wyróżnionych Odnaką 50-lecia PZF oraz medalem pamiątkowym. Gorące słowa podziękowania należą się dyrektor MDK „Batory” pani **Zofii Dytko**, która udostępniła filatelistom dużą salę na tę okazję oraz postarała się o występ zespołu artystycznego. Nie zabrakło też tradycyjnych pączków. Miłą niespodzianką przygotował kolega Józef Bednarz, który na tę okazję napisał okolicznościowy wiersz w swoim stylu.

27 lutego 2001r. - pożegnanie karnawału

Siedzibą Oddziału PZF w Chorzowie jest MDK „Batory”. Są to bardzo gościnne mury, a dyrektor MDK - pani Zofia Dytko, gdyby nie ogrom własnych obowiązków, mogłaby śmiało wejść w skład naszego Zarządu. Na tradycyjnego „śledzia” pani Dyrektor zaprosiła cały Zarząd wraz z sympatykami filatelistyki, sprawiacząc nam miłą niespodziankę. Planując organizację wielu imprez filatelistycznych w tym roku oraz przewidując ogrom pracy, jaką trzeba będzie w nie włożyć, skorzystaliśmy z zaproszenia. Zabawa trwała do godziny 24.00, kiedy to zamilkła muzyka i zgasty światła, a na salę w takt marsza żałobnego wniesiono kontrabas. Zgodnie ze śląską tradycją odbył się „pogrzeb basa”. Po krótkiej ceremonii kondukt pogrzebowy opuścił salę, a my udaliśmy się do domów.

ARKADIUSZ KAFKA

Sekretarz Oddziału Chorzów

ROZKRĘCA SIĘ AKCJA SPRAWOZDAWCZO-WYBORCZA

W PZF trwa kampania sprawozdawczo-wyborcza. Zgodnie ze statutem, w pierwszym etapie odbywają się zebrania sprawozdawczo-wyborcze w kołach, na których zarządy składają sprawozdania z czteroletniej kadencji i dokonuje się wyboru nowych władz oraz delegatów na Walne Zebrania Okręgowych.

Jedno z pierwszych zebrań, przy sporej frekwencji, odbyło się 18 marca br. w Kole nr 1 im. Włodzimierza Polańskiego w Warszawie. Jest to największe Koło filatelistyczne w Polsce, liczy bowiem ponad 500 członków. Sprawozdanie z działalności za ubiegłą kadencję złożył prezes Koła **Wiktor Gronert**, a sprawozdanie Komisji Rewizyjnej - kol. **Leonard Baranowski**.

Z tego Koła wywodzi się wielu wystawców, jurorów, ekspertów i publicystów filatelistycznych, a także działaczy szczebla centralnego. Koło jest w pełni samodzielne pod względem finansowym. Co tydzień odbywają się spotkania wymienne, w których bierze udział po kilkaset osób, nie tylko z Warszawy. W czasie każdego spotkania można zasięgnąć porady eksperta. Członkowie Koła mają możliwość korzystania z kompletu katalogów Michła. W spotkaniach uczestniczą

na równych prawach również kolekcjonerzy kart telefonicznych.

Obrazy prowadził kol. **Jerzy Gruszczyński**. W zebraniu uczestniczyli kol.: sekretarz ZG PZF **Antoni Kurczyński** i prezes ZO PZF - **Adam Korec**. W wyniku wyborów wybrano nowy zarząd Koła oraz delegatów na Walne Zebranie Okręgu. Prezesem Zarządu Koła na kolejną kadencję został ponownie kol. **Wiktor Gronert**.

Z żałobnej karty

28 lutego 2001 roku, po długiej i ciężkiej chorobie, zmarł długoletni Prezes Koła nr 1 w Gdańsku, pełen dobroci i życzliwości wychowawca kilku pokoleń gdańskich filatelistów

ALEKSY TEOFIL NOWACZYŃSKI

Urodził się 21 lipca 1907 roku w Berlinie. Po pierwszej wojnie światowej zamieszkał w Bydgoszczy, a w 1946 r. przeprowadził się do Gdańska, gdzie mieszkał do końca swoich dni. Całe życie zawodowe związał z kolejnictwem, pracując w Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w Gdańsku. Jego najważniejszy zbiór filatelistyczny związany był z historią kolejnictwa i ten temat zbierał całe życie.

Przez kilkadziesiąt lat był filarem gdańskiej filatelistyki, którą zaczął współorganizować już w 1946 roku. Swoją działalność filatelistyczną związał z największym Kolem PZF nr 1 w Gdańsku, w którym od 1980 r. pełnił funkcję prezesa. W 1997 r. nadano mu tytuł Honorowego Prezesa Koła. Odnaczonego wieloma odznaczeniami państwowymi i filatelistycznymi, jak: Złotą Honorową Odnaką PZF w 1961 r., Złotą Odnaką Zasłużony Pracownik Łączności w 1981 r., brązową i srebrną odznaką „Za Zasługi dla Polskiej Filatelistyki” i in. Wyróżniał się jednak zawsze skromnością i ciepłem, był żywym przykładem hasła „Filatelistyka pomaga żyć”.

Praktycznie wszystkie wystawy filatelistyczne organizowane w Gdańsku po drugiej wojnie światowej powstawały przy jego udziale. Był współtwórcą wielu zbiorów filatelistycznych, bardzo pomocny kolegom z klubu - i to bezinteresownie, zawsze służył innym swoją wiedzą i pomocą. Przez lata prowadził dokumentację działalności Poczty Polskiej w Gdańsku, którą dzielił się ze wszystkimi zbieraczami tematyki gdańskiej.

Z okazji 90-lecia urodzin, które zbiegły się z obchodami 1000-lecia Gdańska, członkowie wszystkich klubów tematyki gdańskiej z całego świata zorganizowali jubilatowi specjalną uroczystość, którą upamiętnili specjalnym stemplem i - wówczas nowością - rodzajem znaczka z jego podobizną.

Śmierć tego przebiegłego człowieka jest wielką stratą dla filatelistyki polskiej.

Cześć Jego Pamięci!

FILATELIŚCI GDAŃSKY

KARTKI POCZTOWE

14 maja br. wejdzie do obiegu kartka pocztowa z wydrukowanym znaczkiem pocztowym wartości 1 zł emisji „Światowy Dzień Telekomunikacji. Internet - wyzwania i możliwości”.

Kartkę zaprojektował art. plastyk **Jacek Konarzewski**. Nakład 80 tys. sztuk.

31 maja br. będzie wprowadzona do obiegu kartka pocztowa z wydrukowanym znaczkiem pocztowym wartości 1 zł emisji „200 lat muzealnictwa w Polsce”. Nakład 80 tys. sztuk.

12 czerwca br. wejdzie do obiegu kartka pocztowa z wydrukowanym znaczkiem pocztowym wartości 1 zł serii „Lato z Radiem”.

Kartkę zaprojektował **D. Moryc**. Nakład 600 tys. sztuk. Cena sprzedaży 1,10 zł.

ERKI

Od 11 kwietnia br. (do wyczerpania nakładu) w up. **Spała** jest stosowana okolicznościowa nalepka „R” z elementem graficznym i dodrukiem: **97-214 Spała - Mistrzostwa Europy Juniorów w Badmintonie - Spała ; 11.04.2001.**

Od 22 kwietnia br. (do wyczerpania nakładu) w up. **Świebodzice 1** jest stosowana okolicznościowa nalepka „R” z dodrukiem: **58-160 Świebodzice 1 Młodzieżowy Konkurs Filatelistyczny „Zamki i warownie w Polsce”.**

Od 23 kwietnia br. (do wyczerpania nakładu) w up. **Głogów 4** jest stosowana okolicznościowa nalepka „R” z dodrukiem: **67-202 Głogów 4 - 30 lat Huty Miedzi Głogów (1971-2001).**

Od 18 maja br. (do wyczerpania nakładu) w up. **Wadowice 1** stosowana będzie okolicznościowa nalepka „R” z dodrukiem: **34-100 Wadowice 1 81. rocznica urodzin Ojca Świętego Jana Pawła II.**

Od 20 maja br. (do wyczerpania nakładu) w up. **Września 1** będzie stosowana okolicznościowa nalepka „R” z elementem graficznym i dodrukiem: **62-300 Września 1 - 100. rocznica strajku dzieci wrzesińskich maj 2001.**

Od 1 czerwca br. (do wyczerpania nakładu) w up. **Malbork 1** będą stosowane dwie okolicznościowe nalepki „R” z elementem graficznym i dodrukiem: **82-200 Malbork 1 OMWF „Malbork 2001” i (bez elementu graficznego): 82-200 Malbork 1 Final XXXIX Młodzieżowego Konkursu Filatelistycznego „Zamki i warownie w Polsce”.**

Nakład po 2000 sztuk.

Ukazały się

ZNACZKI

Zarządzenie Nr 22

Dyrektora Generalnego Poczty Polskiej z 28 marca 2001 r. zmieniające zarządzenia nr 9 z 19 II 2001 r. i nr 13 z 26 II 2001 r. (p. „F” nr 3 i 4) w sprawie wprowadzenia do obiegu znaczka pocztowego wartości 1 zł, emisji „Skoki narciarskie Lahti 2001”.

Do emisji wprowadza się wersję trzecią z napisem: „Skoki narciarskie Lahti 2001”, w nakładzie 2 mln. sztuk.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

28 kwietnia br. wprowadzono do obiegu znaczek pocztowy wartości 1 zł (młodzież uczestnicząca w igrzyskach oraz znak igrzysk) emisji „XII Światowe Igrzyska Młodzieży Salezjańskiej” - p. „F” nr 4. Znaczek wydrukowano w kolorach: żółtym, czerwonym, niebieskim, granatowym i czarnym (Zarządzenie Dyr. Gen. Poczty Polskiej nr 27 z 4 IV 2001 r.).

5 maja br. wszedł do obiegu znaczek pocztowy wartości 1,90 zł (kropla wody, wewnątrz której znajduje się kula ziemiska) emisji **Europa** - p. „F” nr 4. Znaczek wydrukowano w kolorach: żółtym, czerwonym, niebieskim i czarnym (Zarządzenie Dyr. Gen. Poczty Polskiej nr 23 z 2 IV 2001 r.).

10 maja br. wprowadzono do obiegu 2 znaczki pocztowe wartości **po 1 zł** każdy emisji „**Pozdrowienia**” - p. „F” nr 4. Na pierwszym zn. - mężczyzna z bukietem kwiatów klęczący przed kobietą i napis „**Wszystkiego najlepszego**”, na drugim zn. - para leżąca na plaży i napis „**Pozdrowienia z wakacji**”.

Znaczki wydrukowano w kolorach: pierwszy - złotym, czerwonym, niebieskim, fioletowym i czarnym; drugi - złotym, czerwonym, niebieskim, pomarańczowym, brązowym i czarnym (Zarządzenie Dyr. Gen. Poczty Polskiej nr 20 z 28 III 2001 r.).

O emisji tej pisaliśmy w nr. 4, str. 207.

KARTKI

24 marca br. wprowadzono do obiegu kartkę pocztową z wydrukowanym znaczkiem pocztowym wartości **1 zł** (obraz Matki Bożej Łaskawej) emisji „**350. rocznica koronacji obrazu Matki Bożej Łaskawej**” - p. „F” nr 2.

Kartkę, o wymiarach 148 x 105 mm, wydrukowano jednostronnie techniką offsetową na kartonie białym, w kolorach: złotym, czerwonym, niebieskim, brązowym i czarnym (Zarządzenie Dyrektora Gen. Poczty Polskiej nr 18 z 21 III 2001 r.).

30 marca br. weszła do obiegu kartka pocztowa z wydrukowanym znaczkiem pocztowym wartości **1 zł** (nieświad brunatny) emisji „**Parki Narodowe**” - p. „F” nr 2.

Kartkę, o wymiarach 148 x 105 mm, wydrukowano jednostronnie techniką offsetową na kartonie białym, w kolorach: złotym, czerwonym, niebieskim i czarnym (Zarządzenie Dyr. Gen. Poczty Polskiej nr 17 z 15 III 2001 r.).

Stemple okolicznościowe

Centralny Zarząd Poczty Polskiej wyraził zgodę na stosowanie następujących datowników okolicznościowych:

31 III w up. 41-700 **Ruda Śląska 1**: Finał Oddziałowy Młodzieżowego Konkursu Filatelistycznego „Zamki i warownie w Polsce” (Chudów).

21 IV w up. 62-200 **Gniezno 1**: Inauguracja kuranta w zegarze wieżowym kościoła farnego.

22 IV w up. 58-160 **Świebodzice 1**: XXXIX Młodzieżowy Konkurs Filatelistyczny „Zamki i warownie w Polsce” - finał okręgowy.

23 IV w up. 42-200 **Częstochowa 1**: V Forum Turystyki Polskiej Częstochowa 2001.

28 IV w up. 62-200 **Gniezno 1**: 100-lecie urodzin Prymasa Polski Kard. Stefana Wyszyńskiego.

1 V w up. 22-500 **Hrubieszów 1**: I Agroturystyczny Rajd Kolarski Ziemi Hrubieszowskiej.

1 V w up. 32-312 **Jarosławiec**: Okręgowa Wystawa Filatelistyczna „Na szlaku orlich gniazd”.

5 V w up. 87-100 **Toruń 1**: „Probaltika 2001” VIII Festiwal Muzyki i Sztuki Krajów Bałtyckich.

7 V w up. 81-701 **Sopot 1**: Dni kultury żydowskiej.

11 V w up. 48-340 **Głucholazy 1**: VIII Spotkanie Młodych Filatelistów Bielsko-Biała, Katowice, Opole, Wałbrzych.

12 V w up. 22-106 **Czulczyce**: Nadanie szkole im. Jana Pawła II.

13 V w up. 64-610 **Rogoźno Wilk.**: II Przegląd hejnałów miast Wielkopolski - Wystawa „Koronowane Sanktuarium Maryjne Wielkopolski” (Muzeum Regionalne im. W. Dutkiewicz).

15 V w up. 22-417 **Stary Zamość**: 23. rocznica nadania Szkole Podstawowej w Wierzbie im. Karola Namysłowskiego.

16 V - 12 dat. w up. 15-382 **Białystok 10** • 22-102 **Chelm 3** • 80-917 **Gdańsk 17** • 11-401 **Ketrzyn 3** • 57-300 **Kłodzko 1** • 75-902 **Koszalin 7** • 66-600 **Krosno Odrzańskie 1** • 33-300 **Nowy Sącz 1** • 37-700 **Przemysł 1** • 47-400 **Racibórz 1** • 70-405 **Szczecin 1** • 00-001 **Warszawa 1**: 10 lat Straży Granicznej.

17 i 18 V w up. 00-001 **Warszawa 1**: Światowy Dzień Telekomunikacji Internet - wyzwania i możliwości.

18 V w up. 43-300 **Bielsko-Biała 1**: 81. rocznica urodzin papieża Jana Pawła II.

18 V w up. 80-917 **Gdańsk 17**: 10-lecie Morskiego Oddziału Straży Granicznej.

18 V w up. 34-471 **Łudźmierz**: Bazylika Mniejsza w Sanktuarium Maryjnym.

18 V w up. 32-050 **Skawina**: Wernisaż Filatelistyczny „81. Rocznicą Urodzin Ojca Świętego Jana Pawła II”.

18 V w up. 34-100 **Wadowice 1**: 81. rocznica urodzin papieża Jana Pawła II.

19 V w up. 90-001 **Łódź 1**: Święto Łodzi.

25 V w up. 58-100 **Świdnica Śląska 1**: Dni Świdnicy.

25 V w up. 98-220 **Zduńska Wola 1**: II Powiatowy Konkurs Plastyczny dla dzieci na rysunek znaczka i kartki pocztowej.

26 V w up. 07-400 **Ostrołęka 1**: 170. rocznica bitwy pod Ostrołęką.

POCZTA SAMOCHODOWA

18 maja br., z okazji 81. rocznicy urodzin papieża Jana Pawła II będzie zorganizowany przewóz przesyłek samochodem na trasie Bielsko Biała-Wadowice i Wadowice-Bielsko Biała.

Do przewozu Poczta Samochodowa dopuszczone będą kartki pocztowe oraz listy krajowe i zagraniczne, zwykle i polecane, opłacone zgodnie z obowiązującą taryfą.

Przesyłki należy przestać w kopercie do: **Urzędu Poczтового Bielsko Biała 1, ul. 1 Maja 2, 43-300 Bielsko Biała** (przeznaczone do przewozu na trasie Bielsko Biała-Wadowice) i do **Urzędu Poczтового Wadowice 1, ul. Lwowska 11, 34-100 Wadowice** (do przewozu na trasie Wadowice-Bielsko Biała) w terminie do **15 maja br.** z dopiskiem „Poczta Samochodowa”.

Organizatorami Poczty Samochodowej są: DOP w Katowicach i Krakowie, RUP w Bielsku Białej, Krakowie-Śródmieście, Zarząd Beskidzkiego Okręgu PZF w Bielsku Białej oraz Koło PZF Nr 32 w Wadowicach.

ANDORA poczta franc. 19.I. Gmina St Julia de Loria. 1 zn. 3 F w ark. 10 zn.

12.II. Schronisko „Canillo Aliga”. 1 zn. 4,50 F (widok schron.).

19.II. Muzeum Cristo. 1 zn. 6,70 F (ozdobny portal).

26.III. Legendy. 2 zn. x 3 F+ przyw.; w pasku (jezioro d'Engolaters; powstanie Andory).

ANGOLA. 2.X.2000. Monarchie i papież tysiąclecia. 6 ark. x 6 zn. x 3 Nkz; 6 bl. x 1 zn. x 12 Nkz. Uwaga: 3 ark.+ 3 bl.-monarchie; 3 ark.+ 3 bl.-papież.

ANGUILLA. 22.XI.2000. Boże Narodzenie. 6 zn.: 15; 25; 30 c; 1; 1,50; 1,90 d (kwiaty).

27.XI. 15 lat banku. 4 zn.: 30 c (turbie piłkarski o puchar banku); 1 (regaty); 1,50 (godło państwowe); 1,90 d (bank).

4.XII. 170 lat kościoła metodystów. 2 zn.: 30 c; 1,90 d. (kościoty).

ANTIGUA I BARBUDA. 5.XII.2000. Boże Narodzenie. 4 zn.: 25; 45; 90 c; 5 d. (cherubiny); 1 bl. 6 d. (św. Rodzina); 1 ark.: 4 zn. x 1,75 d. (cherubiny); na zn. napis i emblemat. Jubileum 2000.

ASCENSION. 14.VIII.2000. Fortyfikacje. 4 zn.: 15 (mury z 1815 r.); 35 (fort Thornton, 1850); 40 (fort Hayes, 1860); 50 p (fort Bedford, 1940).

AUSTRALIA. 31.X.2000. Paraolimpiada. 1 zn. 45 c (Siobhan Paton, 6 zł. med. w pływaniu, emblemat).

1.I.2001. 100 lat wspólnoty australijskiej. 4 zn.: 2 zn. x 49 c (defilada w Sydney, 1 premier

Edmund Barton); 2 zn. x 2 d (bankiet w dniu święta narod.).

BARBADOS. 7.XI.2000. Dawne samochody. 4 zn.: 10 (Bently, MK w. 1947); 30 (Vanden Plas Princess, 1964); 90 c (Austin Atlantik, 1952); 3 d (Bently Special, 1950).

BELIZE. 12.XII.2000. Boże Narodzenie. 4 zn.: 25; 60; 75 c; 1 d. (stoczki).

BIAŁORUŚ. 18.X.2000. Centrum wystawowe w Mińsku. 1 zn. 100 r.

BOLIWIA. 26.X.2000. Jubileum 2000. 2 zn.: 4 (450 lat katedry św. Franciszka w La Paz); 6 Bs (druć koleczasty, opleciony zbożem).

8.XI. Rok 2000. 1 zn. 5 Bs (pomnik Inkasa, wodospad).

11.XI. Boże Narodzenie. 3 zn.: 3; 5; 10 Bs (anioł z Calamarca).

27.XI. 900 lat kawalerów maltańskich. 1 zn. 6 Bs (św. Jan, krzyż rycerski, 900).

BOTSWANA. 3.XI.2000. Pomoc medyczna z powietrza. 4 zn. w pasku + przyw.: 35 t (łączność z samolotem); 1,75 (chory z pielęgniarką przy samolocie); 2 (transport chorego lodzią); 2,50 p (samolot nad brzegiem morza); przyw.: mapa Botswany z zazn. trasami przelotów.

BOŻEGO NARODZENIA WYSPY. 8.I. Rok węża. 2 zn.: 45 c; 1,35 d; 1 bl. 1,80 d.

BRITYJSKIE TERYT. ANTARKTYKI. 22.V.2000. Ekspedycja sir V. Fuchsa, The Stamp Show, London 2000. 6 zn. x 37 p w ark. (mapa z trasą ekspedycji; uczestnicy na biegunie 1958; Statek

MV „Magga Dan”; pojazd śnieżny; pomiary sejsmiczne; portret badacza).

BRYT. TERYT. OCEANU INDYJSKIEGO. 3.VII.2000. Zdjęcia z satelity. 4 zn.: 15 (Salomon); 20 (Egmont); 60 (rafy Blenheim); 80 p (Diego Garcia).

4.VIII. 100. urodziny brytyjskiej Królowej Matki. 2 zn.: 26; 34 p; 1 bl. z 2 zn.: 55 p; 1 f. (portrety).

CHINY. 11.XI.2000. Filozofowie. 6 zn.: 60 (Konfucjusz); 4 zn. x 80 (Mencjusz; Lao-Tse; Zhuang-zi; Mo-zi); 2,80 ju (Xun-zi).

20.XI. Próby kosmiczne. 2 zn. trójkąt. x 80 fen (start rakiety; satelita w kosmosie).

22.XI. Meteorologia. 4 zn.: 3 zn. x 80 fen (satelita meteo; badania w Tybecie; oprac. mapy pogody); 2,80 ju (samolot meteo).

CHORWACJA. 1.I. Millennium. 1 zn. 2,30 kn. (rys. żartobl.: miasto, ptak, woda, statek).

19.I. Karol Wielki. 1 zn. 14,40 kn. w bl. (król na koniu); tło: Europa, przedstawiciele Wschodu i Zachodu.

CYPR TURECKI. 28.XI.2000. Rzemiosło. 4 zn.: 125 000; 200 000; 265 000; 350 000 L (nakrycia głowy, chusty).

DANIA. 24.I. 400 lat ogrodu botaniczn. w Kopenhadze. 3 zn.: 4 (palmiarnia); 6 (nad jeziorem); 12,25 kr (grzybień biały).

24.I. „Amnesty International”. 1 zn. 4 kr. + 50 Ore (druć koleczasty, list jako latawiec).

DOMINIKA. 31.XII.2000. Millennium. 1 ark. x 17 zn. x 55 c + przyw. (gwiazdozbiór; precyzyjne narzędzia; rewolucja/przemysł; itp.).

EGIPT. 29.XI.2000. Solidarność z Palestyną. 3 zn.: 20 (meczec, flaga, gołąb); 120 (flaga Palestyny); 125 pt (meczec, flaga, wystraszone dzieci).

2.XII. Otwarcie nowego budynku uczelni Masheikha. 1 zn. 20 pt. (uczelnia Al Azhar).

9.XII. Dzień niepełnosprawnych. 1 zn. 20 pt. (piktogram inwalidy na wózku, medal paraolimp., Sydney).

13.XII. 50 lat wychodźstwa, ONZ. 1 zn. 125 pt (emblemata).

ESTONIA. 11.XI.2000. 100 lat exlibrisu estońskiego. 2 zn. x 6 kr. (stronice książek z exlibrisami); w bl.

29.XI. Boże Narodzenie. 2 zn.: 3,60; 6 kr. (ozdoby ludowe).

FINLANDIA. 17.I. Mistrz. Narciarskie Północy. 2 zn. x 3,50 mk (skoczek Janne Ahonen; bieg, Mika Myllyla).

17.I. Europejski rok mowy. 1 zn. 1 klasy. (twarz kobiety, napisy).

17.I. Przyjaźń. 6 zn. x 1 kl. (bukiet kwiatów; kwiaty i list; ozdoba z kwiatów; ciasto w kształcie serca; kwiaty).

FRANCJA. 19.III. Komunikacja. 12 zn. x 3 F („Dobranocka”; prasa; radio; telefon przenośny; „Casimir”; audycja; dzieci przed TV; RTF; muzyki i tancerze; poczta radiowa; araba; kiosk z prasą; płyta kompakt.); w bl.

26.III. Syn i córka. 2 zn. x 3 F (para niedźwiadków).

26.III. Podziękowania. 2 zn.: 3 („Merci”); 4,50 F („Oui”).

GIBRALTAR. 22.I. Królowa Wiktoria. 4 zn.: 30; 42; 54; 66 p. Każdy nom. w czworze z przyw.: reprodukt. zn. „One penny” i „Two pence”; królowa przy kołowrotku; w powozie.

1.II. Węże i żmije. 7 zn.: 3 zn. x 5; 3 zn. x 30; 1 zn. 66 p.; w bl.

1.II. Europa: woda. 4 zn.: 30 (konik morski); 40 (meduza); 42 (mewa siewka); 54 p (złota rybka); w 4 bl. x 10 zn.

GRECJA. 18.XII.2000. 100 lat znacząca kretańskiego. 2 zn. w parce: 200 (Talos, strażnik wyspy, Mi. nr 7); 650 DR. (św. Jerzy, ze smokiem Mi. nr 9).

18.XII. Kościół grecko-ortodoksyjny. 8 zn.: 20 („Orfeusz”, rzeźba); 30 („Dobry pasterz”, rzeźba w mamurze); 40 („Wszchemocny”, mozaika); 100 („Anapeson” mal. ścienne); 130 („Jezus Chrystus”, ikona); 150 („Boska mądrość”, ikona); 180 („Wszchemogący”, ikona); 1000 dr (Wszchemogący”, moneta bizantyjska).

GUERNSEY. 22.I. Królowa Wiktoria. 6 zn.: 21; 26; 36; 40; 45, 56 p (królowa na tle pomników).

1.II. Europa: woda. 4 zn.: 21; 26; 36; 65 p (ptaki wodne); w bl.

1.II. Królowa Elżbieta. 1 zn. 1,75 f. w bl.

HISZPANIA. 17.XI.2000. Literatura. 3 zn.: 35 („Entre Naranjos”); 70 („La Venganza de don Mendo”); 100 pt („Alkad z Zalamei”).

INDONEZJA. 1.IV.2000. Sport. 3 zn.: 500 (kolarstwo); 1000 (kajakarstwo); 2000 Rp (skok wzwyż).

1.V. Kamienie szlachetne. 4 zn.: 500; 1000; 2000; 5000 Rp. w ark.: 14 zn. x 500; 2 zn. x 1000; 3 zn. x 2000; 1 zn. x 5000 Rp.

5.VI. Ochrona środowiska, Ecophila. 3 zn.: 500 (ptaki); 1000 (małpy); 2000 Rp (ryby); bl. 4000 Rp (małpy).

1.VII. Olimpiada w Sydney. 6 zn.: 2 zn. x 500 (boks; dżudo); 2 zn. x 1000 (badminton; ciężary); 2 zn. x 2000 Rp (pływanie; biegi); w parkach; 1 bl. 5000 Rp (ciężary).

13.VIII. WWF: waran. 4 zn. x 500 Rp.; bl. 2 zn. x 2500 Rp.

28.X. Stroje tradycyjne. 28 zn. w ark. 25 200 Rp.

1.XI. Ludzie sztuki. 5 zn. x 900 Rp. w ark. 20 zn.; 1 bl. 4000 Rp.

IRLANDIA. 14.XI.2000. Boże Narodzenie. 3 zn.: 30 (narodziny); 32 (trzej królowie); 45 p (pasterze, gwiazda); 1 zn. samoprzylep. 30 p. (ucieczka do Egiptu).

31.XII. Wydarzenia tysiąclecia. 6 zn. x 30 p. w ark. 12 zn. (upadek muru berlińskiego; koniec II wojny; uprawnienia kobiet; rozwój komunikacji itp.).

1.I.2001. Wyprawy tysiąclecia. 6 zn. x 30 p. w ark. 12 zn. (Charles Lindbergh; James Cook; Robert

O'Hara; Burke; Marco Polo; Ernest Shackleton; zdobywie Kosmosu).

ISLANDIA. 18.I. Ryby jadalne. 2 zn.: 55 (halibut); 80 kr (łosoś); w ark. 10 zn.

18.I. 75 lat straży nadbrzeżnej. 3 zn. bez nomin. w bl. (łódź patrol.; samolot; śmigłowiec).

JAPONIA. 15.XI.2000. Nowy rok. 4 zn.: 50; 80 jen; 50+3; 80+3 jen (maskotki + dopł. na loterie).

22.XI. XX wiek. 10 zn.: 2 zn. x 50 w parce (film „Anpanman”, rys. Takashi Yanase); 8 zn. x 80 jen. (kometka Halley'a, zn. pięcioboczny; tunel Seikar i pociąg Kaykio; ruiny strażnicy Yoshinogari; Hibari Misora, piosenkarka; liga piłki nożnej, 2 zn. owalne w parce; obrazy Ikuo Hirayama, 2 zn. w parce).

29.XI. 110 lat parlamentu. 1 zn. 80 jen. (wieża parlamentu, mozaika z podłogi marmuru).

22.XII. XX wiek. 10 zn.: 2 zn. x 50 + 1 zn. 80 jen w pasku (olimpiada zimowa, Nagano 1998); 7 zn. x 80 jen (wesele pary książęcej; trzęsienie ziemi, Hawaje 1995; „Ptak ognisty”, plan miasta Hanshin i Hawajów, zniszczona autostrada; info łączność; astronauta Mamoru Mouri, 1992. 2 zn. w parce; konfer. klimatolog. X Kioto 1997; piłka nożna, zn. owalne).

5.I.2001 Internet Expo 2001. 2 zn. 80 jen w parce (żurawie).

17.I. Rok wolontariatu. 1 zn. 80 jen. (kwiaty, embl. ONZ).

JUGOSŁAWIA. 23.X.2000. Medale olimpijskie, Sydney. 2 zn. x 20 (piłka wodna, braw; strzelanie, srebro); bl. 30 din (siatkówka, złoto).

2.XI. Tysiąclecie. 6 zn. x 12 din. + 40 din.

7.XI. Malarstwo. 1 zn. bez nomin. (narodziny Jezusa, fresk).

KANADA. 28.XII.2000. Obiegowe. 3 zn. x 47 c. (flaga, obelisk; królowa Elżbieta II; liście klonu).

28.XII. Dzikie zwierzęta. 3 zn.: 60 (lisa phameryk.); 75 c (wilk); 1,05 d (jeleń).

5.I.2001. Rok węża. 1 zn. 47 c.; 1 bl. 1,05 d (wąż).

KENIA. 13.IV.2000. Żółwie morskie. 5 zn.: 17; 20; 30; 47; 59 sz.

KOSTARYKA. 14.IX.2000. 100. urodziny Calderon Guardia. 1 zn. 100 c (portret prezydenta).

LIECHTENSTEIN. 5.III. Europa, woda. 2 zn. 1,30 F (źródło

górskie); w ark. 20 zn.; 1,80 F (logó UE).

5.III.Jajka wielkanocne z muzeum St Petersburg. 3 zn.: 1,20 (srebrne); 1,80 (emaliowane); 2 F (porcelanowe).

5.III. Zyczenia. 2 zn. x 70 Rp (bukiet kwiatów; list dziękczynny - rys. komiczne).

LITWA. 25.XI.2000. Święty rok 2000. 4 zn. x 2 L (narodziny Jezusa; apostołowie Piotr i Paweł; ukrzyżowanie; zmartwychwstanie).

2.XII. Pozdrowienie trzeciego tysiąclecia. 1 zn. 1 l. (model Ziemi z okresu kamiennego).

9.XII. Osiągnięcia sportowe w Sydney. 5 zn. x 4 L (złoto: strzelanie; dysk; brąz: kolarstwo; dwójki; koszykówka); tło: opera i most w Sydney.

ŁOTWA. 11.XI.2000. Prezydenci. 1 zn. 15 s (Albertas Kviesis, 1930-36).

MACEDONIA. 28.VII.2000. Rocznicą urodzin J. Gutenberga. 1 zn. 30 den (portret).

28.VII. Teodosija Sinajski. 1 zn. 6 den (zecerka, prasa drukarska).

28.VII. Architektura. 1 zn. 6 den (dom).

26.VIII. 90. urodziny Matki Teresy. 1 zn. 6 den (portret).

14.IX. Ptaki. 4 zn.: 6; 10; 20; 30 den.

MAKAU. 20.XII.2000. Rocznicą powrotu do Chin. 2 zn.: 2; 3 pat (pochód, flagi, lotos); 1 bl. 18 pat (lotos, flagi).

MALEZJA. 12.XI.2000. Ważki. 2 ark.: 10 zn. x 30 sen; 25 zn. bez nomin.

MALEDIWIY. 13.IX.2000. 175. roczn. otwarcia linii kolejowej. 2 zn.: x 10 Rf (G. Stephenson; „Puffing Billy”, lokom. W. Hedley'a), w bl.

7.XI. Boże Narodzenie. 5 zn.: 21 (dziewczynka z płonącymi świeczkami); 25 (dzieci, tańczące wokół choinki); 36 (Euro: „wieża z gwiazd”); 45 (chłopiec z niedźwiadkiem); 65 p (dzieci różnych ras).

MAROKO. 6.XI.2000. 25. rocznicą „zielonego marszu” przez Saharę. 2 zn.: 2,50 (zwój papieru, liczba 25); 6,50 DH (25, tekst, mapa Maroka, flaga, manifestacja).

13.XI. 100. roczn. urodzin Antoine de Saint-Exupery. 1 zn. 6,50 DH (portret lotnika i pisarza, dwupłatowiec).

18.XI.45. roczn. niepodległości. 1 zn. 6,50 DH. (mapa, flaga, 45, gołębie).

MARSHALLA WYSPY. 12.XI.2000. Sun-Yat-Sen, 75. roczn. śmierci. 1 zn. 1 d.; ark. 6 zn. x 60 c. (sceny z życia).

19.I.2001. Kanu żaglowe. 2 zn.: 5 (wałap z Jaluit); 10 d (wałap z Enewetok).

MEKSYK. 26.VI.2000. Walka z narkotykami. 1 zn. 4,20 d. (Stońce, dwaj chłopcy - karykat.).

27.VI. Mieszkania dla robotników. 2 zn. x 3 d. + 10 d (historyczne zabudowania).

18.VII. XX wiek. 7 zn.: 6 zn. x 3 d.; 4,20 d (owal, różne rasy, odświętnie ubrane stoły, sceny z życia, napisy, także pismem Braille).

2.VIII. Convive-program dla upośledzonych. 1 zn. 3 d.

11.VIII. 20 lat latyno-ameryk. tow. ubezpiec. 1 zn. 4,20 d (kula ziemiska, flagi).

17.VIII. 125 lat senatu. 1 zn. 3 d. (orzeł, liczba 125).

20.VIII. Expo 2000 Hanower. 13 zn.: 3 zn. x 1; 2 zn. x 1,80; 2 zn. x 2; 4 zn. x 3; 3,60; 4,20 d- owal, emblemat; w ark.

23.VIII. 75 lat banku. 1 zn. 10 d- owal (budynek).

24.VIII. 18. bieg maratoński. 1 zn. 4,20 d (biegacz i biegaczka na taśmie, liczba 2000).

15.IX. Olimpiada w Sydney. 1 zn. 4,20 d (bieg przez płotki, opera w Sydney).

21.IX. „Paisano”, integracja kraju. 1 zn. 4,20 d.

27.IX. Międz. Konfer. „Memoria del Mundo”, UNESCO. 1 zn. 4,20 d (emblemat).

MIKRONEZJA. 1.XII.2000. Boże Narodzenie. 4 zn.: 20; 33; 60 c.; 3,20 d (obrazy dawnych mistrzów).

MOŁDAWIA. 11.XI.2000. Boże Narodzenie. 2 zn.: 25 B; 1,50 L; bl. 5 L. (wyroby artystyczne z motywami bożonarod.).

MONAKO. 2.XII.2000. Ochrona ssaków morskich. 1 zn. 5,20 F. (symbolika).

2.XII. 25. roczn. Międzynar. Festiwal Sztuki Cyrkowej, Monte Carlo 2001. 5 zn. x 6 F (muzykujący klaun + przyw. z reprodukcji; zonglujący lew morski; pajac; lew; arena; sympanas).

NAURU. 27.V.2000. 100 lat odkrycia fosfatu, 30 lat tow. wydob. fosfatu. 3 zn.: 1,20 (siłownia); 1,80 (transport kolejowy); 2 d. (Albert Ellis); zn. bl.

4.VIII. 100. roczn. urodzin bryt. Królowej Matki. 4 zn.: 1; 1,10; 1,20; 1,40 d., w bl.

15.IX. Olimpiada w Sydney. 4 zn.: 90 c (bieg); 1 (koszykówka); 1,10 (podnoszenie ciężarów); 1,20 d (znicz); na każdym zn. mapa Australii, opera w Sydney, kółka olimp.

NEPAL. 2.IV.2000. 50 lat radiu. 1 zn. 2 R (dawna radiost.).

10.IV.50. roczn. urodzin królowej Aishwarya Rayja Laxmi Devi. 1 zn. 15 R (portret).

5.V.100 lat gazety „Gorkhapatra”. 1 zn. 10 R (strony tytułowe od 1900 do 2000).

NEVIS. 19.XI.2000. Otwarcie kurortów po zniszczeniach przez huragan. 4 zn. x 30 c („Four Seasons”; palmy; pole golfowe; młodzi nad morzem).

4.XII. Boże Narodzenie. 4 zn.: 30; 80; 90 c; 1,20 d (obraz dawnych mistrzów); w bl.

NIEMCY. 8.III. 100 lat kolei wiszącej, Wuppertal. 1 zn. 110 f. (reprodukcja poczt. z 1903 r.).

8.III. Parlament Saksonii. 1 zn. 110 f (budynek).

8.III. 100. roczn. urodzin Ericha Ollenhauera. 1 zn. 110 f. (portret działacza partyjn., parlamentarzysty).

8.III. 50 lat straży granicznej. 1 zn. 110 f (emblem).

NIGERIA. 21.III.2000. Tysiąclecie. 4 zn.: 10 (mapa protektoratów 1900-14); 20 (mapa po zjednoczeniu, 1914); 30 (godło państwa, 1960); 40 N (podział na kraje związkowe, 2000).

28.III. 50 lat Międzyn. Org. Meteorolog., WMO. 2 zn.: 10 (kamera z teleskopem); 30N (stacja obserwacyjna).

NORWEGIA. 7.II. Walentynki. 1 zn. 4,50 kr.

7.II. Trąbki pocztowe. 3 zn.: 1; 2; 6 kr.

NOWA ZELANDIA. 1.I. 100 lat transportu pocztowego. 10 zn. x 40 c w ark. (różne środki transportu).

PERU. 28.II.2000. 70 lat izby rachunkowej. 1 zn. 3,30 s (mapa, emblem).

19.III. 50 lat org. agrarnej. 1 zn. 1,50 s (popiersie założyciela E.G. Hernandez, emblem).

POLNEZJA FRANCUSKA. 24.I. Rok węża. 1 zn. 120 CFP-F (wąż).

SAINT HELENA. 4.VIII.2000. 100. urodz. bryt. Królowej Matki. 5 zn. w bl.: 4 zn. x 25 (ks. Małgorzata; ks. William; ks. Andrzej; ks. Anna); 50 p (królowa matka).

SAINT PIERRE I MIQUELON. 29.I. Walenie. 2 zn.: 3; 5,70 F.

21.II. Wystawa sztuki. 1 zn. 5,20 F.

SRI LANKA. 18.IX.2000. Hotelarstwo. 1 zn. 10 Rs. (wybrzeże, ptaki, hotel).

2.X. 50 lat depart. emigracji i imigracji. 1 zn. 3,50 Rs (statek, samolot, emblem., liczbą 50).

30.X. Saumiyamoorthy Thondaman. 1 zn. 3,50 Rs (minister ds infrastruktury).

14.XI. Osobistości. 3 zn. x 3,50 Rs (Baddegama Siri Piyaratana, badacz sanskrytu, senator; Simon da Silva, pisarz; D. Ramanujam, parlamentarzysta, działacz robotn.).

23.XI. Boże Narodzenie. 2 zn.: 2 (w drodze do Betlejem); 17 Rs (św. Rodzina).

30.XI. Lalith Athulathumudali. 1 zn. 3,50 Rs (prezyd. Oxford

Buddhist Assoc., lektor Hebrej Univ., lider frontu demokr.).

1.XII. Medycyna. 1 zn. 13,50 Rs (symbolika).

7.XII. 100 lat szkoły żeńskiej. 1 zn. 3,50 Rs (widok szkoły w Colombo).

9.XII. Złoty jubileusz floty. 1 zn. 3,50 Rs (okręt, embl.).

30.XII. 125 lat ośrodka naukowego. 1 zn. 3,50 Rs (budynek, portret założyciela).

SURINAM. 25.X.2000. Boże Narodzenie. 2 zn.: 1100 (gwiazda betlejemka); 3900 f (Maria z Dzieciątkiem).

24.XI. 150. roczn. niepodległości. 2 zn.: 2100; 4900 f (embl. jubileuszu).

TAJWAN. 25.XII.2000. Wyst. filat. w Kaohsiung. 1 bl. 33 NTd (rok węża, zn. z 1.XII. z nadr.).

1.I.2001 Połączenie wodne z Chinami. 2 zn.: 9; 25 NTd (statki).

14.II. Znaki zodiaku. 3 zn.: 5 (wodnik); 12 (bliźnięta); 25 NTd (waga).

TRISTAN DA CUNHA. 4.IX.2000. Okręty wyposażone w śmigłowce. 4 ark. x 10 zn.: 10; 15; 20; 50 p.

TUNEZJA. 21.X.2000. Kwiaty. 5 zn.: 110 (frezje); 200 (chryzantemy); 250 (Calibra); 250 (róże); 500 Milim. (wazon z kwiatami).

7.XI. 13. roczn. deklaracji z 1987 r. 1 zn. 250 Mil. (otwarte drzwi, gołębie, kula ziemiska, znak E-Mail).

18.XI. Malarze. 4 zn.: 100 („Martwa natura”, Hedi Khayachi, 1882-1948); 250 („Krajobraz”, Abdelaziz Berraies, 1903-62); 250 („Ostrzyciel noży”, Ali Guermassi, 1923-92); 400 M. („Sprzedawca daktyli”, Yahia Turki, 1901-69).

UKRAINA. 8.IX.2000. Flora i fauna pod ochroną. 2 zn. w parce: 30; 70 k (salamandry).

12.X. 550. roczn. urodzin Jurija Drogobicza. 1 zn. 30 k. portret lekarza, astronoma, znanego pod pseud. Kotermak).

15.IX. Karpacki park narodowy. 2 zn. x 8 k. w bl. (szczyty Breksul i Goweria).

U. S. A. 15.XII.2000. Rolnictwo. 1 zn. bez nomin. (farma, flaga).

15.XII. Kwiaty. 4 zn. b. nom.

15.XII. Statua Wolności. 1 zn.

VANUATU. 30.XI.2000. Delfiny. 4 zn.: 34; 73; 84; 107 VT.

1.II.2001. Wyst. Filat. Hongkong 2001. 2 zn.: 84; 107 VT (delfiny), w bl., nadruk.

WALLIS I FUTUNA. 26.II. „Jacques Cartier”. 1 zn. 12,40 F (statek na Pacyfiku).

WATYKAN. 15.II. Dzieła XV wieku. 4 zn.: 800; 1200; 1500; 4000 L. (obrazy Botticelliego, Rosselliego, Perugino, d'Antonio).

15.II. 1700 lat chrześcijaństwa w Armenii. 3 zn.: 1200; 1500; 2000 L. (obrazy z biblioteki w Erewaniu).

WĘGRY. 15.IX.2000. Olimpiada w Sydney, medaliści. 3 zn.: 30 (3 x brąz, strzelanie); 40 (6 x srebro, podnoszenie ciężarów); 80 Ft (8 x złoto, gimnastyka).

WIELKA BRYTANIA. 1.IV. Okręty podwodne. 4 zn.: 1 st; 2 nd; 45; 65 p.

WŁOCHY. 15.I. Mistrz Świata w Snowboardzie. 1 zn. 1000 L. (zawodnik w akcji).

18.I. Współpraca z Japonią. 1 zn. 1000 L. (obraz Botticelliego, muzeum sztuki wschodniej, Tokio).

ZAMBIA. 8.IX.2000. Ptaki egzotyczne. 5 zn.: 400; 500; 600; 1000; 2000 k; bl. 5000 k; 2 ark. x 8 zn. x 1500 k.

Plany emisyjne

CHORWACJA

1.I. Millennium

19.I. Karol Wielki

15.III. 500. roczn. śmierci Dżore Držica

29.III. 100. urodz. Andrije Maurowica.

20.IV. Drzewo oliwne z kasztelu Stafilica

9.V. Europa, woda

5.VI. Fauna

12.VII. Arboretum Trsteno, bl.

21.VII. Kongres esperanto

28.VII. 50 lat org. ds migracji

9.IX. Dzień Znaczką.

21.IX. Baszty i twierdze

4.X. Rasy psów

9.X. Rok dialogu między cywilizacjami

22.XI. Boże Narodzenie

1.XII. Malarstwo

CYPR TURECKI

Luty. Odbudowa

Marzec. Sztuka

Maj. Europa, woda

Czerwiec. Światowy Dzień Radiacji

Lipiec. Uniformy policyjne

Wrzesień. Dawne samochody

Październik. Rocznicze

KATALOG SCOTT 2001

Katalog składa się z następujących tomów:

- Tom I** - USA, ONZ i kraje świata od A do B
Tom II - kraje od C do F
Tom III - kraje od G do I
Tom IV - kraje od J do O
Tom V - kraje od P do Si
Tom VI - kraje od So do Z
Tom VII - specjalizowany katalog znaczków i kopert USA.

W **tomie I** zarejestrowano ponad 15 000 zmian cen, z tego ponad 3000 znaczków USA. Zanotowano **znaczny wzrost cen znaczków USA** zaskonowanych z lat 1857-1861. Wiele wydań klasycznych - wzrost cen od 5 do 10 procent. Znaczek o nominale 5 \$ z serii kolumbowskiej 1893 r. czysty z idealną gumą wyceniono na **8000 USD** (w 2000 roku - 7500 USD). Znacznie podskoczyły ceny znaczków gazetowych.

Po raz pierwszy w **tomie I** znalazły się dwa dodatki: dodano notowania 143 znaczków fiskalnych z czterech różnych australijskich stanów: Queensland, Tasmania, Victoria i Western Australia. Znacki te wydane w latach 1880 i 1890 były wykorzystywane jako pocztowe i fiskalne, oczywiście za zgodą poczty. Ich wartość mieści się pomiędzy **8 a 3500 USD**. Drugi dodatek obejmuje znaczki Bośni i Hercegowiny, wydane od 1993 r. do chwili obecnej przez rząd mużulmański w Sarajewie, chorwacką administrację w Bośni usytuowaną w Mostarze oraz serbską administrację w Bośni, usytuowaną w Banja Luca.

W **tomie II** odnotowano ponad 20 000 zmian cen, szczególnie znaczków Kanady, Chin, Danii i Francji. Dla przykładu: w prowincjach kanadyjskich British Columbia i Vancouver Islands znaczek z 1865 r. 10 c niebieski nie perforowany królową Wiktorią, Sc. nr 14, czysty zmienił cenę z **1300 na 1400 USD**, a kasowany z **800 na 850 USD**. W Nowej Fundlandii, ceny znaczków wydawanych w latach 1876-1879 o nominalach 1 c - 5 c **wzrosły o 10 %**.

Wśród znaczków klasycznych Chin znacznie **wzrosły ceny walorów z błędami**. Ceny znaczków Republiki Chin (Tajwan) spadły. Wyjątek stanowią walory z okresu II wojny światowej wydane pod okupacją japońską. Seria z 1942 r. 22 znaczków wydana dla Kwantung, Sc. nr 1 N1-1 N22, wyceniona została na **101,65 USD** (poprzednio - 94,65 USD) czysta i na **125,40 USD** (poprzednio - 120,40 USD) kasowana.

Spadły ceny znaczków Chin Ludowych. Np. seria Sc. nr 35-48 z czerwonym nadrukiem nowej wartości, z 1950 roku - **284,20 USD** (poprzednio - 495,50 USD) czysta z idealną gumą. Znacki z okresu Rewolucji Kulturalnej również potaniały. Np. seria z lat 1967-1978, poematy Mao, 4F-10F, Sc. nr 967-980, czysta z idealną gumą z **1482 do 1190 USD**. Natomiast pasek 5 znaczków setenat z 1968 r. z dyrektywami przewodniczącego Mao, Sc. nr 996 a, stoi mocno. Jego cena pozostaje bez zmian: **3500 czysty, 500 USD kasowany**.

W Danii znaczny wzrost cen dotyczy okresu 1858-1862. Np. znaczek o nominale 4 s, Sc. nr 7, z **52,50 do 65 USD** czysty i z **7,50 do 9,50 USD** kasowany. Znaczek o nominale 8 s, Sc. nr 8, czysty zmienił cenę z **475 na 650 USD**. Kasowany pozostał bez zmian - **85 USD**.

Jeśli chodzi o znaczki **Polski**, to w znacznej części ich ceny pozostały bez zmian. Wyjątkiem jest seria z 1919 roku o nominalach 3 f - 5 m, Sc. nr 81-92, cięta (Fischer 73-84), której cena wzrosła z **40,05 do 48,25 USD** czysta i z **27,55 do 30,40 USD** kasowana. Wystrzeliła w górę cena znaczka z 1919 r. 10 koron dopłaty wydania krakowskiego z czarnym nadrukiem, Sc. nr J10a (Fischer D12II) czysty: z **14 000 do 20 000 USD**.

Ceny ważniejszych pozycji polskich:

Nazwa wydania	Ceny w USD	
	Num. wg Fischera	czyste kasowane
Polska nr I	800	200
Wydanie krakowskie		
90 h (44)	625	725
10 koron (49 a,b)	3250	3750
10 koron dopłaty		
nadruk czerwony (D12I)	10 000	9000
nadruk czarny (D12II)	20 000	14 000
Wydanie gnieźnieńskie		
„5” (71)	175	150
nadruk odwrócony	4250	-
„10” (72)	150	110
Blok nr 1	250	325
Bloki nr 2-4	75	75
Bloki 5A i 5B	145	130
Blok 6	55	60
Wodzowie (339-341)	122,50	145
Wyzwolenie 10-ciu miast		
„pomidorowa” Warszawa (348b)	110	125
Wydanie przedrukowe		
1,50/25 gr (376bTI, 376bTII)	350	250
Seria KEN (412-414)	67,50	105
Blok 9	315	375
Blok 10	150	200
Bojownicy o wolność - seria		
489-491	41	60,50
Blok 11	140	190
Subskrypcja „100-lecie polskiego znaczka pocztowego” - arkusiki 1007-1011	275	

Ponad 1200 zmian na plus odnotowano w znaczkach Portugalii. Ograniczoną liczbę wzrostu cen warto podkreślić w znaczkach Rosji. Np. 10 k. brązowy i niebieski ząbkowany, 1858, Sc. nr 2, czysty skoczył z **1500 na 1750 USD**. Seria znaczków z 1933 r. „Narody Związku Radzieckiego”, 1k-35 k czysta wzrosła z **76,70 do 97,75 USD**.

Ponad 15 000 zmian cen odnotowuje **tom VI**. Dotyczy one w szczególności takich krajów, jak: Szwajcaria, Hiszpania, Watykan, Tajlandia, Wietnam, Wyspy Wallis i Futuna, Turcja, Wenezuela i Sri Lanka.

W Szwajcarii zanotowano ponad 2400 zmian na plus. Wzrost dotyczy głównie znaczków z idealną gumą oraz kasowanych. Np. cena serii z 1939 r. Wystawa Krajowa w Zurychu, Sc. nr 247-255, w stanie idealnym wzrosła z **21 do 27,50 USD**; serii definitywnej z lat 1941-1959, Sc. nr 270-278, w stanie idealnym - z **45 do 50 USD**; serii PAX z 1945 r., Sc. nr 293-305 i B145, kasowana, skoczyła z **874 do 895 USD**.

W Hiszpanii cena znaczka z 1850 roku 6 c z podobizną królowej Izabeli II, Sc. nr 1, w stanie czystym, wzrosła do **325 USD**; serii z 1920 r. wydanej z okazji 7. Kongresu UPU, Sc. nr 318-330, w stanie idealnym - z **667 do 775 USD**; serii z okazji Wystawy Unii Hiszpańsko-Amerykańskiej w 1930 r. w Sewilli, Sc. nr 433-448, C50-C57 i E9, w stanie idealnym - ze **191 do 300 USD**.

Kluczowa seria Watykanu, nadrukowa z 1934 roku, Sc. nr 35-40, w stanie idealnym nie zmieniła ceny i

kosztuje 2500 USD. Natomiast kasowana spadła z 1086 do 890 USD. Odmiana nadruku z 1934 r. „1.30” na 1,25 L z małymi cyframi „30”, Sc. nr 36a, zmieniła cenę z 5000 na 5500 USD czysta i z 4000 na 4250 USD kasowana. Cena tego znaczka w stanie idealnym 7500 USD jest podana w katalogu po raz pierwszy.

Gwałtownie wzrosły ceny znaczków Wietnamu Południowego: serii Sc. nr 1-13 - z 86 do 250 USD; serii z 1955 r. „Uchodźcy na tratwie”, Sc. nr 30-35, skoczyła z 99 na 130 USD. Wzrosły też ceny zeszytów znaczków Wietnamu Płd., np. zeszytów 10 znaczków z 1972 r. „Król Quang Trung”, Sc. nr 411 a, z 35 do 42,50 USD.

W Turcji niemal wszystkie znaczki zdrożały od 10 do 15 %.

W katalogu specjalizowanym znaczków i kopert USA odnotowano około 15 500 zmian cen. Obejmują one bardzo szeroką gamę znaczków, poczynając od klasycznych, poprzez wydania lokalne, aż do znaczków z ostatnich lat. Tradycyjnie już zamieszczono w nim fachowe artykuły uznanych autorytetów w dziedzinie filatelistyki: • **Jamesa E. Kloetza**, wydawcy katalogu SCOTT, na temat różnorodności ząbkowań znaczków USA i sposobu ich rejestracji w katalogu; • **Petera Martina**, wydawcy „Scott Stamp Monthly”, dotyczący znaczków skarbowych z 1933 r. naklejanych na butelki lub baryłki sfermentowanego soku owocowego lub wina o mocy nie przekraczającej 3,2 %; • autorstwa **Freda Gregory** - długoletniego zbieracza znaczków Hawajów, „Podwójne nadruki wydania tymczasowego rządu Hawajów z 1893 r.”.

Cena każdego tomu katalogu wynosi 38 USD.

ANTONI KURCZYŃSKI

2001 SCOTT CATALOGUE, Scott Publishing Co., 911 Vandemark Road, Sydney, OH 45365-0828, USA.

Nowości polskie w „Michel-Rundschau” nr 2/2001

Nr kat.	Data i nazwa emisji		C e n a	
		nominal	*	o
3874	13.12.2000	Stan wojenny a poczta		
		80 gr	1,30	0,80
		z przywieszką	1,30	0,80
		FDC	3,00	
3875	6.01.2001	Finis Jubilaei		
		A (1 zł)	1,60	1,00
		FDC	3,00	
				B. R.

! Ogłoszenia

Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń

Kupię pojedyncze serie, roczniki, zaawansowane zbiory czystych znaczków do tematu Europa CEPT. **Halina Kaczmarek; 59-220 Legnica; skr. poczt. 316; tel. (076) 856-19-39.**

Polska, Europa, wymienie, sprzedam. Stale aktualne. **Telefon: 0604-220-532.**

Kupię, sprzedam korespondencje jeńców polskich 1914-1918, 1939-1945. **Kupię** korespondencje cywilów, wojskowych z Rosji, ZSRR 1900-1956. **Sławomir Ryndak; Radiowa 16/3; 10-206 Olsztyn.**

Zbiór znaczków czystych Szwajcarii na kartach wystawowych, opisany, z obszerną dokumentacją lata 1919-1999 - **sprzedam.** Wiadomość: **033-814-99-17 wieczorami.**

Kupię walory filatelistyczne dotyczące Włocławka (również książki, widokówki, odznaki i inne) do 1950 roku oraz korespondencje Ofłagu II c - **Woldenberg. Kazimierz Krasiński; skr. 37; 87-810 Włocławek 2.**

Sprzedam polską masówkę w „setkach” od 1946-2000. **Jerzy Tomaszewski; 87-800 Włocławek; ul. Bojańczyka 18 a/1.**

Kupię znaczki i stare listy Europy Zachodniej, Polski. Także listy i wszelkie dokumenty z obozów koncentracyjnych. Poszukuję plakatów, afiszów i obwieszczeń z lat 1900-1950 o tematyce propagandowej, wojskowej, filmowej itp. **Zbigniew Komarski; 48-250 Głogówek; ul. Pasternik 2; tel. (077) 43 73 681.**

Kupię czyste znaczki i bloki ZSRR do 1980 roku. Oferty z podaniem cen wg Michla. **Jakub Kontarowicz; ul. Wileńska 34; 10-630 Olsztyn; tel. (kier. 089) 533-29-37.**

Oferuję polskie stemple Ck, Cp, stemple okolicznościowe Wielkopolski. **Skrytka pocztowa 65; 61-530 Poznań 5.**

Kupię: Filatelista, Filatelistyka, FKR, Fonokartysta 2000, tematyczne karty telefoniczne. **Józef Gamrat; 30-lecie 14; 57-402 Nowa Ruda.**

Kupię widokówki Częstochowy i okolic sprzed 1945 roku. **Janusz Knap; ul. Raclawicka 38 m. 13; 42-200 Częstochowa.**

Kupię ciekawe błędy znaczków i listy z wydań lubelskich oraz ciekawe listy z Legionów Polskich. **S. Rotter; 02-793 Warszawa; Małcużyńskiego 9/20.**

Poszukuję stemplowanych znaczków i listów Norwegii do 1960 roku oraz Gdańska. **Kupię** lub **wymienie** na Danię, Estonię, Norwegię, PMW, inne. **Jan Długosz; ul. Równa 22/3; 25-016 Kielce; tel. (041) 345-47-65.**

Sprzedam katalog Scott'a 2001 cały świat, sześć tomów. **Tel. (022) 674-40-71.**

Sprzedam znaczki W. Brytanii czyste, kasowane, FDC; zbiory czyste ONZ, Jersey, CSRS, piłka nożna, grzyby. **Jerzy Giziński; ul. Narutowicza 37; 05-091 Żąbki.**

Sprzedam znaczki kasowane: Polska, Rosja, Niemcy, Węgry, Czechosłowacja, Bułgaria. **Tel. (Lublin) 081-52 55 670 wieczorem.**

Do uzupełnienia opracowania Poczta w Siedlcach kupię xero lub listy siedleckich stempli kamuflażowych 1914 roku, Poczty Miejskiej 1916-1918, wszelkich stempli ambulansowych kolejowych przebiegających przez Siedlce (numery podam w liście), mało znanych prowizoriów siedleckich do 1950 roku. **Aleksander Haraburda, ul. Bohaterów Getta 2 m.3; 08-110 Siedlce.**

Kupię stemplowane ewentualnie czyste znaczki ZSRR wg Michla 397/401, 462/66, 690/92. **Jerzy Grabczyński; Kredytowa 2 m.5; 00-062 Warszawa.**

MICHAŁ JANKOWSKI
FIRMA FILATELISTYCZNA

***Zdecydowanie kupimy:
rarytasy, próby, błędy,
rzadkie całości pocztowe
oraz wielkie kolekcje
znaczków Polski, Chin
i krajów europejskich.***

***Bezpośredni kontakt z właścicielem
(od rana do wieczora)
pod numerem 0 601 28-12-76.***

Czekamy na Twój list, fax bądź telefon.

Biuro zakupów i sprzedaż wysyłkowa (022) 629-10-02
ul. Marszałkowska 83 lok. 70
00-683 Warszawa (022) 629-43-06

Sklep: Warszawa, ul. HOŻA 19, tel./fax (022) 625-38-56
NR. KONTA BANKOWEGO: PKO BP IX O/WARSZAWA 10201097-319492-270-1-PLN

◦ INTERFIL ◦

00-357 WARSZAWA, NOWY ŚWIAT 66, TEL./FAX (0-22) 826-83-22

godz. 11⁰⁰-17⁰⁰

NAJSTARSZA WARSZAWSKA FIRMA FILATELISTYCZNA

Nasza specjalność to:

- * klasyczne pozycje polskie i tzw. „przyległości”
- * klasyczne znaczki z całego świata
- * listy, całostki, ostemplowania do r. 1946
- * stare pocztówki
- * sprzedaż wysyłkowa roczników (pełnych albo abonamentowych) oraz znaczków z listy braków

Warunki wysyłki są następujące:

1. Suma transakcji musi przekroczyć 100 zł.
2. Wysyłka następuje na koszt zamawiającego po uprzednim otrzymaniu zwykłego przekazu pieniężnego (wpłata na konto lub telefonicznie jest możliwa, ale wydłuża procedurę o kilka dni).
3. Szczegóły i warunki transakcji potwierdzone są telefonicznie - przy zamówieniach prosimy podawać swój nr telefonu - w razie wątpliwości zadzwonimy na pewno! Pertrakcje pisemne z naszej strony możliwe są tylko przy transakcjach, których wartość przekracza 5000.- zł.

naszą specjalnością są duże zakupy !!!

INTERFIL jest firmą, która dokonała najwięcej transakcji zakupu!!!

Dlaczego tyle osób sprzedaje u nas swoje zbiory? Oczywiście również dlatego, że nie boimy się takiego zakupu. Ale też dlatego, że proponujemy atrakcyjną procedurę. Z zasady nie wyceniamy zbiorów, których nie widzimy, ale doradzamy wszystkim, by przyszli do nas, oszacować swoje zbiory.

KUPUJEMY STAŁE

- Specjalizowane zbiory
- Lepsze polskie serie i szpice
- Wszystkie błędodruki, odmiany i próby znaczków polskich
- Listy z powstań, obozów, wojenne itp.
- Rzadsze stemple, listy o tematyce harcerskiej, szachowej, judaika i inne
- Lepsze całostki ziem polskich xx, z obiegu
- Dobre zbiory znaczków zagranicznych
- Serie, luzaki Chin, Japonii, Korei i innych krajów tego regionu
- Stare pocztówki

W naszej bogatej ofercie sprzedaży znajdziecie prócz bogatego wyboru znaczków - listy, ostemplowania, całostki, karty, winiетки, nalepki i literaturę

• INTERFIL •

00-357 WARSZAWA, NOWY ŚWIAT 66, TEL./FAX (0-22) 826-83-22

godz. 11⁰⁰-17⁰⁰

NAJSTARSZA WARSZAWSKA FIRMA FILATELISTYCZNA

**Aktualne ceny nie stemplowanych znaczków polskich
z lat 1944-1998 w rocznikach**

Rocznik	Katalog Fischer	Cennik FKR	Oferta Interfil Cena		Rocznik	Katalog Fischer	Cennik FKR	Oferta Interfil Cena	
			1 x	hurt min 10 x				1 x	hurt min 10 x
1944 pełny	211.-	255.-	205.-	200.-	1970 pełny	65,60	107.-	55.-	50.-
1945 pełny	366,50	394.-	255.-	245.-	1970 abon.	33,10	54.-	25.-	20.-
1946 pełny	1853,60	2202.-	1625.-	1575.-	1971 pełny	82,40	122.-	65.-	60.-
1946 abon.	83,60	122.-	65.-	60.-	1971 abon.	36,40	53.-	25.-	20.-
1947 pełny	132.-	167.-	120.-	115.-	1972 pełny	54,30	71.-	35.-	30.-
1948 pełny	1390.-	1626.-	1180.-	1150.-	1973 pełny	45,20	63.-	35.-	30.-
1948 abon.	160.-	206.-	125.-	120.-	1974 pełny	51,70	87.-	45.-	40.-
1949 pełny	73.-	102.-	60.-	55.-	1974 abon.	32,70	47.-	25.-	20.-
1950 pełny	83,20	143.-	105.-	100.-	1975 pełny	52,20	70.-	30.-	25.-
1951 pełny	157,20	196.-	130.-	125.-	1976 pełny	27,20	49.-	25.-	20.-
1952 pełny	215.-	313.-	175.-	170.-	1977 pełny	31,35	66.-	30.-	25.-
1953 pełny	271.-	313.-	205.-	200.-	1978 pełny	28,50	49.-	25.-	20.-
1954 pełny	803.-	1002.-	660.-	650.-	1979 pełny	54,60	86.-	45.-	40.-
1954 abon.	303.-	402.-	210.-	205.-	1980 pełny	30,40	47.-	25.-	20.-
1955 pełny	180,10	246.-	140.-	135.-	1981 pełny	31,50	50.-	25.-	20.-
1956 pełny	128,90	185.-	120.-	115.-	1982 pełny	37,90	64.-	30.-	25.-
1957 pełny	87,70	135.-	80.-	75.-	1983 pełny	27,70	45.-	25.-	20.-
1958 pełny	82,70	173.-	95.-	90.-	1984 pełny	26,80	48.-	25.-	20.-
1959 pełny	68,10	115.-	60.-	55.-	1985 pełny	41,20	79.-	30.-	25.-
1960 pełny	1602,10	1794.-	1150.-	1100.-	1986 pełny	42,20	78.-	25.-	20.-
1960 abon.	142,10	214.-	110.-	105.-	1987 pełny	168,40	205.-	135.-	125.-
1961 pełny	93,90	125.-	65.-	60.-	1987 abon.	28,40	45.-	25.-	20.-
1962 pełny	467.-	477.-	340.-	330.-	1988 pełny	102,50	131.-	90.-	85.-
1962 abon.	66.-	89.-	35.-	30.-	1988 abon.	22,50	41.-	25.-	20.-
1963 pełny	283,80	362.-	240.-	235.-	1989 pełny	64,80	82.-	40.-	35.-
1963 abon.	53,80	72.-	30.-	25.-	1989 abon.	27,80	44.-	25.-	20.-
1964 pełny	202,20	251.-	155.-	150.-	1990 pełny	40,60	56.-	30.-	25.-
1964 abon.	57,20	86.-	30.-	25.-	1991 pełny	60.-	94.-	45.-	40.-
1965 pełny	59,60	83.-	35.-	30.-	1992 pełny	93,40	135.-	65.-	60.-
1966 pełny	43,60	68.-	30.-	25.-	1993 pełny	125,60	175.-	85.-	80.-
1967 pełny	38,15	70.-	25.-	20.-	1994 pełny	92,50	142.-	80.-	75.-
1668 pełny	60,10	90.-	40.-	35.-	1995 pełny	70,45	108.-	55.-	50.-
1968 abon.	30,10	50.-	25.-	20.-	1996 pełny	77.-	115.-	70.-	65.-
1969 pełny	72.-	99.-	50.-	45.-	1997 pełny	125,30	163.-	110.-	105.-
1969 abon.	37.-	54.-	25.-	20.-	1998 pełny	81,30	121.-	85.-	80.-

OFERTA AKTUALNA DO WYCZERPIANIA

CHCESZ KUPIĆ • ALBO • SPRZEDAĆ

INTERFIL TWOIM PARTNEREM

Nr konta: PKO BP I Oddz. W-wa 10201013-532165-270-1-111

**SKLEP
FILATELISTYKA - NUMIZMATYKA**

kupno - sprzedaż

**90-450 Łódź • ul. Żwirki 4
tel. 636-38-44**

- całości i całości pocztowe z obiegu,
- znaczki czyste i kasowane, Królestwo Polskie, Rosja, Niemcy, GG, okupacja 1939/45 i inne,
- monety, banknoty, akcje, odznaczenia, pocztówki

**Możliwa sprzedaż wysyłkowa
Na odpowiedź proszę załączyć znaczek.**

PHILATRADE

**Wysyłkowa Sprzedaż Znaczków
Skr. Pocz. 576 • 00-950 Warszawa 1
tel./fax (0-22) 674-40-71
e-mail: philatra@polbox.com**

Prowadzimy:

- sprzedaż wysyłkową tematycznych znaczków całego świata
- abonament nowości tematycznych całego świata
- sprzedaż zestawów znaczków kasowanych dla firm oraz osób prowadzących działalność handlową
- zakup zbiorów znaczków tematycznych

Udzielamy znaczących zniżek

w stosunku do detalicznych cen cennikowych dla stałych klientów,
dla osób i firm prowadzących działalność handlową oraz przy zakupach abonamentowych

Pełną ofertę (cennik) wraz z warunkami sprzedaży wysyłamy po otrzymaniu zwrotnej, ofrankowanej koperty

„FILATELISTA”

ul. Hoża 9

00-528 WARSZAWA

tel./fax (022) 621 - 40 - 07

SKUP - KOMIS - WYCENA

znaczk, Cp, Ck, FDC, zbiory

SPRZEDAŻ

PRL - WYSOKIE RABATY

Sprzedaż wysyłkowa

Odpowiadamy na każdy list

W NUMERZE na 56 str.

str.

• L. K. Malendowicz - Praca ekspertów na wf w kraju	227
• Z. Mikulski - Stemple pocztowe z XVIII w. używane na terenach polskich	229
• Z. Mąka - Datowniki radzieckie, czy nowy rodzaj datowników prowizorycznych?	238
• J. Z. Piekut - Odpowiedź	240
• Z. Janik - Potrzebni kronikarze przemian	243
• J. Z. Piekut - Zagraniczne aukcje filatelistyczne	244
FILATELISTYKA TEMATYCZNA - W. Henrykowski - Jan Paweł II w filatelistyce	246
NIE TYLKO DLA FILATELISTÓW - Jan. - Szczególny klient filatelista • Sprawa frankownicy Gdynia 2 • Ozdobne stempelki pomocnicze	247
• J. Walocha - O znaczkach dla Górnego Śląska nie wprowadzonych do obiegu	248
• J. T. Bielski - Poczta Polska na Górnym Śląsku	249
• B. Rejnowski - Freski z Faras	255
WIADOMOŚCI ZE ŚWIATA	260
RECENZJE	260
CZYTELNICZY PISZA	261
WYSTAWY	262
STAŁE DZIAŁY	od 263

Adres redakcji Al. 3 Maja 12, 00-391 Warszawa, tel. 625-35-56. Pismo finansowane ze środków ZG PZF. Wydawca: Zarząd Główny PZF, Al. 3 Maja 12, 00-391 Warszawa, tel./fax 625-20-52; e-mail: zgpzf@eta.pl redaktor naczelny: Bronisław Rejnowski • sekretarz redakcji: Beata Mickiewicz

Materialiów nie zamówionych nie zwracamy. Zastrzegamy sobie prawo do skracania i opracowywania redakcyjnego tekstów oraz zmiany tytułów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Przyjmujemy ogłoszenia: drobne - 1 słowo - 40 gr, 1 cm2 w ramce - 1,20 zł. Należność prosimy wpłacać na konto ZG PZF Bank Gdański IV Oddział w Warszawie, nr 11601120-7054-132, nr konta dolarowego: 11601120-7054-867874-116-1127011 z zaznaczeniem „ogłoszenia do „F”, a tekst ogłoszenia przesłać do redakcji.

Warunki prenumeraty krajowej prowadzonej przez Pocz t ę P o l s k ą; zamówienia na kwartał, półrocze, trzy kwartały i cały rok przyjmują wszystkie placówki pocztowe w terminach: do 25 listopada na następny rok, do 25 lutego na II, III i IV kwartał, do 25 maja na III i IV kw., do 25 sierpnia na IV kwartał. Cena prenum. 18 zł kwartalnie.

Prenumerata za granicę (prowadzi redakcja) droższa o 100 %. Bieżące numery „Filatelisty” można kupić w redakcji, sklepach filatelistycznych i ogniach PZF. Prowadzimy również sprzedaż starych numerów pisma. Druk: „Octavo” 04-404 Warszawa, ul. Republikańska 37 • tel. 612-90-74 • e-mail: neodruk@wa.home.pl

Heinrich Köhler

prezentuje

ZBIÓR „WISŁA“

obejmujący POLSKĘ od 1545 - 1875 roku.

Dom aukcyjny Heinrich Köhler już kolejny raz otrzymał zlecenie sprzedaży jednego z najbardziej okazałych zbiorów filatelistyki światowej.

Tym razem odnosi się to do kolekcji „Wisła”, znaczków Królestwa Polskiego, w skład którego wchodzi wyjątkowo rzadkie egzemplarze znaczków, listów i ich ostemplowań z okresu polskiego i rosyjskiego. Zbiór parcelowany będzie w naszej 312-tej i 313-tej aukcji.

Katalog 312-tej aukcji ukaże się 26. kwietnia!

Poważnych interesentów prosimy o bezzwłoczne zamówienie katalogu.

HEINRICH KÖHLER

QUALIFIED
AUCTIONEER
APS#62191

HEINRICH KÖHLER
Wilhelmstr. 48/p1
D-65183 Wiesbaden
Telefon 0611-39381 - Fax 39384
e-mail: auktion@heinrich-koehler.de

Deutschlands
Ältestes Briefmarkenauktionshaus

Sopocki Dom Aukcyjny

ANTYKI
ZNACZKI
MONETY

OFERUJEMY PAŃSTWU ZNACZKI ZIEM POLSKICH
PO BARDZO ATRAKCYJNYCH CENACH

Unikat
Zamość 25 VII 1944
Nadruk na znaczku G.G. Nr 44
Fotoatrest Leslaw Schmutz

NAJWIĘKSZA W POLSCE OFERTA
ZNACZKÓW, CAŁOSTEK, LISTÓW ZWIĄZANYCH
Z WOLNYM MIASTEM GDAŃSK I PORTEM GDAŃSK

JESTEŚMY ZAINTERESOWANI KUPNEM ZA GOTÓWKĘ
DUŻYCH KOLEKCJI ZNACZKÓW, MONET, BANKNOTÓW,
ODZNACZEŃ I POCZTÓWEK

WYCENY SZACUNKOWE BEZPŁATNIE

Gdynia
ul.Świętojańska 73
tel. (+4858) 620 80 53

Sopot
ul.Boh. Monte Cassino 43
tel/fax (+4858) 551 22 89

Gdańsk
ul.Długa 67/68
tel. (+4858) 301 05 54